

**UCHWAŁA NR XLVIII/327/2014
RADY MIEJSKIEJ W GRODZISKU WIELKOPOLSKIM**

z dnia 6 listopada 2014 r.

w sprawie uchwalenia „Strategii rozwiązywania problemów społecznych gminy Grodzisk Wielkopolski na lata 2014-2020”.

Na podstawie art.18 ust.1 w związku z art.7 ust.1pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r poz.594 ze zmianami) oraz art.17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r poz.182 ze zmianami), uchwała się co następuje:

§ 1. W celu realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej przyjmuje się „Strategię rozwiązywania problemów społecznych gminy Grodzisk wielkopolski na lata 2014-2020”, zawierającą diagnozę oraz plan działań , cele i zadania strategiczne, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Grodziska Wielkopolskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr XLVIII/ 327/2014

Rady Miejskiej w Grodzisku Wielkopolskim z dnia 6.11.2014r

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Grodzisk Wielkopolski
na lata 2014-2020

2014

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	5
1.STRUKTURA STRATEGII.....	5
2.UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII.....	7
II CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....	20
1.POŁOŻENIE , POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY.....	20
2.INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	20
3.KOMUNIKACJA I TRANSPORT.....	22
4.SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	23
5.SYTUACJA GOSPODARCZA.....	24
6.PROBLEMY NA RYNKU PRACY.....	27
7.ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE.....	29
8.BEZDOMNOŚĆ.....	31
9.EDUKACJA.....	32
10.KULTURA.....	33
11.SPORT I REKREACJA.....	35
12.TURYSTYKA.....	36
13.SYTUACJA DZIECKA.....	38
14.OCHRONA ZDROWIA.....	43
15.BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	45
16.POMOC SPOŁECZNA.....	46
17.SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	65
18.PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	67
19.PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	73
20.SEKTOR POZARZĄDOWY.....	81
21.ANALIZA SWOT.....	89
22.PODSUMOWANIE DIAGNOZY.....	101
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	105
1.MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE,KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	106
IV KWARTAŁ 2014R.....	121
2.WDROŻENIE STRATEGII,MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	123
IV.UWAGI KOŃCOWE.....	128
SPIS DIAGRAMÓW,TABEL I WYKRESÓW.....	129

WSTĘP

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego), w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Ośrodku Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2014-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grodzisk Wielkopolski składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

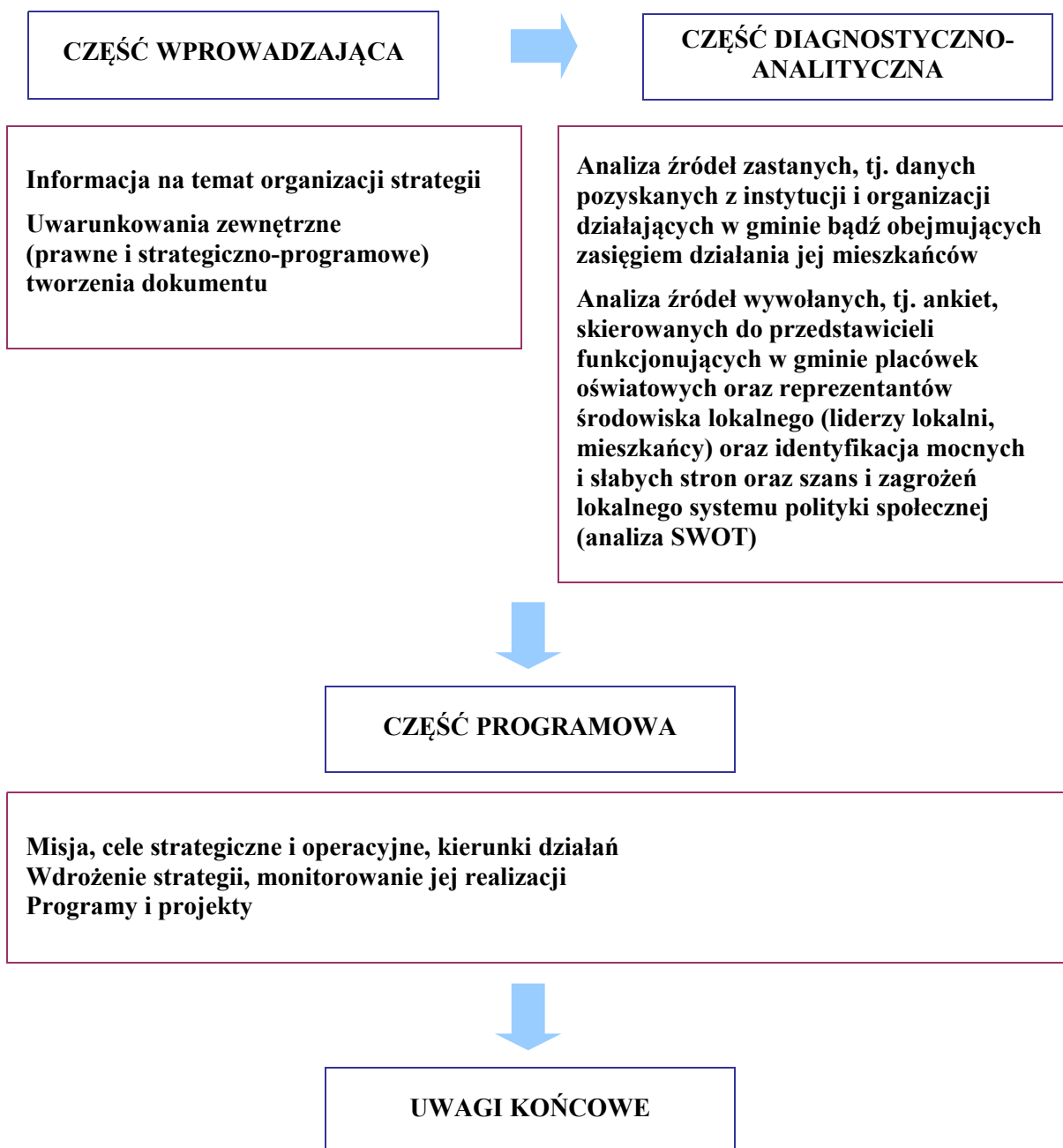
- Infrastruktura techniczna;
- Sport i rekreacja;
- Komunikacja i transport;
- Turystyka;
- Demografia;
- Sytuacja dziecka;
- Gospodarka;
- Ochrona zdrowia;
- Rynek pracy;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Pomoc społeczna;
- Bezdomność;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;
- Edukacja;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Kultura;
- Działalność organizacji pozarządowych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań oraz jest zaprezentowana informacja na temat sposobu wdrożenia strategii oraz prowadzenia monitoringu jej realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych. Część

programowa zawiera także omówienie projektów zaproponowanych przez przedstawicieli instytucji gminy i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grodzisk Wielkopolski.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1456 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1457),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2011 r., Nr 231, poz. 1375),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014 r., poz. 567).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grodzisk Wielkopolski jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej

liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodość w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,

modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa w erze globalizacji**” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do małych i średnich przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych.

Celem projektu „**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia**” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „**Europejski program walki z ubóstwem**” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020

Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020 określają priorytety Unii Europejskiej na najbliższe 7 lat, stanowiąc ramy zarówno polityczne, jak i budżetowe (odpowiadając na pytanie „w jakich obszarach UE powinna inwestować mniej lub więcej w przyszłość”).

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi, które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

W dziedzinie wzrostu zatrudnienia i spójności wprowadzono nowy instrument, jakim jest zarządzany centralnie program „**Łącząc Europę**”, który ma na celu finansowanie priorytetowych przedsięwzięć infrastrukturalnych w dziedzinie energii, transportu oraz

technologii informacyjno-komunikacyjnych, których realizacja leży w interesie całej Unii Europejskiej.

Nowy program „**Zdrowie na rzecz wzrostu**” będzie ukierunkowany na działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej, zgodnie z celami Strategii „Europa 2020”. Głównym celem programu jest współpraca z państwami członkowskimi UE w celu ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi, osiągnięcia większej stabilności usług opieki zdrowotnej oraz poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, przy jednoczesnym zachęcaniu do innowacji w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,

- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorzady terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W nowej perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku.

Program powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. PO WER będzie również wspierać innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój jest ukierunkowany na następujące obszary:

- realizację działań skierowanych do młodych, bezrobotnych osób w wieku od 15. do 24. roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach **„Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”** i **„Gwarancji dla młodzieży”**,
- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii „Europa 2020” i krajowych programów reform,

- wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,
- poszukiwanie nietypowych, innowacyjnych, stosowanych w innych krajach metod rozwiązywania problemów społecznych,
- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój wraz z 16 współfinansowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego regionalnymi programami operacyjnymi stanowi spójną całość, obejmującą interwencje w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji oraz dobrego rządzenia. Przy tym PO WER obejmuje 32% przyznanych Polsce środków Europejskiego Funduszu Społecznego, natomiast dla 16 regionalnych programach operacyjnych przeznaczono łącznie 68% tych środków.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku jest dokumentem, który określa cele polityki rozwoju prowadzonej w regionie, w tym polityki społecznej. W jej ramach sformułowano wizję rozwoju („Wielkopolska powinna być regionem zintegrowanym, konkurencyjnym”) i misję województwa („Skupienie wszystkich podmiotów publicznych działających na rzecz wzrostu konkurencyjności regionu i poprawy warunków życia mieszkańców. Uzyskanie efektu synergii poprzez stworzenie spójnej koncepcji wykorzystania środków publicznych”) oraz wyznaczono cel generalny („Poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców”), cele strategiczne, operacyjne i horyzontalne.

Założenia polityki społecznej ujęto w ramach celów strategicznych 3 i 4 oraz służących ich osiągnięciu celów operacyjnych.

Cel strategiczny 3. Wzrost kompetencji mieszkańców i promocja zatrudnienia.

- Ograniczanie barier w dostępie do edukacji.
- Poprawa jakości oraz wzrost różnorodności form kształcenia.
- Rozwój przedsiębiorczości i promocja samozatrudnienia.
- Poprawa organizacji rynku pracy.

Cel strategiczny 4. Wzrost spójności i bezpieczeństwa społecznego.

- Poprawa sytuacji demograficznej oraz stanu zdrowia mieszkańców.

- Poprawa warunków mieszkaniowych.
- Rozwój usług socjalnych.
- Wzrost bezpieczeństwa.
- Ograniczenie skali patologii oraz wykluczeń społecznych.
- Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.
- Wzrost udziału sportu i rekreacji w życiu mieszkańców regionu.

Wielkopolski Regionalny Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (WRPO 2014+)

Projekt Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (WRPO 2014+) jest obecnie w fazie konsultacji. Dokument stanowi instrument polityki regionalnej województwa, a wyznaczonym celem głównym jest „poprawa konkurencyjności i spójności województwa”. Przewidywane w programie działania pozwolą na wniesienie wkładu województwa wielkopolskiego w realizację celu Strategii Europa 2020.

Działania zostały pogrupowane wokół osi priorytetowych, w przyporządkowanych im priorytetach inwestycyjnych, ukierunkowanych na realizację celów szczegółowych. Spośród nich zagadnień z zakresu polityki społecznej dotyczą następujące:

- Oś priorytetowa 6. Rynek pracy

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników.

Cel szczegółowy: Wzrost zatrudnienia osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo.

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Cel szczegółowy: Wzrost samozatrudnienia i przedsiębiorczości mieszkańców.

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę

Cel szczegółowy: Wzrost zatrudnienia osób wyłączonych z rynku pracy ze względu na brak możliwości godzenia życia zawodowego z prywatnym

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Aktywne i zdrowe starzenie się

Cel szczegółowy: Wydłużenie czasu aktywności zawodowej

- Oś priorytetowa 7. Włączenie społeczne

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans aktywnego uczestnictwa i zwiększania szans na zatrudnienie

Cel szczegółowy: Wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępności do dobrej jakości usług społecznych i zdrowotnych

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

Cel szczegółowy: Wzrost zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej oraz zwiększenie dostępności do dobrej jakości usług dla podmiotów ekonomii społecznej

- Oś priorytetowa 8. Edukacja

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępności do dobrej jakości edukacji przedszkolnej i szkolnej

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym i nieformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji

Cel szczegółowy: Wzrost udział osób dorosłych w kształceniu ustawicznym

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.

Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępności do dobrej jakości kształcenia i szkolenia zawodowego

- Oś priorytetowa 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną

Cel szczegółowy: Poprawa stanu infrastruktury zdrowotnej i społecznej

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

Cel szczegółowy: Rewitalizacja i restrukturyzacja obszarów problemowych

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Cel szczegółowy: Poprawa stanu infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Strategia Rozwoju Powiatu Grodziskiego na lata 2013-2020

Podstawowym celem opracowania Strategii jest wskazanie strategicznych obszarów (kierunków) działań na rzecz większej dynamiki procesów rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu Grodziskiego w perspektywie najbliższych lat. Zostały one ujęte w formie strategicznych i operacyjnych celów rozwoju oraz zadań realizacyjnych.

W tym kontekście, ustalenia Strategii Rozwoju Powiatu Grodziskiego stanowią podstawę do partnerskiej współpracy z władzami gmin, organizacjami społecznymi i zawodowymi, podmiotami gospodarczymi w celu rozwiązywania wspólnych problemów w sferze społeczno-gospodarczej.

Strategiczne i operacyjne cele rozwoju powiatu w poszczególnych sferach życia społeczno-gospodarczego przedstawiają się następująco:

- Rozwój lokalnej przedsiębiorczości jako warunek zmniejszenia bezrobocia gwarantujący wzrost poczucia zadowolenia mieszkańców powiatu.
 - Promocja powiatu wśród potencjalnych inwestorów.
 - Tworzenie dogodnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa.
 - Zintegrowanie lokalnych organów i podmiotów wokół rozwoju przedsiębiorstw.
 - Dostosowanie kierunków nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych do zmieniającej się sytuacji na rynku pracy.
 - Wzrost mobilności społecznej i zawodowej ograniczającej zjawisko bezrobocia.

- Wspieranie systemu doradztwa na szczeblu powiatowym z zakresu działalności gospodarczej.
- Wspieranie gospodarstw rolnych, umożliwianie tworzenia nowych miejsc pracy w rolnictwie.
- Promowanie produktów tradycyjnych i lokalnych, promocja zdrowej żywności.
- Tworzenie warunków dla wykorzystania surowców naturalnych.
- Modernizacja i dalszy rozwój infrastruktury drogowej.
 - Podjęcie działań w kierunku poprawy stanu nawierzchni dróg powiatowych.
 - Podjęcie działań w kierunku poprawy stanu nawierzchni istniejących chodników oraz ścieżek rowerowych i budowa nowych.
 - Podejmowanie inicjatyw zmierzających do pozyskania jak największych środków zewnętrznych na zadania modernizacyjne dróg.
 - Współdziałanie z gminami powiatu oraz ościennymi powiatami przy realizacji inwestycji drogowych na drogach powiatowych.
 - Inicjowanie we współpracy z gminami Powiatu oraz ościennymi powiatami i gminami działań dotyczących projektowanych zadań inwestycyjnych na drogach wojewódzkich i krajowych.
- Poprawa jakości i dostępności usług medycznych.
 - Rozbudowa bazy lokalowej szpitala powiatowego oraz dostosowanie obecnie istniejących pomieszczeń do wymogów sanitarno-epidemiologicznych.
 - Uruchomienie Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego (ZPO) lub Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego (ZOL).
 - Wsparcie bazy transportowej pogotowia ratunkowego.
 - Promocja zdrowia, poprzez edukację zdrowotną społeczeństwa, tworzenie programów zdrowotnych finansowanych ze środków zewnętrznych.
 - Prowadzenie profilaktyki chorób cywilizacyjnych (profilaktyka chorób nowotworowych, układu krążenia, cukrzycy itp.).
- Wzmocnienie systemu i usług pomocy społecznej.
 - Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin poprzez:
 - Wspieranie rehabilitacji leczniczej, zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych wraz z działaniami profilaktycznymi i informacyjnymi.
 - Minimalizowanie barier społecznych i architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych.

- Wsparcie seniorów poprzez:
 - Podniesienie poziomu bezpieczeństwa seniorów w środowisku lokalnym.
 - Wspieranie systemu opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych dla seniorów.
- Wsparcie dziecka i rodziny.
 - System wsparcia dziecka i rodziny w ich naturalnym środowisku, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
 - System opieki nad dzieckiem pozbawionym wsparcia rodziny – rodziny zastępcze, rodziny zawodowe, rodzinne domy dziecka.
- Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
 - Przeciwdziałanie zjawisku bezdomności.
 - System działań w ramach interwencji kryzysowej.
- Podnoszenie poziomu edukacji młodzieży na poziomie ponadgimnazjalnym.
 - Racjonalizacja sieci szkół i ich organizacji.
 - Dalsza poprawa bazy lokalowo- sprzętowej placówek oświatowych.
 - Współpraca z gimnazjami w celu zachęcenia uczniów do kontynuacji nauki w szkołach prowadzonych przez Powiat.
 - Kontynuacja wypłaty stypendiów w ramach powiatowego programu wspierania uzdolnionej młodzieży.
 - Stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry pedagogicznej i ich dostosowanie do potrzeb rynku pracy i zmieniających się programów edukacyjnych.
 - Udział szkół (młodzieży i nauczycieli) w realizacji projektów edukacyjnych.
 - Zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych finansowanych ze środków pozabudżetowych.
- Rozwijanie aktywności fizycznej i kulturalnej w społeczności lokalnej.
 - Wspieranie osób prawnych i fizycznych we właściwym utrzymaniu obiektów wpisanych do rejestru zabytków.
 - Pozyskiwanie sponsorów oraz współfinansowania środków zewnętrznych wspierających kulturę i lokalne tradycje powiatu.
 - Dofinansowanie powiatowo- gminnej biblioteki publicznej.
 - Wspieranie i promocja różnych form organizacyjnych twórczości ludowej powiatu.
 - Rozwój sportu amatorskiego młodzieży i dorosłych.
- Stała poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego.
 - Wsparcie poprawy wyposażenia sprzętowego służb bezpieczeństwa publicznego.

- Tworzenie systemu integracji działań w prowadzeniu akcji ratowniczych.
- Stała aktualizacja powiatowego planu zarządzania kryzysowego.
- Wzmożenie działań prewencyjnych w środowiskach konfliktowych i patologicznych.
- Edukacja młodzieży w zakresie rozpoznawania i zapobiegania zagrożeniom.
- Popularyzacja nauki udzielania pierwszej pomocy.
- Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami.
 - Ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko poprzez:
 - Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza i hałasu komunikacyjnego.
 - Pomoc w usuwaniu azbestu.
- Ochrona zasobów przyrody i środowiska.
 - Regulacja populacji zwierzyny drobnej.
 - Zapewnienie racjonalnego gospodarowania wodą i kopalinami.
 - Działania w zakresie zapewnienia właściwego stanu urządzeń melioracyjnych oraz budowa zbiorników małej retencji gwarantujących bezpieczeństwo powodziowe.
 - Wspieranie edukacji ekologicznej.
 - Inicjowanie kampanii informacyjnych w zakresie korzystania i ochrony środowiska.
 - Wspieranie inwestycji w energię odnawialną.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Gmina Grodzisk Wielkopolski leży w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego, przy głównej trasie z Poznania do Zielonej Góry. Grodzisk Wielkopolski to stolica powiatu grodziskiego, o wysokim poziomie zaplecza usługowego i społecznego, położona w Wielkopolsce, w jednym z najatrakcyjniejszych inwestycyjnie regionów kraju.

Grodzisk Wielkopolski jest gminą miejsko-wiejską, która zajmuje powierzchnię 134,5 km², z czego na miasto przypada 18,21 km² (stan na 31.12.2012 r.) i jest jedną z pięciu jednostek samorządu terytorialnego, wchodzących w skład powiatu grodziskiego.

W skład gminy wchodzi miasto Grodzisk Wielkopolski oraz 17 następujących sołectw: Albertowsko, Biała Wieś, Borzysław, Chrustowo, Czarna Wieś, Grąblewo, Kąkolewo, Kobylniki, Kurowo, Lasówki, Ptaszkowo, Rojewo, Słocin, Snowidowo, Sworzyce, Woźniki, Zdrój.

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Gmina Grodzisk Wielkopolski posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, choć nie w pełni na obszarze wiejskim. Wpływ na taki stan rzeczy ma rozproszony charakter zabudowy miejscowości wiejskich, co generuje wysokie koszty budowy infrastruktury. Dane szczegółowe na temat sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej oraz drogowej w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2012 roku

sieć wodociągowa (dane Głównego Urzędu Statystycznego)	
długość czynnej sieci rozdzielczej (w km)	190,6
ludność korzystająca z sieci wodociągowej (w osobach)	16.864
sieć kanalizacyjna (dane Głównego Urzędu Statystycznego)	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	87,7
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	2.169
liczba oczyszczalni ścieków	1
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (w osobach)	11.312
sieć gazowa (dane Głównego Urzędu Statystycznego)	
długość czynnej sieci gazowej ogółem (w m)	163.491
ludność korzystająca z sieci gazowej (w osobach)	13.889
sieć drogowa (Dane Urzędu Miejskiego w Grodzisku Wielkopolskim)	
łącznie długość dróg (w km)	259,0
w tym drogi gminne (w km)	182,3

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, realizowanych w gminie w latach 2010-2012. Inwestycje te, poza sferą techniczną, przeprowadzono w obszarze edukacji, kultury, mieszkalnictwa, sportu i rekreacji. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2010-2012

Inwestycje w 2010 roku
<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa nawierzchni drogi gminnej w Borzysławiu. 2. Budowa nawierzchni ulicy Winnej oraz dróg wewnętrznych na Osiedlu Wojska Polskiego wraz z kanalizacją sanitarną, deszczową i oświetleniem. 3. Budowa nawierzchni wraz z kanalizacją deszczową na ulicy Krętej i Więziennej w Grodzisku Wielkopolskim. 4. Budowa nawierzchni, chodników i ronda we wsi Grąblewo wraz z oświetleniem. 5. Poprawa infrastruktury rekreacyjno-turystycznej poprzez budowę ścieżki pieszo-rowerowej z Grodziska Wielkopolskiego do Woźnik. 6. Termomodernizacja świetlicy i remizy strażackiej w Borzysławiu. 7. Rozbudowa budynku Przedszkola. 8. Budowa kanalizacji deszczowej i nawierzchni na ulicach Wiśniowej i Czereśniowej w Grodzisku Wielkopolskim wraz z budową ścieżki pieszo-rowerowej do Zdroju. 9. Budowa oświetlenia na ulicach Wiśniowej i Czereśniowej w Grodzisku Wielkopolskim wraz z budową oświetlenia ścieżki pieszo-rowerowej do Zdroju. 10. Budowa oświetlenia ulicy Krętej i Więziennej w Grodzisku Wielkopolskim. 11. Budowa ekologiczno-edukacyjnej ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż ul. Europejskiej w Grodzisku Wielkopolskim. 12. Modernizacja budynku Centrum Kultury RONDO w Grodzisku Wielkopolskim. 13. Budowa Skateparku w Grodzisku Wielkopolskim. 14. Wykonanie boisk sportowych w ramach budowy kompleksu Moje Boisko ORLIK 2012 w Grodzisku Wielkopolskim. 15. Wiejskie Centrum Kultury i Sportu w Zdroju w oparciu o istniejącą bazę (Wigwam). 16. Zmiana sposobu użytkowania budynków lub ich części na lokale socjalne.
Inwestycje w 2011 roku
<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa nawierzchni drogi gminnej w Czarnej Wsi. 2. Budowa nawierzchni ulicy Słomińskiego i Łąkowej w Grodzisku Wielkopolskim wraz z kanalizacją deszczową. 3. Budowa ronda na skrzyżowaniu ulicy Bukowskiej, 3 Maja, ks. Cz. Tuszyńskiego, Pl. św. Anny wraz z przebudową i rozbudową ulicy 3 Maja i Żwirki i Wigury w Grodzisku Wielkopolskim. 4. Budowa ulicy Słowiańskiej w Grodzisku Wielkopolskim wraz z oświetleniem. 5. Budowa obwodnicy północnej miasta Grodziska Wielkopolskiego na odcinku od ulicy Nowotomyskiej do ulicy Bukowskiej wraz z oświetleniem. 6. Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w Zdroju wraz z oświetleniem. 7. Kompleksowe zagospodarowanie ścieków w zlewni rzeki Obry - Gmina Grodzisk. 8. Przebudowa budynku położonego w miejscowości Albertowsko. 9. Remont istniejącego mieszkania oraz przebudowa strychu w budynku położonym w miejscowości Snowidowo. 10. Budowa kanalizacji sanitarnej Grąblewo - Strzelce gm. Grodzisk Wielkopolski. 11. Rozbudowa świetlicy wiejskiej w Borzysławiu wraz z zagospodarowaniem terenu wokół świetlicy na cele rekreacyjne. 12. Lokacja wiatraka koźlaka w rejonie ulic Europejskiej i Wypoczynkowej w Grodzisku Wielkopolskim. 13. Dostawa nawierzchni z darni syntetycznej na boisko wielofunkcyjne w Zespole Otwartych

- Obiektów Sportowo-Rekreacyjnych w Grodzisku Wielkopolskim.
14. Wymiana nawierzchni z trawy sztucznej na boisku przy Szkole Podstawowej nr 1 w Grodzisku Wielkopolskim.
 15. Remont kotłowni gazowej w Szkole Podstawowej nr 1 w Grodzisku Wielkopolskim.
 16. Remont holu Przychodni Zdrowia w Grodzisku Wielkopolskim.
 17. Budowa boiska sportowego wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej nr 4 w Grodzisku Wielkopolskim.
 18. Remont dachu budynku Szkoły Podstawowej w Grąblewie.
 19. Budowa ulicy Winnej wraz z kanalizacją deszczową i oświetleniem w Grodzisku Wielkopolskim.
 20. Budowa chodnika wraz z oświetleniem w Borzysławiu.
 21. Dostawa, montaż i demontaż sztucznego lodowiska.
 22. Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w Woźnikach.
 23. Budowa oświetlenia ulicy Powstańców Chocieszyńskich w Grodzisku Wielkopolskim.
 24. Remont chodnika na ulicy Powstańców Chocieszyńskich w Grodzisku Wielkopolskim.
 25. Budowa odcinka ścieżki pieszo-rowerowej w Woźnikach.
 26. Remont dojścia do ulicy Strumykowej.
- W 2011 r. w ramach projektu realizowano następujące zadania:
1. Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Grodzisku Wielkopolskim.
 2. Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej wraz z przyłączami oraz przepompowniami na terenie położonym w Ptaszkowie.

inwestycje w 2012 roku

1. Budowa nawierzchni ulicy Środkowej wraz z kanalizacją sanitarną i deszczową w Grodzisku Wielkopolskim
2. Budowa nawierzchni ulicy Winnej w Grodzisku Wielkopolskim wraz z kanalizacją deszczową i oświetleniem- etap II.
3. Budowa nawierzchni ulicy Winnej w Grodzisku Wielkopolskim wraz z kanalizacją deszczową i oświetleniem- etap III.
4. Budowa odcinka ulicy Nowotomyskiej w Grodzisku w Grodzisku Wielkopolskim.

Dane Urzędu Miejskiego w Grodzisku Wielkopolskim.

3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Przez teren gminy przechodzą dwa główne ciągi komunikacyjne: krajowa nr 32 oraz droga wojewódzka nr 308. Droga nr 32 w Stęszewie (w odległości ok. 24 km na północny zachód od Grodziska) łączy się z drogą krajową nr 5 Poznań – Wrocław, a w odległości ok. 65 km na południowy zachód – z drogą krajową nr 3 Świnoujście – Jakuszyce.

Drogi na terenie gminy mają długości odpowiednio: krajowa 10,4 km, wojewódzka 12,5 km, powiatowe 53,8 km, gminne 182,3 km.

Dobre połączenia komunikacyjne w gminie mają przede wszystkim mieszkańcy miasta Grodzisk Wielkopolski (na trasie Poznań – Zielona Góra) oraz miejscowości Ptaszkowo, z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy

miejsowości: Albertowsko, Kąkolewo, Kurowo, Borzysław, Sworzyce, Rojewo, Czarna Wieś, Woźniki.

Usługi komunikacyjne w gminie świadczą następujące podmioty: PKP, PKS Poznań, PKS Zielona Góra, PKS Leszno, PKS Nowa Sól, PKS Żary, PKS Białystok, PKS Radom oraz przedsiębiorstwo Przewozy Pasażerskie „Leonidas”. Gmina zapewnia dojazd dzieci do szkół autobusem.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Z końcem 2012 roku gmina Grodzisk Wielkopolski liczyła 19.401 mieszkańców, w tym 9.852 kobiety, które stanowiły 50,7% ogółu ludności (na stu mężczyzn przypadają sto trzy kobiety). Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 146 osób na km².

Struktura wiekowa mieszkańców gminy ulegała zmianom. W latach 2010-2012 miał miejsce niewielki spadek zarówno liczby dzieci i młodzieży, jak i osób w wieku produkcyjnym. Wzrastała natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	4.099	4.054	4.046
liczba osób w wieku produkcyjnym	12.600	12.584	12.587
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	2.534	2.658	2.768
Ogółem	19.233	19.296	19.401

Dane Urzędu Miejskiego w Grodzisku Wielkopolskim.

Wpływ na sytuację demograficzną w gminie miały m.in. takie czynniki, jak kształtowany przez liczbę urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz migracja, odbywająca się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba urodzeń żywych	250	217	209
liczba zgonów	170	180	148
przyrost naturalny	80	37	61

Dane Urzędu Miejskiego w Grodzisku Wielkopolskim.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	4	23	41
saldo migracji w ruchu zagranicznym	4	3	-3
saldo migracji ogółem	8	26	38

Dane Urzędu Miejskiego w Grodzisku Wielkopolskim.

Wpływ na spadek liczby dzieci i młodzieży w gminie miała malejąca dzietność rodzin, o czym świadczy stale zmniejszająca się liczba urodzeń żywych – z 250 w 2010 r. do 209 w 2012 r. Dużo niższa liczba zgonów decydowała o korzystnym przyroście naturalnym, który ulegał wahaniom – od 80 w 2010 r. poprzez 37 w 2011 r. do 61 w 2012 r. Na wzrost liczby mieszkańców w gminie miał również wpływ ruch migracyjny, z roku na rok, coraz bardziej korzystny – od 8 w 2010 r. do 38 w 2012 r.

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na dwie istotne, wcześniej odnotowane, kwestie. Pierwsza z nich dotyczy zmniejszającej się w gminie liczby dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym, druga - również niekorzystna – odnosi się do systematycznego wzrostu liczby osób starszych. W przyszłości ta ostatnia grupa będzie zasilana przez grono osób w wieku produkcyjnym, które zakończą aktywność zawodową.

Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały w większym zakresie niż dotychczas dostosowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie zapewnienie im odpowiedniego dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

5. SYTUACJA GOSPODARCZA

Miejsko-wiejska gmina Grodzisk Wielkopolski jest częścią (ok. 1/5) powiatu grodziskiego. Obszar ten charakteryzuje się wysokim poziomem zaplecza usługowego i społecznego, podobnie jak całe województwo wielkopolskie - jeden z najatrakcyjniejszych inwestycyjnie regionów kraju.

Grodzisk Wielkopolski - stolica gminy (a zarazem powiatu) to prężnie rozwijające się miasto z dużą ilością małych i średnich przedsiębiorstw. Kilka firm stało się prawdziwymi potentatami krajowymi i eksportowymi w swoich branżach.

Gmina Grodzisk Wielkopolski jest aglomeracją miejsko-wiejską o charakterze typowo przemysłowo-rolniczym. Istniejące rolnictwo pracuje głównie pod potrzeby istniejącego przemysłu: przetwórstwo pieczarek, ubojnie trzody chlewnej i drobiu, młyn przemysłowy i mieszalnia pasz, a także nowoczesna chłodnia składowa z bazą transportową. Głównie jednak o sile przemysłu stanowią zakłady branży tapicerki samochodowej, siedzeń do wagonów, mebli tapicerowanych, stolarki aluminiowej i plastikowej, produkcji wiązek kablowych oraz produkcji wysokiej jakości parkietu.

Odkryte przed 30 laty złoża gazu ziemnego spowodowały rozwój także tego przemysłu. Przy istniejącej Mieszalni Gazu w Snowidowie powstał nowoczesny zakład specjalizujący się w oczyszczaniu gazu ziemnego z azotu poprzez skraplanie, w wyniku czego powstaje skroplony gaz ziemny LNG.

Od wieków woda stanowi duże bogactwo gminy. Jest ona podstawową bazą surowcową do produkcji wód mineralnych i smakowych. Tak szeroki asortyment działalności przemysłowej, w gminie liczącej niespełna 20 tys. mieszkańców nigdy nie mógłby powstać, gdyby nie przyjazny klimat jaki stwarza dla tej działalności grodziski samorząd. Na terenie gminy jest ponad 40 ha gruntów przeznaczonych pod aktywizację gospodarczą.

Dla rozwoju gospodarczego tego terenu bardzo istotnym czynnikiem jest bliskość Poznania. Grodzisk Wielkopolski nie leży w obrębie ścisłej aglomeracji poznańskiej, jest jednak związany gospodarczo z tym ośrodkiem. O tym, iż Grodzisk Wielkopolski ma bardzo korzystny klimat dla rozwoju przemysłu i przedsiębiorczości świadczy fakt utworzenia Grodziskiej Strefy Przemysłowej, gdzie znalazło lokalizację wiele firm. Główne przedsiębiorstwa działające na terenie gminy to:

- Grupa Hunters
- Grupa Groclin
- Grupa DĄBEX J. Nowak i Wspólnicy Sp. j.
- Gwóźdź Piotr. Piekarnia, cukiernia
- HOOP Sp. z o.o.
- Grodziska Fabryka Wyposażenia Wagonów "GROWAG"
- Waldi Sp.j. Zakład Przetwórstwa Mięsnego
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”
- de Heus Sp. z o.o.
- GoodMills Polska Grodzisk Wlkp. Sp. z o.o.
- Ampol - stolarka okienna
- Opal - stolarka okienna

- GROBUD - stolarka okienna
- Rzeźnia Biała Wieś
- Lexitt Mebel
- PAGO Sp. z o.o. Chłodnia Składowa
- Indrol
- Ole
- Nutrex

Oblicze gospodarcze gminy to również wysoko postawione rolnictwo. Plony uprawianych tu roślin kształtują się powyżej średniej. Jest to ważna gałąź gminnej gospodarki. Użytki rolne zajmują 8.284 ha ogólnej powierzchni Miasta i Gminy Grodzisk. Na terenach tych przeważają grunty orne stanowiące 6.942 ha, uzupełnione użytkami zielonymi 960 ha i sadami 66 ha. Dane szczegółowe przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		8.284
w tym:	grunty orne (w ha)	6.942
	sady (w ha)	66
	łąki i pastwiska (w ha)	960
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		4.356
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		816

Dane Urzędu Miejskiego w Grodzisku Wielkopolskim.

Jeśli chodzi o podmioty gospodarcze funkcjonujące w gminie, to w 2012 roku ich liczba była zdecydowanie większa niż w latach poprzednich. Działały one głównie w takich sekcjach jak handel i naprawy (552 podmioty), budownictwo (337 podmiotów) i przetwórstwo przemysłowe (218 podmiotów). Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w gminie przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba podmiotów w sektorze publicznym	59	61	61
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	1.974	1.949	2.006
liczba podmiotów ogółem	2.033	2.010	2.067

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 8. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) z końcem 2012 roku

Sekcja	liczba podmiotów
rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	75
przetwórstwo przemysłowe	218
budownictwo	337
handel i naprawy	552
hotele i restauracje	67
transport, gospodarka magazynowa i łączność	120
pośrednictwo finansowe	39
obsługa nieruchomości i firm	72
administracja publiczna i obrona narodowa	18
edukacja	75
ochrona zdrowia i pomoc społeczna	110
działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	133

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w latach 2010-2012 liczba osób bezrobotnych w gminie rosła od 747 na koniec 2010 roku do 994 osób na koniec roku 2012. Wśród pozostających bez pracy w roku 2012 większość stanowiły kobiety (52,6%). Liczba bezrobotnych kobiet w kolejnych latach wyniosła odpowiednio: 366, 412 i 523. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba bezrobotnych w gminie	747	831	994
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	5,9%	6,6%	7,9%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	366	412	523
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	48,9%	49,5%	52,62%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grodzisku Wielkopolskim.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2010-2012 w powiecie, województwie i w kraju.

Tabela 10. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
stopa bezrobocia w powiecie grodziskim	8,1	9,1	10,6
stopa bezrobocia w województwie wielkopolskim	9,2	9,1	9,8
stopa bezrobocia w kraju	12,4	12,5	13,4

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W roku 2010 powiat grodziski charakteryzował się niższą, w stosunku do województwa i kraju, stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju w 2011 i 2012 roku odnotowano jej wzrost w porównaniu z latami poprzednimi.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2012 roku przedstawia poniższa tabela

Tabela 11. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wieku i wykształcenia

wiek		liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)	wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
		ogółem	kobiet			ogółem	kobiet	
18-24 lata		260	145	55,7	wyższe	57	45	78,9
					policealne i śr. zawodowe	183	118	64,4
					średnie ogólnokształcące	114	77	67,5
					zasadnicze zawodowe	423	188	44,4
					gimnazjalne i niższe	217	95	43,7
25-34 lata		275	160	58,1				
35-44 lata		177	102	56,7				
45-54 lata		177	74	41,8				
55- lat i więcej		105	42	40,0				

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grodzisku Wielkopolskim.

Na koniec 2012 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 18-34 lata (535 osób), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (423 osoby) oraz gimnazjalnym i niższym (217 osób).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 35-44 lata (177 osób) i 45-54 lata (177 osób) oraz osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (183 osoby).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 25-34 lata (58,1%) i 35-44 lata (57,6%) oraz, co budzi niepokój, osób z wykształceniem wyższym (78,9%) i średnim ogólnokształcących (67,5%).

Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu osiągał osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na doksztalcanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie zakreślają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych.

W latach 2010-2012 systematycznie z roku na rok wzrastała ogólna liczba mieszkań w gminie z 5.725 w 2010 r., poprzez 5.787 w 2011 r., do 5.867 w 2012 r. Analogicznie wzrastała liczba izb mieszkalnych oraz łączna powierzchnia użytkowa mieszkań.

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba mieszkań w mieście	4.394	4.452	4.522
liczba izb mieszkalnych w mieście	18.708	18.941	19.220
powierzchnia użytkowa mieszkań w mieście (w m ²)	359.399	364.649	370.949
liczba mieszkań na wsi	1.331	1.335	1.345
liczba izb mieszkalnych na wsi	5.524	5.546	5.596
powierzchnia użytkowa mieszkań na wsi (w m ²)	120.771	121.297	122.515
łączna liczba mieszkań w gminie	5.725	5.787	5.867
łączna liczba izb mieszkalnych w gminie	24.232	24.487	24.816
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie (w m ²)	480.170	485.946	493.464

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2010-2012 liczba mieszkań będących w zasobach gminy (mieszkań komunalnych) ulegała wahaniom (ze 102 w 2010 r., poprzez 106 w 2011 r., do 91 w 2012 r.). Zmieniała się tym samym liczba izb w tych mieszkaniach (z 370 w 2010 r., poprzez 382 w 2011 r., do 330 w 2012 r.) oraz ogólna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (z 5.096 m² w 2010 r., poprzez 5.250 w 2011 r., do 4.587 m² w 2012 r.). Z kolei przeciętna

powierzchnia użytkowa jednego mieszkania komunalnego była mniejsza o ponad 30 m² od przeciętnej powierzchni użytkowej jednego mieszkania w gminie, wahając się w granicach 49,96- 50,41 m². Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Zasoby mieszkań komunalnych gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba mieszkań w zasobach gminy (mieszkań komunalnych)	102	106	91
liczba izb w mieszkaniach komunalnych	370	382	330
powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	5.096	5.250	4.587
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego (w m ²)	49,96	49,53	50,41

Dane Urzędu Miejskiego w Grodzisku Wielkopolskim.

W latach 2010-2012 w gminie ilość mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców zwiększała się z 297,7 w 2010 r. na 302,4 w 2012 r. Szczegółowe dane w zakresie wskaźników zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2010-2012 - wskaźniki

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w gminie (w m ²)	83,9	84,0	84,1
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)	25,0	25,2	25,4
mieszkania na 1000 mieszkańców	297,7	299,9	302,4

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	268	242	278
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	417	387	424
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	415.814	417.606	517.030

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2010-2012 liczba rodzin w gminie, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, wahała się (z 268 w 2010 r., poprzez 242 w 2011 r., do 278 w 2012 r.). Wahaniom ulegała również liczba przyznanych dodatków (z 417

w 2010 r., poprzez 387 w 2011 r., do 424 w 2012 r.), rosła natomiast wysokość kwot przeznaczonych na ten cel (z 415.814 zł w 2010 r., do 517.030 zł w 2012 r.).

8. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Zjawisko jest najczęściej skutkiem splotu licznych problemów osoby nim dotkniętej. Wiąże się z uzależnieniem od alkoholu, porzucaniem stałej pracy, brakiem zdolności do utrzymywania mieszkania, eksmisją, stosowaną przemocą wobec bliskich, odrzuceniem przez bliskich, rozpadem więzi rodzinnych, niepodjęciem zwyczajowych ról, przestępczością, niekiedy dobrowolnym wykluczeniem siebie z życia rodzinnego na tle choroby psychicznej, skutków konfliktów w rodzinie na tle niezrozumienia osoby chorej psychicznie.

Jest zjawiskiem stosunkowo niewielkim w zestawieniu z liczbą wszystkich mieszkańców. Utrudnieniem w rozwiązywaniu problemu bezdomności jest brak dostępu do ośrodków w stanie nietrzeźwości oraz opuszczanie ośrodków przez łamanie regulaminów uniemożliwiających pobyt w ośrodku pod wpływem alkoholu. Sytuacja ta rodzi migrację osób bezdomnych w poszukiwaniu kolejnych ośrodków, schronisk. Rozwiązywaniu problemu bezdomności nie ułatwia brak lub niewielkie zainteresowanie ze strony osób zobowiązanych w pierwszej kolejności do niesienia pomocy. Członkowie rodzin odrzucają swoich bliskich w obawie przed następstwami ich utrzymania, doświadczania braku bezpieczeństwa.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim. Przybiera ona głównie formę wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek) oraz schronienia. W latach 2010-2012 liczba rodzin i przebywających w nich osób objętych wsparciem z powodu bezdomności nieznacznie rosła (liczba rodzin: z 10 w 2010 r. do 11 w 2012 r., liczba osób w rodzinach z 13 w 2010 r., do 14 w 2012 r.).

W 2012 roku pobyt w różnego rodzaju ośrodkach dla bezdomnych zapewniono 11 osobom. Żadna z osób bezdomnych w okresie zimowym nie pozostawała bez zabezpieczenia w postaci gorącego posiłku i schronienia. Na opłacenie pobytu w ośrodkach dla bezdomnych gmina wydatkowała 19.623,00 zł.

9. EDUKACJA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2011/2012 gmina Grodzisk Wielkopolski prowadziła 10 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 2 przedszkola, 6 szkół podstawowych, 2 szkoły gimnazjalne. Zasoby te uzupełniały biblioteki i filie biblioteczne. Dane szczegółowe na temat ww. placówek, a także liczby dzieci i uczniów do nich uczęszczających oraz nauczycieli i pracowników w nich zatrudnionych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2011/2012

nazwa i adres placówki	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli/ pracowników
Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Polskich Olimpijczyków ul Chopina 26, 62-065 Grodzisk Wlkp.	Szkoly Podstawowe 1.257	131
Szkoła Podstawowa Nr 4 ul. Środkowa 56, 62-065 Grodzisk Wlkp.		
Szkoła Podstawowa im. Andrzeja Grubby w Kąkolewie Kąkolewo 64, 62-065 Grodzisk Wlkp.		
Szkoła Podstawowa w Grąblewie, Grąblewo 22, 62-065 Grodzisk Wlkp.		
Szkoła Podstawowa w Słocinie, Słocin 106, 62-065 Grodzisk Wlkp.		
Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół w Ptaszkowie Ptaszkowo 31a, 62-065 Grodzisk Wlkp.		
Gimnazjum im. Powstańców Wielkopolskich ul. 3-go Maja 5, 62-065 Grodzisk Wlkp.	Gimnazja 668	84
Gimnazjum w Zespole Szkół w Ptaszkowie Ptaszkowo 31a, 62-065 Grodzisk Wlkp.		
Przedszkole Gminne im. Krasnala Hałabały ul. Chopina 26, 62-065 Grodzisk Wlkp.	Przedszkola 513	42
Prywatne Przedszkole „Wiercipięta” Os. Wojska Polskiego 110, 62-065 Grodzisk Wlkp.		
Biblioteki i filie (8 placówek)	2.842	16

Dane Zespołu Ekonomiczno- Administracyjnego Szkół Miasta i Gminy w Grodzisku Wielkopolskim, Starostwa Powiatowego w Grodzisku Wielkopolskim, Powiatowej i Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Oprócz ww. placówek oświatowo-wychowawczych, w gminie funkcjonują trzy szkoły ponadgimnazjalne prowadzone przez powiat, w których naukę pobiera 1.691 uczniów. Szkoły te zatrudniają w sumie 161 nauczycieli.

10. KULTURA

Głównym organizatorem i koordynatorem życia kulturalnego na terenie miasta i gminy Grodzisk Wielkopolski jest Centrum Kultury Rondo. Prowadzą w nim działalność liczne sekcje i koła zainteresowań, są to między innymi:

- Zespół Tańca Ludowego CYBINKA – Grodzisk - powstał w 1999 roku z inicjatywy Centrum Kultury w Grodzisku Wielkopolskim. W swoich szeregach skupia dzieci (6-13 lat) i młodzież (16 lat i więcej) z Grodziska Wielkopolskiego i okolic, zafascynowanych folklorem, polskimi tradycjami i zwyczajami.
- Grupa Teatralna Arlekin – działa od września 1999 r. W swych szeregach skupia młodzież głównie licealną i pracującą. Grupa przede wszystkim uświetnia występami okolicznościowe uroczystości w mieście, liceum, bierze udział w przeglądach teatrów szkolnych, ulicznych. Ponadto są organizatorami Przeglądu Kabaretów Szkolnych Buda Fest, odbywającego się w grodziskim ośrodku kultury.
- Sekcja plastyczna – działa w Centrum Kultury Rondo w Grodzisku Wielkopolskim od 1998 r. Skupia dzieci i młodzież głównie z Grodziska Wielkopolskiego i okolic.
- Grodziski Chór Ottimo – chór powstał jesienią 2008 roku, w swych szeregach skupia ludzi różnych profesji połączonych śpiewaczą pasją.

Ponadto w Centrum Kultury prowadzone są formacje taneczne: TIKI TAKI (dziecięca) oraz LIFT OFF (młodzieżowa). Obok regularnej stałej działalności poszczególnych sekcji, Centrum Kultury Rondo przygotowuje największą imprezę miejską-Grodziska Noc Gwiazd. Także program artystyczny Dożynek Gminnych to domena pracowników i współpracowników skupionych przy Centrum Kultury.

CK Rondo organizuje ponadto cykl imprez plenerowych w Parku Miejskim pod nazwą LETNIE PARTY, podczas których odbywają się tematyczne koncerty w różnych gatunkach muzycznych: disco, muzyka klubowa, rock, hip hop, pop. W miesiącach letnich praca Centrum Kultury koncentruje się również na intensywnych przygotowaniach do Międzynarodowego Festiwalu Zespołów Folklorystycznych i Orkiestr GRONALIA.

Jesienią odbywa się cykl wydarzeń artystycznych pod nazwą Grodziska Jesień Kulturalna, na której program składają się koncerty, projekcje filmów, wystawy.

W Grodzisku Wielkopolskim prężnie działa Grodziska Orkiestra Dęta. Jej początki sięgają 1929 roku kiedy to powstała Orkiestra Dęta Ochotniczej Straży Pożarnej. Dobrze ocenianą działalność Orkiestry potwierdzają liczne wyróżnienia w postaci dyplomów, pucharów, kryształów oraz 8 Złotych Rogów zdobytych w dorocznych turniejach orkiestr Dętych w Grodzisku Wielkopolskim. Orkiestra znana jest nie tylko w Polsce ale również poza jej granicami. Podróże artystyczne orkiestry obejmują: Rosję, byłą Czechosłowację, Hiszpanię (występ na stadionie Realu Madryt dla 80 tys. ludzi), Danię, Francję, Belgię, Holandię oraz Niemcy.

W kulturalnym życiu gminy i regionu czynnie uczestniczy Zespół „Zdrojowanie”, który poprzez swoją działalność integruje środowisko wiejskie, propagując folklor i kulturę wiejską.

Od niedawna działa w Grodzisku Wielkopolskim, utworzone na miejscu dawnych zakładów mięsnych, Centrum Kultury i Rozrywki Masarnia. Działalność tej placówki skupia się między innymi na organizowaniu wystaw, warsztatów, konferencji, szkoleń i spotkań z ludźmi kultury. Ważnymi punktami na kulturalnej mapie gminy są także: Powiatowa i Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, oraz Muzeum Ziemi Grodziskiej. Dane szczegółowe na temat funkcjonujących w gminie placówek kulturalnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Placówki kulturalne w gminie w 2012 roku

nazwa placówki	adres
Centrum Kultury Rondo	ul. Kolejowa 12 62-065 Grodzisk Wlkp.
Powiatowa i Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna	
Grodziska Orkiestra Dęta	
Muzeum Ziemi Grodziskiej	ul. 27 Stycznia 7 62-065 Grodzisk Wlkp.
Centrum Kulturalno- Rozrywkowe Masarnia	ul. Powstańców Chocieszyńskich 23e 62-065 Grodzisk Wlkp.
Filia Biblioteki Pedagogicznej w Poznaniu	ul. Zbąszyńska 11 62-065 Grodzisk Wlkp.
Filia Powiatowej i Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej	Kąkolewo 64 62-065 Grodzisk Wlkp.
Filia Powiatowej i Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej	Ptaszkowo 31a 62-065 Grodzisk Wlkp.
Filia Powiatowej i Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej	Os. Wojska Polskiego 21G 62-065 Grodzisk Wlkp.

Dane Urzędu Miejskiego w Grodzisku Wielkopolskim.

11. SPORT I REKREACJA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Uprawianiu sportu i rozwojowi kultury fizycznej w gminie Grodzisk Wielkopolski sprzyja dobra infrastruktura sportowa. Mimo, iż znajduje się ona ciągle w fazie rozwoju, to jest w stanie w dużym stopniu zaspokoić potrzeby mieszkańców. Najważniejsze obiekty sportowe gminy znajdują się w Grodzisku Wielkopolskim:

- Zespół Otwartych Obiektów Sportowo-Rekreacyjnych, na który składają się boiska do koszykówki, siatkówki, piłki plażowej, boisko wielofunkcyjne, boisko trawiaste, skocznie oraz bieżnie.
- Grodziska Hala Sportowa, która zapewnia możliwość uprawiania halowej piłki nożnej, ręcznej, siatkowej, koszykowej, unihokeja i tenisa stołowego.
- Ośrodek Sportu i Rekreacji, w którego skład wchodzi dwa baseny, brodzik dla dzieci, boisko do siatkówki plażowej, korty tenisowe i plac zabaw.
- Stadion, który od października 2014 r. stanowi własność Bartłomieja Ordanika. Stadion istnieje od 1925 roku. Baza sportowo- treningowa obejmuje boisko główne oraz trzy boiska treningowe. Obiekt posiada dwie kryte trybuny, a łączna ilość miejsc siedzących wynosi 6 800. Stadion ten jest wyposażony w najnowsze technologie – nowoczesny system oświetlenia i podgrzewaną murawę.
- Kompleks Sportowo-Rekreacyjny Groclin Dyskobolia Sportowa Spółka Akcyjna (nazwa właściwa od października 2014 r. GROKLIN SPORT). Obejmuje on pneumatyczną halę tenisową, przychodnię lekarską z odnową biologiczną i hydroterapią oraz hotel i restaurację.

Ponadto w Grodzisku Wielkopolskim znajduje się kilka boisk do gry w piłkę nożną, do piłki siatkowej, koszykowej i plażowej i 2 kompleksy zrealizowane w ramach rządowego programu „Moje boisko – Orlik 2012”. Uzupełnieniem sportowo-rekreacyjnej infrastruktury miasta jest zlokalizowany w hotelu „Behapowiec” ogólnodostępny kryty basen oraz szkolna baza sportowa, na którą składają się sale gimnastyczne i boiska. Najmłodszy mieszkańcy mają do dyspozycji dobrze wyposażone, rozmieszczone w różnych punktach miasta, place zabaw. Mieszkańcy Grodziska Wielkopolskiego i okolic mają możliwość korzystania z jednego z najpiękniejszych w Polsce Skateparku, a zimą z lodowiska.

Na terenie wiejskim gminy uprawianiu sportu i rekreacji służą:

- Wiejskie Centrum Kultury i Sportu w Ptaszkowie, w którego skład wchodzi pełnowymiarowe boisko do gry w piłkę nożną wraz z zapleczem socjalno-sportowym oraz świetlica wiejska.
- Wiejskie Centrum Kultury i Sportu Wigwam w Zdroju, gdzie znajduje się sześciostanowiskowa strzelnica sportowa zorganizowana między wałami ochronnymi. Strzelnica ta wyposażona jest w nowoczesne urządzenia umożliwiające automatyczny transport tarcz, kierunkowe ich oświetlenie i monitoring trafień. Pozwala na prowadzenie strzelań sportowych na odległość 10, 25 i 50 metrów.
- Sala gimnastyczna i boisko przyszkolne w Kąkolewie.
- Boisko trawiaste do piłki nożnej i boisko z kostki pozbrukowej do piłki koszykowej i ręcznej przy Zespole Szkół w Ptaszkowie.
- Place zabaw wyposażone w zestawy sprawnościowe we wsiach: Woźniki, Snowidowo, Słocin, Zdrój.

W uzupełnieniu powyższych informacji warto dodać, że w gminie Grodzisk Wielkopolski działa aktywnie kilka klubów i stowarzyszeń sportowych, między innymi: Uczniowski Klub Sportowy „Dyskobolia”, Stowarzyszenie Grodziski Klub Biegacza, Grodziskie Stowarzyszenie Sportowe, Grodziskie Stowarzyszenie Cyklistów, Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Groclin Sport, Ludowy Klub Piłkarski „Inter Zdrój”, Ludowe Stowarzyszenie Sportowe Gminy Grodzisk Wielkopolski, Uczniowski Klub Sportowy AG Kąkolewo, Grodziski Klub Strzelecki „Gryf”, Klub Sportowy Dyskobolia Intermarche. Swoją ofertą obejmują dzieci, młodzież jak i osoby starsze.

12. TURYSTYKA

Gmina Grodzisk Wielkopolski nie posiada typowo turystycznego charakteru, oferuje jednak gościom i mieszkańcom regionu wiele ciekawych miejsc do obejrzenia i zwiedzania. Są to zarówno zabytki architektury, zabytki sztuki sakralnej, historyczne miejsca, jak i osobliwości lokalnej przyrody.

Przede wszystkim warto odwiedzenia jest miasto Grodzisk Wielkopolski, położone w południowej części Wysoczyzny Poznańskiej, przy dawnym szlaku handlowym łączącym miasta Dolnego Śląska z Poznaniem. Najstarszy dokument świadczący o prawach miejskich

pochodzi z 1303 r. Od XV w. rozwijające się miasto, znajdowało się kolejno w rękach Ostrorogów, potem Opalińskich.

Ośrodkiem najstarszej części miasta jest Stary Rynek z okazałym ratuszem z połowy XIX w. oraz studnia Ojca Bernarda z Wąbrzeźna, odbudowana w końcu XIX w. W sąsiedztwie ratusza, przy ulicach Poznańskiej i Wawrzyniaka znajduje się szereg ciekawych budynków z XVIII wieku. Zdecydowanie najcenniejszym jednak zabytkiem jest kościół pod wezwaniem św. Jadwigi z I połowy XV wieku. Wewnątrz można znaleźć wiele ciekawych zabytków sztuki sakralnej. Przed kościołem rośnie pomnikowa lipa szerokolistna o obwodzie ok. 5 m. Na zachód od Rynku wznosi się dwór zbudowany w połowie XIX w., dziś siedziba Muzeum Ziemi Grodzkiej. Wokół niego rozciąga się park, na którego południowym krańcu stoi drewniany kościółek św. Ducha z 1663 roku. Kolejny, barokowy kościół pobernardyński z 1662 roku, znajduje się przy Placu św. Anny. Na uwagę zasługuje także szereg ciekawych gmachów z początku XX w.: poczta, szkoła, starostwo, sąd, budynek cechu i dawny areszt.

Na rynku na turystów czeka przestronny parking, gdzie można bezpiecznie zostawić samochód. Po zwiedzeniu miasta warto zobaczyć też jego okolice. Można w tym celu skorzystać ze świetnie przygotowanego, rowerowego „Grodzkiego Szlaku Pielgrzyma”. Jest to 25-kilometrowa trasa wybudowana z myślą o początkujących i średnio zaawansowanych rowerzystach, także dla całych rodzin. Szlak prowadzi do Ptaszkowa, a tam na turystów czekają kolejne atrakcje: zabytkowa karczma z XVIII wieku, ciekawy neoromański kościół z 1904 roku pod wezwaniem świętych Apostołów Piotra i Pawła i rosnący obok dąb o średnicy 410 cm. W rejonie Kotowa można obejrzeć Aleję Lipowo-Jesionową oraz wiatrołap - gęsty pas zieleni, który jest ciekawym przykładem ochrony terenów uprawnych przed erozją. W rejonie Woźnik znajduje się okazały kościół i klasztor Franciszkanów na wzgórzu Wyrwał, jedna z największych atrakcji gminy, przyciąga niezwykłą historią i pięknym położeniem wśród mokradeł „Doliny Mogilnicy”. Kolejny etap szlaku to stacja kolejowa w Ujeździe oraz piękna aleja kasztanowa.

Od kilku lat na turystów czeka nowa atrakcja turystyczna, jest nią Grodziska Kolej Drezynowa. Wycieczki rozpoczynają się na stacji Grodzisk Wielkopolski. Po drodze czekają następujące atrakcje: Ujazd Wielkopolski – przepiękna stacyjka na skraju lasu, po drodze kolejowe mosty nad licznymi kanałami przecinającymi linię kolejową, kurhany z okresu kultury unietyckiej (1700-1500 p.n.e.) – tzw. wielkopolskie piramidy, dziki oraz sarny przebiegające tuż przed drezyną. Do dyspozycji są:

- „Kiwajka” - przedwojenna drezyna, zabiera maksymalnie 6 osób

- „Piękna Ela” - przedwojenna dwubiegowa dreżyna zabiera maksymalnie 12 osób
- trzy 2-osobowe dreżyny spalinowe DL-2
- zabytkowy rower torowy odrestaurowany w roku 2005
- malucho-dreżyna czyli Fiat 126p przerobiony na dreżynę

Dla chcących pozostać tu nieco dłużej, gmina ma w swojej ofercie różne formy zakwaterowania. W gminie znajduje się 7 obiektów zakwaterowania zbiorowego. Ofertę noclegową uzupełnia rozwijająca się agroturystyka. Dane szczegółowe na temat obiektów zakwaterowania w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Obiekty zakwaterowania w gminie w 2012 roku

Nazwa obiektu	adres obiektu
Hotel Groclin (od października 2014 r. Hotel RODAN-GROKLIN)	ul Sportowa 2, 62-065 Grodzisk Wielkopolski www.hotelgroclin.pl
Motel XXI wieku	ul. Poznańska 38b, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Restauracja Leśna	ul. Nowotomska 141, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Hotel Behapowiec	ul. Nowa 27, 62-065 Grodzisk Wielkopolski www.hotelbehapowiec.pl
Wynajem miejsc noclegowych Jadwiga Miś	ul. Zbąszyńska 18, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Wynajem miejsc noclegowych Dorota i Zdzisław Garcon	ul. Powstańców Chocieszyńskich 54a, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Wynajem miejsc noclegowych Renata Broniareczyk	ul. Słomińskiego 11, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Gospodarstwo Agroturystyczne Zacisze	Czarna Wieś 20, 62-065 Grodzisk Wielkopolski www.zacisze-czarnawies.pl

Dane Urzędu Miejskiego w Grodzisku Wielkopolskim.

13. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Grodzisk Wielkopolski została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. W sumie do analizy przedłożono 7 ankiet – wypełnionych

przez pedagogów szkolnych lub, w przypadku ich braku, dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 w Grodzisku Wlkp. (liczba uczniów: 771)
- Szkoła Podstawowa Nr 4 w Grodzisku Wlkp. (liczba uczniów: 196)
- Szkoła Podstawowa w Kąkolewie (liczba uczniów: 102)
- Szkoła Podstawowa w Grąblewie (liczba uczniów: 85)
- Szkoła Podstawowa w Słocinie (liczba uczniów: 80)
- Zespół Szkół w Ptaszkowie (liczba uczniów: 235)
- Gimnazjum w Grodzisku Wlkp. (liczba uczniów: 561)

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że 2 placówki zatrudniają pedagoga (SP Nr 1 i Gimnazjum w Grodzisku Wlkp.), 6 logopedę (brak w Gimnazjum.), 1 psychologa (Szkoła Podstawowa Nr 1 w Grodzisku Wlkp.), a 2 pielęgniarkę (SP Nr 1 w Grodzisku Wlkp. i SP w Słocinie). Żadna szkoła nie zatrudnia doradcy zawodowego.

Wszystkie placówki prowadzą dożywianie uczniów, a 5 z nich (SP Nr 1 i SP Nr 4 w Grodzisku Wlkp., SP w Kąkolewie, SP w Słocinie oraz Gimnazjum w Grodzisku Wlkp.) zgłosiły potrzebę zwiększenia o 143 liczby dzieci i młodzieży objętych tym rodzajem pomocy.

Wszystkie placówki zapewniają uczniom dostęp do Internetu, 3 umożliwiają korzystanie z sali gimnastycznej (SP Nr 1 w Grodzisku Wlkp. i SP w Kąkolewie oraz Gimnazjum), w 1 działa szkoła życia (SP Nr 1), 2 posiadają klasy specjalne (SP Nr 1 i Gimnazjum w Grodzisku Wlkp.), 2 posiadają klasy integracyjne (SP Nr 1 i Gimnazjum w Grodzisku Wlkp.). Trudności z dojazdem do szkoły mają uczniowie Szkoły Podstawowej w Kąkolewie.

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. koła matematyczne, literackie, przyrodnicze, ekologiczne, teatralne, muzyczne, taneczne, plastyczne, dziennikarskie, informatyczne, religijne) oraz zajęć językowych i rekreacyjno-sportowych. Jednocześnie wszystkie placówki prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są zajęcia wyrównawcze (7 szkół), korekcyjno-kompensacyjne (6), logopedyczne (6), psychoterapeutyczne (2), socjoterapeutyczne (2) oraz zajęcia rewalidacyjne (3).

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na dysfunkcje występujące w domu, odnoszące się do bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodziców, nadużywania alkoholu przez nich w obecności dzieci, przemocy domowej. Pedagodzy zwracali również uwagę na zjawisko ubożenia rodzin. Powodowane jest ono m.in. bezrobociem, które, na skutek wyjazdu jednego z rodziców w poszukiwaniu pracy za granicę generuje problem eurosieroctwa. Ankietowani podkreślali także występowanie w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej problemów agresji i przemocy oraz sięgania po środki uzależniające (alkohol, papierosy).

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawierają poniższe tabele.

Tabela 19. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół podstawowych

Cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	występuje (liczba ujawnionych przypadków)	nie występuje
sięganie po alkohol	1	
sięganie po narkotyki		x
palenie papierosów		x
ucieczki z domu		x
kradzieże	4	
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	12	
autoagresja		x
przestępczość ujawniona	1	
niszczenie mienia szkolnego	5	
udział w grupach negatywnych		x
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	6	
przemoc w rodzinie	2	
zaniedbanie przez dom	10	
wykorzystywanie seksualne		x

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 20. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół gimnazjalnych

Cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	występuje (liczba ujawnionych przypadków)	nie występuje
sięganie po alkohol	x	
sięganie po narkotyki		x
palenie papierosów	2	
ucieczki z domu	x	
kradzieże	x	
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	x	
autoagresja		x
przestępczość ujawniona		x
niszczenie mienia szkolnego	2	
udział w grupach negatywnych		x
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	x	
przemoc w rodzinie	3	
zaniedbanie przez dom	2	
wykorzystywanie seksualne		x

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: nadużywanie używek w rodzinach i sięganie przez uczniów po papierosy i alkohol, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, zaniedbanie przez dom oraz problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego. Warto zauważyć, iż niektóre problemy, w zależności od wieku uczniów, występowały z różnym natężeniem. U dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół podstawowych odnotowano większą intensywność zjawisk agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, przestępczości ujawnionej i zaniedbania przez dom, natomiast u młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej częściej ujawniano przypadki palenia papierosów, przemocy w rodzinie, zaniedbania przez dom.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Wskazując badania konieczne do przeprowadzenia wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców, pedagodzy stwierdzili, iż należy dokładnie zdiagnozować zachowania negatywne w środowisku szkolnym i rodzinnym, w tym problemy ubóstwa, bezrobocia, uzależnień, agresji i przemocy domowej. W opinii ankietowanych trzeba również dokładnie rozpoznać wykorzystywane przez rodziców metody wychowawcze oraz skutki ich stosowania. Ważne jest

także zbadanie skuteczności pomocy udzielanej dzieciom, młodzieży i ich rodzicom oraz poznanie ich oczekiwań w tym zakresie. Wskazywano na rangę motywacji do nauki, samooceny dziecka, a także preorientacji zawodowej. Zdaniem pedagogów warto także poznać propozycje tych grup co do oferty spędzania czasu wolnego.

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani wskazywali głównie na potrzebę organizowania warsztatów, pogadank, konkursów i prezentacji profilaktycznych oraz spotkań ze specjalistami z danej dziedziny. Pedagodzy podkreślali również znaczenie propagowania zdrowego stylu życia, m.in. poprzez rozpowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych. Zwracali także uwagę na konieczność prowadzenia psychoedukacji rodziców i organizowania treningów zastępowania agresji oraz konstruktywnego rozwiązywania problemów społecznych.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

Przedstawiciele większości ankietowanych placówek uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą. W jej ramach odbywają się konsultacje indywidualne, rozmowy telefoniczne, zebrania, dyżury, pogadanki, spotkania w ramach Rady Rodziców i wizyty domowe, organizowane są imprezy i uroczystości szkolne, prowadzona jest pedagogizacja rodziców. Ci ostatni zachęceni są również do aktywnego uczestnictwa w życiu szkoły.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Przedstawiciele wszystkich badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca. Do podmiotów tych zaliczyli: Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Sąd Rejonowy i kuratorów sądowych, Powiatowy Urząd Pracy, Policję, Straż Pożarną, Świetlicę opiekuńczo-wychowawczą, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Bibliotekę, Nadleśnictwo, CK Rondo, Ogólnopolską Fundację Edukacji Komputerowej Poznań, UAM w Poznaniu, Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym „Koło”, parafie, koło gospodyń wiejskich, Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, KRUS.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu

wolnego. Postulat ten dotyczył głównie uczniów z obszarów wiejskich gminy, którzy mają ograniczone możliwości korzystania z zajęć pozalekcyjnych oraz infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej.

Wśród innych potrzeb dzieci i młodzieży ankietowani wskazali konieczność zwiększenia wsparcia w postaci dożywiania, a także dostępu do pomocy specjalistów. Podnoszono również konieczność prowadzenia działań mających na celu doskonalenie umiejętności wychowawczych i świadomości rodziców.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na możliwość zagospodarowania czasu wolnego, m.in. poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, imprez szkolnych oraz wypoczynku. Zwracali także uwagę na konieczność kształtowania u dzieci pozytywnych nawyków w myśleniu i zachowaniu oraz prowadzenia działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu.

14. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

W gminie Grodzisk Wielkopolski funkcjonuje 12 zakładów opieki zdrowotnej (w tym jeden zakład publiczny) oraz działa 11 aptek (na jedną aptekę przypada 1.764 mieszkańców). Dane szczegółowe na temat zakładów opieki zdrowotnej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Zakłady opieki zdrowotnej w gminie w 2012 roku

Nazwa placówki	adres
Samodzielny Publiczny ZOZ w Grodzisku Wielkopolskim	ul. Mossego 17 62-065 Grodzisk Wielkopolski
MEDIGRO s.c. Poradnie Specjalistyczne	ul. Mossego 23 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Przychodnia Zespołu Lekarzy Rodzinnych „Ochrona Zdrowia” s.c.	ul. Mossego 25 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Poradnia Zdrowia Psychicznego MEDYK	ul. Zbożowa 26 62-065 Grodzisk Wielkopolski

Przyzakładowa Przychodnia Lekarska	ul. Garbary 23 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Pielęgniarsko-Położniczy Ośrodek Medycyny Środowiskowo-Rodzinnej „Remedium”	ul. Mossego 25 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Centrum Medycyny Rodzinnej	Os. Wojska Polskiego 111 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Pielęgniarski Ośrodek Medycyny Szkolnej „Promed”	ul. Żwirki i Wigury 2 62-065 Grodzisk Wielkopolski
NZOZ Derewniccy	ul. Morelowa 3a 62-065 Grodzisk Wielkopolski
NZOZ Poliklinika	ul. Polna 4 62-065 Grodzisk Wielkopolski
NZOZ Gabinet Stomatologiczny, M. Krzyżanowska	ul. Kolejowa 5 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Przychodnia Stomatologiczna GRO- DENT	ul. Mossego 25 62-065 Grodzisk Wielkopolski

Dane Urzędu Miejskiego w Grodzisku Wielkopolskim.

Samodzielny Publiczny ZOZ w Grodzisku Wielkopolskim podaje następujące informacje dotyczące swojej działalności w 2012 roku. Dane szczegółowe przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Liczba porad udzielonych przez SPZOZ w 2012 roku

rodzaj porad	liczba porad
Poradnia Ginekologiczno-Położnicza	913
Opieka nad matką i dzieckiem – razem	6.365
Poradnia Chorób Wewnętrznych	2.455
^{w tym} kardiologiczne	1.727
Poradnia Chirurgii Ogólnej	11.443
^{w tym} urazowo-ortopedyczne	4.189

Dane SPZOZ w Grodzisku Wielkopolskim.

W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż w 2012 roku w ramach podstawowej opieki medycznej w gminie Grodzisk Wielkopolski udzielono ogółem 65.662 porady. W gminie działa ok. 50 prywatnych gabinetów lekarskich.

15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym, i podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ

na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwe piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Grodzisku Wielkopolskim, w 2012 roku w powiecie grodziskim popełniono ogółem 811 przestępstw i wykroczeń. Wśród nich dominowały wykroczenia drogowe (209) oraz przestępstwa przeciwko mieniu (193), interwencje domowe (115). Na uwagę zasługuje stosunkowo wysoka i rosnąca od lat liczba przestępstw narkotykowych (83). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Wybrane przestępstwa przeciwko mieniu i zdrowiu popełnione w powiecie w 2012 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw
kradzież cudzej rzeczy	102
przestępstwa przeciwko życiu (zabójstwo)	1
rozbój	1
wykroczenia drogowe	209
kradzież z włamaniem	91
bójka / pobicie	1
znęcanie się nad rodziną	32
nietrzeźwi kierujący	176
przestępstwa narkotykowe	83
podjęmowane interwencje domowe	115

Dane Komendy Powiatowej Policji w Grodzisku Wielkopolskim.

W 2011 roku Komenda Powiatowa Policji w Grodzisku Wielkopolskim prowadziła postępowania w sprawach nieletnich, co skutkowało ujawnieniem 113 czynów karalnych w skali powiatu, w tym 44 w skali gminy. W 2013 roku ujawnione zostały 132 czyny karalne, w tym na terenie gminy Grodzisk Wielkopolski 85.

Ze zgromadzonego materiału wynika, że nieletni najczęściej byli sprawcami kradzieży cudzej rzeczy, uszkodzenia mienia i kolizji drogowych. 29 czynów popełnili nieletni w wieku 13-15 lat, a 13 czynów nieletni w wieku 16 lat. Zdecydowaną większość wśród 42 ujawnionych nieletnich sprawców czynów karalnych stanowili chłopcy (37).

Zespół Prewencji Kryminalnej KPP przeprowadził w 2012 roku 249 spotkań z dziećmi i młodzieżą, 65 spotkań z pedagogami i dyrektorami szkół, 70 spotkań z rodzicami i 29 spotkań z podmiotami spoza policji. Wystąpiono z wnioskiem do sądu w 10 sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w 25 sprawach o czyny karalne.

W opinii policji niepokojącym zjawiskiem jest obniżanie się wieku sprawców, czego przykładem są nieletni do 13 lat, którzy dokonywali drobnych kradzieży.

16. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Grodzisk Wielkopolski wykonuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych i ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym oraz ustawa o ochronie zdrowia psychicznego.

Z końcem 2012 roku kadrami Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiło 30 osób. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 24. Stan zatrudnienia w OPS oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	6	-
pracownicy socjalni	9	1
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	-	-
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	-	-
pozostali pracownicy	15	-

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Wśród propozycji w zakresie rozwoju zasobów kadrowych OPS figuruje potrzeba zwiększenia liczby pracowników socjalnych do 10. Ma to związek z koniecznością realizacji zapisu ustawy o pomocy społecznej nakładającego na ośrodek obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2012 roku wskaźnik ten nie był spełniony i wynosił 2 156 mieszkańców na 1 pracownika socjalnego.

Tabela 25. Wykształcenie kadry OPS oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób	
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe	5	6
	wyższe niekierunkowe	-	-
	średnie kierunkowe	1	2
	średnie niekierunkowe	-	-
	zawodowe i niższe	-	-
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	-
		w trakcie realizacji	-
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	1
		w trakcie realizacji	-
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej		1	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny		3	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny		-	

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Pozostali pracownicy, zatrudnieni w OPS w ilości 15 osób posiadali: wykształcenie wyższe – 10 osób, wykształcenie policealne – 2 osoby, wykształcenie średnie – 2 osoby, wykształcenie zawodowe – 1 osoba.

Prawo do wsparcia udzielanego przez OPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługują, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 623 zł.

W wykonywaniu zadań Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez OPS na realizację zadań w latach 2010-2012.

Tabela 26. Środki finansowe wydatkowane przez OPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2010-2012

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
Ogółem	7.080.358,07 zł	6.928.273,06 zł	7.346.333,17 zł
w tym na świadczenia pomocy społecznej	1.292.867,43 zł	1.394.725,71 zł	1.685.885,65 zł
na zadania własne gminy	1.280.367,43 zł	1.349.421,19 zł	1.557.130,85 zł
na zadania zlecone gminie	5.799.990,64 zł	5.578.851,87 zł	5.789.202,32 zł

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

W latach 2010-2012 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez OPS na pomoc mieszkańcom gminy ulegała wahaniom. Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane na wykonanie zadań zleconych gminie, wśród których przeważały środki przekazane na realizację świadczeń rodzinnych (w 2010 r. – 5.787.490,64 zł, w 2011 r. – 5.533.547,35 zł, a w 2012 r. – 5.660.447,52 zł), przede wszystkim w postaci zasiłków rodzinnych. W ramach wykonywania zadań własnych gminy największe kwoty przeznaczono natomiast na udzielanie świadczeń pomocy społecznej (w 2010 r. – 1.292.867,43 zł, w 2011 r. – 1.394.725,71 zł, a w 2012 r. – 1.685.885,65 zł), głównie w formie zasiłków celowych i w naturze, usług opiekuńczych, zasiłków okresowych i posiłku. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez OPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2010-2012.

Tabela 27. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	683	689	699
liczba rodzin	391	395	393
liczba osób w rodzinach	1.202	1.151	1.118
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	6,2%	6%	5,8%

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2010-2012 rosła z roku na rok (z 683 osób w rodzinach w 2010 roku do 699 osób w rodzinach w 2012 roku). Nieznacznie zmniejszył się udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy (z 6,2% w 2010 roku do 5,8% w 2012 roku).

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2012 roku.

Tabela 28. Struktura wiekowa oraz aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2012 roku

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach	rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat według decyzji administracyjnych
0-16 lat	472	pracuje	51
17-21 lat	85	pracuje dorywczo	12
22-30 lat	113	nie pracuje	106
31-40 lat	169	studiuje	0
41-50 lat	111	uczy się	5
51-60 lat	117	na rencie	40
61-70 lat	27	na emeryturze	2
71 lat i więcej	24	na zasiłku dla bezrobotnych	2
		bezrobotny bez prawa do zasiłku	72

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez Ośrodek Pomocy Społecznej pomocą społeczną w 2012 roku wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do 16 lat (472 osoby). Ci z nich, którzy bezpośrednio korzystali ze wsparcia, otrzymywali pomoc głównie w postaci posiłku (świadczonego zwykle w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”), odzieży i obuwia, brali także udział w spotkaniach okolicznościowych i wyjazdach letnich (np. na kolonie). Znacznie mniejsze, choć spore, grupy reprezentowały osoby w wieku 31-40 lat (169 osoby), 51-60 lat (117 osób) i 22-30 lat (113 osób).

Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejszą grupę w 2012 roku stanowiły osoby niepracujące (106 osób). Liczną grupą były również osoby bezrobotne niemające prawa do zasiłku (72 osoby).

Analiza powyższych danych uzasadnia stwierdzenie, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w 2012 roku stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny ubogie. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ubóstwo	231	229	239	708	685	696
sieroctwo	3	2	1	10	7	6
bezdomność	10	13	11	13	16	14
potrzeba ochrony macierzyństwa	107	95	98	489	445	443
bezrobocie	178	185	192	535	538	549
niepełnosprawność	196	184	179	527	446	468
długotrwała lub ciężka choroba	198	188	182	543	481	459
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	46	53	68	165	188	233
przemoc w rodzinie	11	12	9	38	39	24
alkoholizm	27	31	28	72	73	72
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	7	6	7	16	11	11
narkomania	1	1	1	4	4	4
zdarzenie losowe	8	9	12	15	18	19
sytuacja kryzysowa	8	8	5	26	20	12
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	1	0	0	1

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

W latach 2010-2012 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było ubóstwo. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia OPS z tego powodu wahała się (z odpowiednio 231 i 708 w 2010 r., poprzez 229 i 685 w 2011 r., do 239 i 696 w 2012 r.). Ważną przyczyną udzielania pomocy było również prowadzące do ubóstwa bezrobocie. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem OPS z powodu braku zatrudnienia rosła z roku na rok (z odpowiednio 178 i 535 w 2010 roku, do 192 i 549 w 2012 roku).

Istotne przyczyny świadczenia pomocy społecznej w gminie stanowiły także problemy długotrwałej lub ciężkiej choroby i niepełnosprawności. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem OPS z tych powodów spadała z roku na rok (długotrwała lub ciężka choroba odpowiednio 198 i 543 w 2010 r., do 182 i 459 w 2012 r., niepełnosprawność odpowiednio 196 i 527 w 2010 roku, do 179 i 468 w 2012 roku). Dane te świadczą o stosunkowo wysokiej skali niepełnosprawności w gminie i zarazem potwierdzają pośrednio

wzrost liczby osób starszych w gminie, które są bardziej, aniżeli inne grupy wiekowe, narażone na długotrwałe i ciężkie choroby.

Kolejną przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie była potrzeba ochrony macierzyństwa. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem OPS z tego powodu ulegała wahaniom (z odpowiednio 107 i 489 w 2010 r., poprzez 95 i 445 w 2011 r., do 98 i 443 w 2012 r.). W mniejszym stopniu mieszkańcy gminy korzystali z pomocy społecznej z takich przyczyn, jak bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm czy przemoc w rodzinie. O ile liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem OPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego rosła z roku na rok (odpowiednio z 46 i 165, do 68 i 233), o tyle liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy z powodu alkoholizmu i przemocy w rodzinie wahała się (alkoholizm z odpowiednio 27 i 72 w 2010 roku, poprzez 31 i 73 w 2011 r., do 28 i 72 w 2012 r., przemoc w rodzinie z odpowiednio 11 i 38 w 2010 r., poprzez 12 i 39 w 2011 r., do 9 i 24 w 2012 r.).

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie wpływały na formę wsparcia, jakiego najbardziej potrzebującym mieszkańcom udzielał Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2010-2012

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
pieniężna	354	374	368	348	360	357	1 055	1 030	991
rzeczowa	482	333	474	195	173	188	746	694	728
praca socjalna	x	x	x	772	29	78	2 534	47	117
poradnictwo specjalistyczne	x	x	x	0	1	131	0	1	461
schronienie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
usługi opiekuńcze	0	0	26	0	0	26	0	0	29
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
sprawienie pogrzebu	1	4	5	1	4	5	1	4	5

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

W latach 2010-2012 najczęściej udzielaną mieszkańcom gminy formą wsparcia była praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy

rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej (np. PCPR, organizacje pozarządowe). Pracownicy socjalni rozeznając środowiska pod względem sytuacji rodzinnej, zawodowej, finansowej, zdrowotnej i mieszkaniowej przeprowadzali wywiady środowiskowe. W latach 2010-2012 było ich odpowiednio 1 079, 922 i 1 160. Bardzo ważnym narzędziem pracy socjalnej były kontrakty socjalne, których w 2010 roku zawarto 38 w roku 2011 – 40, a w roku 2012 – 42. Generalnie liczba rodzin i osób w rodzinach objętych przez OPS pracą socjalną wahała się, wykazując jednocześnie zdecydowaną tendencję spadkową (z odpowiednio 772 i 2.534 w 2010 r., poprzez 29 i 47 w 2011 r., do 78 i 117 w 2012 r.).

Istotne formy wsparcia świadczone mieszkańcom gminy stanowiły również pomoc finansowa i rzeczowa, głównie w postaci zasiłków celowych i w naturze, zasiłków stałych, okresowych oraz posiłku. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych tymi rodzajami wsparcia ulegała wahaniom (pomoc finansowa odpowiednio z 348 i 1 055 w 2010 r., poprzez 360 i 1.030 w 2011 r., do 357 i 991 w 2012 r., pomoc rzeczowa odpowiednio z 195 i 746 w 2010 r., poprzez 173 i 694 w 2011 r., do 188 i 728 w 2012 r.).

Osoby, które nie mogły samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były kierowane przez OPS do domów pomocy społecznej. W latach 2010-2012 liczba takich osób wyniosła odpowiednio 5, 2 i 0.

Tabela 31. Liczba osób skierowanych do DPS w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób z gminy skierowanych do DPS	5	2	0
liczba osób z gminy przebywających w DPS	12	13	11

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Poza powyżej przedstawionymi formami wsparcia OPS realizował wiele innych inicjatyw na rzecz mieszkańców gminy. Obejmowały one m.in. działania interwencyjne, które podejmowano w sytuacjach szczególnie trudnych, głównie gdy stwierdzono występowanie przemocy domowej. Dzięki współfinansowaniu przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu uruchomiono nowe usługi: poradnictwo prawne, psychologiczne, psychoterapię, socjoterapię i edukację społeczną. Głównym celem bardzo szeroko zakrojonej pracy środowiskowej było zmobilizowanie społeczności do przeciwstawienia się przemocy domowej. Aktywizacji mieszkańców

podporządkowane zostały m. in. takie działania, jak: nagłaśnianie problemu przemocy domowej, wyjaśnianie jego przyczyn i mechanizmów rozwoju, zachęcanie tak ofiar jak i sprawców przemocy do korzystania z wszelkich dostępnych ofert pomocy - tych lokalnych, ale także tych istniejących w skali ogólnopolskiej. Ta różnorodna, trafiająca do wielu środowisk kampania przyczyniła się do znaczącego wzrostu liczby prowadzonych Niebieskich Kart. Liczba ta w 2011 roku wyniosła 3, w 2012 roku 18, a w 2013 roku 9.

Ważną rolę w działalności OPS odgrywała również realizacja współfinansowanego przez budżet państwa wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W latach 2010-2012 na jego realizację przeznaczono odpowiednio 347.500 zł, 342.221 zł, 347.562 zł, gdzie udział własny gminy wynosił odpowiednio: 139.000 zł, 139.000 zł, 142.892 zł. Ta forma pomocy objęła w rozpatrywanym okresie odpowiednio 869 osób (w tym 322 dzieci), 796 osób (w tym 308 dzieci) i 860 osób (w tym 306 dzieci). Dodatkowo w okresie świątecznym przygotowywano dla dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach w sumie 812 paczek żywnościowych.

Przy współpracy z innymi podmiotami OPS organizował także różnorodne imprezy okolicznościowe i edukacyjne oraz zbiórki dla mieszkańców gminy, a także zbiórki żywności w okresach przedświątecznych oraz jej pozyskiwanie w ramach Programu PEAD.

W ramach realizowanych zadań OPS przyznawał także świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. W latach 2010-2012 wielkość wydatków przeznaczonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej na realizację świadczeń rodzinnych zmniejszała się z roku na rok (z 5.694.463 zł w 2010 r., poprzez 5.443.873 zł w 2011 r., do 4.753.952 zł w 2012 r.). Szczegółowe dane na temat świadczeń rodzinnych przyznanych w 2012 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2012 roku

rodzaj świadczenia	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń
zasiłek rodzinny	862	17.022	1.478.436
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	99	101	101.000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	135	1.020	397.056
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	42	666	114.260
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania	-	-	-

dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych			
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	199	2.855	228.400
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	135	1.455	112.480
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	571	1.023	102.300
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	132	1.112	59.600
zasiłek pielęgnacyjny	227	7.648	1.170.144
świadczenie pielęgnacyjne	144	1.468	757.277
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	230	233	233.000

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

W 2012 roku OPS najczęściej wypłacał zasiłek rodzinny (17.022 świadczenia), który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny (7.648 świadczeń) oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (2.855 świadczeń) z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (1.112 świadczeń), z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (1.020 świadczeń) oraz z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (1.455 świadczeń). Warto zwrócić uwagę na wysoką liczbę przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych (7.648) Służą częściowemu pokryciu wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. To dane mogące świadczyć o stosunkowo wysokiej skali niepełnosprawności w gminie.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne OPS opłacił w latach 2010-2012 następującą liczbę składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe: w 2010 r. 80 (na kwotę 93.027,00 zł), w 2011 r. 72 (na kwotę 89.675,00 zł), a w 2012 r. 80 (na kwotę 128.597,00 zł).

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejne formy wsparcia przyznawane w latach 2010-2012 przez OPS mieszkańcom gminy. Ta pomoc finansowa, udzielana w oparciu o ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
--	---------	---------	---------

liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	133	138	136
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	2.027	2.026	2.195
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	637.487 zł	689.737 zł	802.815 zł

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Liczba mieszkańców gminy, którym w latach 2010-2012 Ośrodek Pomocy Społecznej przyznał świadczenie alimentacyjne rosła (z 133 w 2010 r., do 136 w 2012 r.). Zwiększała się również liczba wypłaconych świadczeń (z 2.027 w 2010 r., do 2.195 w 2012 r.), a co za tym idzie, wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (z 637.487 zł w 2010 r. do 802.815 zł w 2012 r.).

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Gminne Centrum Pomocy Środowiskowej im. Jana Pawła II funkcjonujące w strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej stanowi przestrzeń publiczną dla aktywności i integracji mieszkańców, organizacji pozarządowych, nieformalnych grup. Poniżej zestawienie tabelaryczne podmiotów skupionych w GPCŚ wraz z liczbą osób zrzeszonych:

Tabela 34. Aktywność organizacji pozarządowych skupionych w Gminnym Centrum Pomocy Środowiskowej im. Jana Pawła II przejawiona ilością zrzeszonych według stanu na 30.05.2014 roku (dane od organizacji pozarządowych)

lp.	forma aktywności obywatelskiej	liczba zrzeszonych
1	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych im. Jana Pawła II	21
2	Gminne Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych	60
3	Grodziskie Stowarzyszenie „Amazonki”	30
4	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	207
5	Polski Komitet Pomocy Społecznej	17
6	Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku	131
7	Koło Sekcji Emerytów i Rencistów, Związek Nauczycielstwa Polskiego w Grodzisku Wielkopolskim	45
8	Grupa Samopomocowa na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	15
9	Stowarzyszenie Ziemi Grodziskiej LEADER	76
10	Stowarzyszenie Harcerzy z tamtych lat	29
11	Związek Kombatantów RP i byłych Więźniów Politycznych	75
12	Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę	175
13	Wspólnota Neokatechumenalna przy Parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Grodzisku Wielkopolskim	24
14	Grodziskie Stowarzyszenie Cyklistów	76
15	Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых Oddział/Sekcja Grodzisk Wielkopolski	60
16	Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Poznaniu Koło Grodzisk Wielkopolski	27
17	Polski Związek Wędkarzy Koło nr 14 Grodzisk Wielkopolski.	465

Razem	1.533
-------	-------

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Istniejąca infrastruktura społeczna pozwoliła na powstanie partnerstwa publiczno-społecznego zawiązanego między Ośrodkiem Pomocy Społecznej a niektórymi organizacjami pozarządowymi i grupą samopomocową na rzecz projektowania zmian społecznych. Dzięki temu dialogowi możliwe stało się pozyskiwanie dodatkowych spoza budżetu Gminy środków na realizację lokalnej strategii, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego wykraczający poza osoby zrzeszone w stowarzyszeniach i adresowany do szerokiego grona odbiorców. Przykładem posłużyć może Polski Komitet Pomocy Społecznej zrzeszający zaledwie 17 osób i kierujący pomoc w formie żywności do 3 449 mieszkańców Gminy czy Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych im. Jana Pawła II zrzeszające 21 członków i kierujące w 2013 roku działania do 438 osób.

Poniżej zestawienie aktywności organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu dotacji spoza źródeł Gminy:

Tabela 35. Aktywność niektórych organizacji pozarządowych przejawiona wysokością pozyskanych środków finansowych spoza Gminy na działalność w latach 2007-2013 (dane od organizacji pozarządowych)

podmiot aktywności obywatelskiej	rok	dotacje liczba pozyskanych	(pln)ogólna kwota dotacji	z powiatu	z wielkopolskiego urzędu wojewódzkiego	z urzędu marszałkowskiego	z innych podmiotów
Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych im. Jana Pawła II	2007	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Gminne Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Grodziskie Stowarzyszenie „Amazonki”		1	1.200,00	1.200,00	0,00	0,00	0,00
Polski Komitet Pomocy Społecznej		2	21.444,00	10.500,00	10.944,00	0,00	0,00
Stowarzyszenie Ziemi Grodziskiej LEADER		1	29.464,00	0,00	0,00	29.464,00	0,00
Razem 2007		4	52.108,00	11.700,00	10.944,00	29.464,00	0,00
Stowarzyszenie	2008	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Inicjatyw Społecznych im. Jana Pawła II							
Gminne Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Grodziskie Stowarzyszenie „Amazonki”		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Polski Komitet Pomocy Społecznej		1	7.080,00	0,00	7.080,00	0,00	0,00
Stowarzyszenie Ziemi Grodziskiej LEADER		1	16.996,00	0,00	0,00	16.996,00	0,00
Razem 2008		2	24.076,00	0,00	7.080,00	16.996,00	0,00
Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych im. Jana Pawła II	2009	1	2.150,00	0,00	0,00	0,00	2.150,00
Gminne Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Grodziskie Stowarzyszenie „Amazonki”		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Polski Komitet Pomocy Społecznej		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stowarzyszenie Ziemi Grodziskiej LEADER		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Razem 2009		1	2.150,00	0,00	0,00	0,00	2.150,00
Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych im. Jana Pawła II	2010	3	16.734,17	7.500,00	7.234,17	0,00	2.000,00
Gminne Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Grodziskie Stowarzyszenie „Amazonki”		1	1.200,00	1.200,00	0,00	0,00	0,00
Polski Komitet Pomocy Społecznej		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stowarzyszenie Ziemi Grodziskiej LEADER		1	265.062,32	0,00	0,00	265.062,32	0,00
Razem 2010		5	282.996,49	8.700,00	7.234,17	265.062,32	2.000,00
Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych im. Jana Pawła II	2011	2	12.150,00	0,00	6.000,00	0,00	6.150,00

Gminne Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Grodziskie Stowarzyszenie „Amazonki”		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Polski Komitet Pomocy Społecznej		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stowarzyszenie Ziemi Grodziskiej LEADER		1	195.547,51	0,00	0,00	195.547,51	0,00
Razem 2011		3	207.697,51	0,00	6.000,00	195.547,51	6.150,00
Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych im. Jana Pawła II	2012	4	18.462,02	6.462,00	5.400,02	4.500,00	2.100,00
Gminne Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Grodziskie Stowarzyszenie „Amazonki”		2	7.280,00	3.780,00	3.500,00	0,00	0,00
Polski Komitet Pomocy Społecznej		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stowarzyszenie Ziemi Grodziskiej LEADER		1	195.547,51	0,00	0,00	195.547,51	0,00
Razem 2012		7	221.289,53	10.242,00	8.900,02	200.047,51	2.100,00
Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych im. Jana Pawła II	2013	1	71.647,95	0,00	0,00	0,00	71.647,95
Gminne Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Grodziskie Stowarzyszenie „Amazonki”		1	2.915,00	0,00	2.915,00	0,00	0,00
Polski Komitet Pomocy Społecznej		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stowarzyszenie Ziemi Grodziskiej LEADER		1	209.947,48	0,00	0,00	209.947,48	0,00
Razem 2013		3	284.510,43	0,00	2.915,00	209.947,48	71.647,95
Razem 2010-2013		25	1.074.827,96	30.642,00	43.073,19	917.064,82	84.047,95

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Partnerstwo publiczno-społeczne zaowocowało wspólnymi działaniami podjętymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej i organizacjami pozarządowymi dla pozyskania żywności współfinansowanej ze środków Unii Europejskiej i kierowanej do mieszkańców Gminy Grodzisk Wielkopolski. Poniżej zestawienie pozyskanej we współpracy Ośrodka Pomocy Społecznej z organizacjami pozarządowymi żywności dystrybuowanej między najbardziej potrzebujących mieszkańców Gminy.

Tabela 36. Aktywność partnerstwa publiczno-społecznego Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej, Wielkopolskiego Banku Żywności i Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim przejawiona pomocą rzeczową w formie żywności w okresie od 2007-2013 roku

rok	źródło żywności	zebrany tonaż przedstawiony w:		liczba rodzin objętych pomocą	liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy	orientacyjna wartość (pln)	
		Kg	tonaż (łącznie)			z poszczególnych źródeł	całkowita
2007	Wielkopolski Bank Żywności*	2.571,45	43,10	271	791	13.557,56	70.618,12
	Żywność z programu PEAD „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”	40.524,20		934	3449	57.060,56	
2008	Wielkopolski Bank Żywności*	2.623,00	31,62	191	632	13.829,35	67.083,43
	Żywność unijna PEAD „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”	28.993,65		772	2534	53.254,08	
2009	Wielkopolski Bank Żywności*	2.694,93	48,86	171	526	14.208,59	141.374,19
	Żywność unijna PEAD „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”	46.165,08		413	1325	127.165,60	
2010	Wielkopolski Bank Żywności*	2.504,33	39,44	111	366	13.203,68	118.210,68
	Żywność unijna PEAD „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”	36.936,40		346	1114	105.007,00	
2011	Wielkopolski Bank Żywności*	2.474,28	30,35	163	527	13.045,25	100.889,25
	Żywność unijna PEAD „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”	27.875,20		261	829	87.844,00	
2012	Wielkopolski Bank Żywności*	2.546,97	39,09	203	645	13.428,23	134.192,83
	Żywność unijna PEAD „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”	36.546,40		165	542	120.764,60	
2013	Wielkopolski Bank Żywności*	1.953,70	36,91	187	601	10.300,57	128.980,97
	Żywność unijna PEAD „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”	34.958,60		174	574	118.680,40	
Razem	X	269.368,19	269,37	X	X	X	761.349,47

• wartość ustalono według szacunku dla przykładowej zbiórki

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

OPS w Grodzisku Wielkopolskim działa na rzecz rozwoju wolontariatu. W Gminnym Centrum Pomocy Środowiskowej im. Jana Pawła II funkcjonuje od 2011 roku wolontariat senioralny w ilości 12 osób w przedziale wiekowym od 50 do 80 lat. Seniorzy świadczą usługi w formie: odwiedzin osób chorych, pomocy w organizacji okolicznościowych

wydarzeń tj. Olimpiada Specjalna. Aktualnie trwa umacnianie współpracy wolontariatu senioralnego z uczniowskim wywodzącym się ze Szkoły Podstawowej Nr 1 i Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych na okoliczność łączenia pokoleń. Corocznie od 2002 roku OPS współpracuje przy organizacji – pod auspicjami Wielkopolskiego Banku Żywności – zbiórki żywności świątecznej – ze 120 wolontariuszami rekrutującymi się z Gimnazjum im. Powstańców Wielkopolskich w Grodzisku Wielkopolskim.

Gminne Centrum Pomocy Środowiskowej adresuje swoje działania głównie do osób starszych, niepełnosprawnych i ich rodzin. Corocznie przybywają nowe osoby zainteresowane własnym rozwojem, aktywnością i integracją z innymi mieszkańcami. Jednostka ma szczególne znaczenie w obliczu postępującego starzenia się grodziskiej społeczności. Strukturę odbiorców obrazują poniżej zawarte dane z lat 2010-2012.

Tabela 37. Struktura odbiorców usług Gminnego Centrum Pomocy Środowiskowej im. Jana Pawła II w Grodzisku Wielkopolskim w latach 2010-2012

kategoria analityczna/rok	2010	2011	2012
osoby starsze	151	170	160
osoby niepełnosprawne legitymujące się orzeczeniem	136	148	143
osoby z przedziału wiekowego 50-60 lat	38	48	35
osoby z przedziału wiekowego 61-70 lat	70	66	66
osoby z przedziału wiekowego 71-80 lat	37	49	48
osoby z przedziału wiekowego 81 i więcej lat	6	7	11

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

GCPŚ corocznie rozwija swoją ofertę, co dokumentuje zestawienie realizowanych zajęć z lat 2007-2013 i liczba ich odbiorców. Poniższe zestawienie obejmuje ofertę zajęć cyklicznych oraz okazjonalnych.

Tabela 38. Rozwój oferty zajęć cyklicznych Gminnego Centrum Pomocy Środowiskowej im. Jana Pawła II w Grodzisku Wielkopolskim w latach 2007-2013

realizowane zajęcia	Warsztaty psychologiczne	Sekcja muzyczna	Sekcja rękodzieła plastycznego	Sekcja tańca towarzyskiego	Rehabilitacja fizyczna	Gry planszowe	Warsztaty informatyczne	Trening relaksacyjny	Nordic Walking	Zajęcia kulinarne	Warsztaty teatralne	Warsztaty malarskie	Decoupage
liczba godzin w roku/liczba odbiorców													
l.p	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2007													
Liczba h:	0	94	300	192	192	0	0	0	0	0	0	48	0

Liczba odbiorców:	0	14	19	42	18	0	0	0	0	0	0	4	0
2008													
Liczba h:	0	82	312	64	192	0	196	96	4	28	72	90	10
Liczba odbiorców:	0	14	16	19	24	0	23	20	20	20	10	5	10
2009													
Liczba h:	0	53	576	66	192	180	256	96	28	40	48	85	24
Liczba odbiorców:	0	14	21	22	22	19	33	10	15	25	10	5	13
2010													
Liczba h:	0	48	720	56	192	190	276	96	40	32	48	76	27
Liczba odbiorców:	0	14	13	28	13	18	40	12	16	20	12	6	12
2011													
Liczba h:	1,5	54	720	120	319	250	221	96	30	28	48	86	36
Liczba odbiorców:	60	16	12	12	42	14	31	16	20	20	12	8	12
2012													
Liczba h:	8	77	504	80	248	250	221	96	10	32	48	112	20
Liczba odbiorców:	30	16	11	10	43	15	31	15	18	25	15	8	12
2013													
Liczba h:	10	74	384	0	226	260	260	72	12	32	48	35	10
Liczba odbiorców:	30	19	21	0	45	15	15	14	20	25	16	6	12
Razem liczba godzin 2007-2013	19,5	482	3 516	578	1 561	1 130	1 430	552	124	192	312	532	127

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Tabela 39. Rozwój oferty zajęć okazjonalnych Gminnego Centrum Pomocy Środowiskowej im. Jana Pawła II w Grodzisku Wielkopolskim w latach 2007-2013

realizowane zajęcia	koncert na srebrną	Imieniny i urodziny	Wigilia	Zabawa andrzejkowa	Spotkanie noworoczne	Wycieczka rowerowa	Rozgrywki warcabowe	Wypoczynek letni
liczba godzin w roku/ liczba odbiorców	1	2	3	4	5	6	7	8
l.p	1	2	3	4	5	6	7	8
2007								
Liczba godzin/dni	6	24	4	5	0	10	0	0
Liczba odbiorców:	100	31	40	50	0	15	0	0
2008								
Liczba godzin/dni	6	24	4	0	0	7	0	0
Liczba odbiorców:	140	35	61	0	0	18	0	0
2009								
Liczba godzin/dni	6	24	4	5	0	15	0	5 dni
Liczba odbiorców:	180	35	34	54	0	20	0	47
2010								
Liczba godzin/dni	6	24	4	5	0	18	6	6 dni
Liczba odbiorców:	200	30	36	48	0	17	12	48
2011								
Liczba godzin/dni	6	24	4	5	5	10	6	5 dni
Liczba odbiorców:	230	37	36	53	100	16	13	46
2012								
Liczba godzin/dni	6	24	4	5	5	15	6	6 dni
Liczba odbiorców:	250	43	37	50	147	24	30	46
2013								
Liczba h:	6	24	4	5	5	15	0	6 dni
Liczba odbiorców:	250	45	53	50	141	20	0	48

Razem liczba godzin /dni 2007-2013	42h	168h	28h	30h	15h	90h	18h	28 dni
---------------------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----	-----	--------

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

OPS wykazuje samodzielną aktywność projektowo-konkursową w pozyskiwaniu nieobligatoryjnych środków finansowych na rozwój usług i oferty pomocowej dla mieszkańców Gminy.

Tabela 40. Aktywność projektowo-konkursowa Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim w latach 2007-2013

rok	liczba pozyskanych dotacji	ogólna kwota dotacji (pln)	w tym z Wojewódzkiego Urzędu Pracy na aktywną integrację osób w wieku produkcyjnym	w tym z MPIPS na zatrudnienie asystenta rodziny	w tym z MPIPS na przeciwdziałanie przemoc w rodzinie	w tym z powiatu na aktywizację i rehabilitację seniorów
2007	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2008	1	57.860,69	57.860,69	0,00	0,00	0,00
2009	1	81.060,69	81.060,69	0,00	0,00	0,00
2010	2	207.424,96	204.724,96	0,00	0,00	2.700,00
2011	1	220.396,51	220.396,51	0,00	0,00	0,00
2012	4	335.600,62	274.344,62	15.000,00	43.700,00	2.556,00
2013	3	529.228,94	463.026,69	16.202,25	50.000,00	0,00
2008-2013	12	1.431.572,41	1.301.414,16	31.202,25	93.700,00	5.256,00

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

W uzupełnieniu powyższych danych warto odnotować, że w Grodzisku Wielkopolskim funkcjonują Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które jako jednostki powiatowe obejmują zasięgiem działania również mieszkańców gminy. W 2012 roku PPP udzieliła wsparcia 742 dzieciom i młodzieży z powiatu. Wybrane dane dotyczące działalności PCPR w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012 przedstawia natomiast poniższa tabela.

Tabela 41. Działalność PCPR w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	2	5	7
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	2	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	10	14	22
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4	4	4
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	8	11	15

liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	6	6	6
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z gminy	-	-	-
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	-	-	-

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim.

W latach 2010-2012 liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy stale rosła (z 8 w 2010 r., do 15 w 2012 r.), podobnie liczba dzieci w nich przebywających (z 10 w 2010 r., do 22 w 2012 r.).

Jeśli chodzi o pobyt dzieci z gminy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, ich liczba w latach 2010-2012 pozostawała na tym samym poziomie (4 dzieci). O ile w 2010 r. oraz w 2012 r. żadne dziecko z gminy nie zostało umieszczone w tego typu placówce, o tyle w roku 2011 miało to miejsce i dotyczyło 2 dzieci. Warto dodać, iż w latach 2010-2012 usamodzielniono w sumie 18 pochodzących z gminy wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych - po 6 w każdym roku.

W 2007-2013 roku mieszkańcy gminy Grodzisk Wielkopolski korzystali również z oferty jednostek wsparcia działających poza gminą. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat mieszkańców gminy objętych przez nie wsparciem przedstawia poniższa tabela.

Tabela 42. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy

nazwa instytucji	kategoria klienta objętego wsparciem instytucji
Dom Pomocy Społecznej, 63-500 Kochłowy 1	Osoby niepełnosprawne, ubezwłasnowolnione
Dom Pomocy Społecznej, Mickiewicza 21, 63-760 Zduny	Osoby niepełnosprawne
Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci, ul. 1 Maja 12, 43-246 Strumień	Osoby przewlekle chore i niepełnosprawne
Dom Pomocy Społecznej, 63-520 Marszałki 15	Osoby przewlekle chore, niepełnosprawne
Dom Pomocy Społecznej, Srebrna Góra 62, 62-120 Wapno	Osoby niepełnosprawne
Dom Pomocy Społecznej, Zamyślin 2A, 64-400 Międzychód	Osoby starsze, niepełnosprawne
Dom Pomocy Społecznej, 63- 230 Zakrzew 52	Osoby przewlekle chore, niepełnosprawne
Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci, ul. Św. Rocha 13, Poznań	Osoby z ograniczenia władzy rodzicielskiej przez umieszczenie w DPS, niepełnosprawni
Dom Pomocy Społecznej, ul. Sulechowska 1, 66-132 Trzebiechów	Osoby bezdomne i niepełnosprawne
Dom Pomocy Społecznej, Poznańska 29, 64-200 Wolsztyn	Osoby przewlekle chore i niepełnosprawne
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Gniezno	Osoby niepełnosprawne i upośledzone

Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii, ul. Walerego Wróblewskiego 5, Ustka	Osoby z rodzin ubogich, niepełnych, niepełnosprawne, sprawiające problemy wychowawcze,
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Poznań	Osoby niepełnosprawne
Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy, ul. Kujawska 20, Kruszwica	Osoby ze zmianą ograniczenia władzy rodzicielskiej przez umieszczenie w Ośrodku
Specjalny Ośrodek Rehabilitacyjny, ul. Opalenicka 4, Sielinko	Osoby niepełnosprawne
Monar-Markot, 64-611 Gościejewo 52e	Osoby bezdomne, z alkoholizmem, bezrobotne
Stowarzyszenie Dom Pomocna Dłoń, 64-308 Błońsko 37a	Osoby bezdomne, bezrobotne niepełnosprawne, chore,
Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii, ul. Uniwersytecka 6, Radawnica, 77-400 Złotów	Osoby z rodzin niepełnych, chore z problemami wychowawczymi
Stowarzyszenie Monar, Wielkopolskie Centrum Pomocy Bliźniemu, Rożnowice 33, 64-610 Rogoźno	Osoby bezdomne, niepełnosprawne, z problemem alkoholowym
Pogotowie Społeczne, ul. Borówki 12, Poznań	Osoby bezdomne, ubogie
Monar-Markot, ul. Długosza 33, 64-920 Piła	Osoby bezdomne, niepełnosprawne
Wspólnota „Barka”, 64-310 Posadówek	Osoby bezdomne, niepełnosprawne
Dom dla Bezdomnych Mężczyzn Caritas Archidiecezji Białostockiej, 15-003 Białystok, ul. H. Sienkiewicza 81/9	Osoby bezdomne, niepełnosprawne, z problemem alkoholowym

„Schronisko dla Bezdomnych im. Św. Brata Alberta”	Osoby bezdomne, niepełnosprawne
Fundacja Tarkowskich Herbu Klamry-Wałbrzych	Osoby bezdomne, niepełnosprawne
Ośrodek dla Bezdomnych, Dom Pomocy „Słoneczny”, ul. Rolnicza 33a Wysokie k/Międzyrzecza Podlaskiego	Osoby bezdomne, niepełnosprawne
Fundacja Tarkowskich Herbu Klamry, Podlodów 8, gm. Ułęż	Osoby bezdomne, niepełnosprawne
Ośrodek Markot, Dom „Dar Serca” 26-704 Lucimia 12	Osoby bezdomne, niepełnosprawne
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ul. Dolne Chyby 10, 62-081 Przeźmierowo	Osoby będące ofiarami przemocy w rodzinie
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ul. Strzelecka 10, 63-760 Zduny	Osoby będące ofiarami przemocy w rodzinie
Dom Pomocowo-Opiekuńcze, ul. Gorzelniana 23, 64-904 Biała	Osoby bezdomne
Dom Pomocy Społecznej, ul. Południowa 1, 62-510 Konin	Osoby bezdomne, niepełnosprawne
Fundacja na Rzecz Rewaloryzacji Miasta Śrem, ul. Średzka 12, Nochowo	Osoby bezdomne, niepełnosprawne
Spółdzielnia Socjalna Barka, 64-310 Marszewo 1	Osoby bezdomne, niepełnosprawne
Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy, ul. Moniuszki 5, 82-500 Kwidzyn	Osoby z rodzin ubogich, niepełnych, niepełnosprawne, sprawiające problemy wychowawcze

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy wykorzystano dane z ostatniego spisu przeprowadzonego w 2002 roku.

W 2002 roku w gminie Grodzisk Wielkopolski mieszkało 3.401 osób niepełnosprawnych (1.490 mężczyzn i 1.911 kobiet), w tym 3.243 osób niepełnosprawnych prawnie i 158 osób niepełnosprawne tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle ludności gminy wynosił 18,3%.

Poniższe tabele przedstawiają strukturę wiekową osób niepełnosprawnych w gminie oraz ich podział według poziomu wykształcenia i aktywności ekonomicznej.

Tabela 43. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

ekonomiczna grupa wieku	liczba osób	udział w ogóle osób niepełnosprawnych	udział w ogóle ludności w danej ekonomicznej grupie wieku
osoby w wieku przedprodukcyjnym	98	2,8%	2,0%
osoby w wieku produkcyjnym	2.281	67,8%	19,9%
osoby wieku poprodukcyjnym	1.022	30,0%	45,1%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W 2002 roku 2.281 osób niepełnosprawnych w gminie było w wieku produkcyjnym, co należy uznać za zjawisko niepokojące. Stanowiły one prawie 1/5 ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku. Liczną grupę reprezentowały również osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym (1.022 osoby), których odsetek wśród osób starszych w gminie wynosił ponad 45 %.

Tabela 44. Osoby niepełnosprawne w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

poziom wykształcenia	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych
wyższe	86	2,5%
policealne	91	2,6%
średnie	764	22,46%
zasadnicze zawodowe	1.297	38,1%
podstawowe ukończone	1.050	30,8%
podstawowe nieukończone	53	1,5%
nieustalony	1	0,02%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Niski poziom wykształcenia w istotny sposób utrudnia osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie na rynku pracy i utrzymanie posiadanego zatrudnienia. W 2002 roku najliczniejszą grupę wśród osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (1.297 osób) i podstawowym ukończonym (1.050 osób). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych wynosił odpowiednio 38,1% i 30,8 %.

Tabela 45. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych
aktywni zawodowo pracujący	1.043	30,6%
aktywni zawodowo bezrobotni	154	4,5%
bierni zawodowo	2.204	64,8%
nieustalony status na rynku pracy	-	-

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. W 2002 roku zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie była bierna zawodowo (2.204 osoby). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych wynosił aż 64,8%. Aktywnych zawodowo były 1.197 osób dotkniętych niepełnosprawnością. Wśród nich dominowały osoby posiadające zatrudnienie (1.043 osoby).

W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż orzeczenia o niepełnosprawności wydaje Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grodzisku Wielkopolskim. W roku 2010 mieszkańcom powiatu wydano 1.372 orzeczenia (w tym 183 dzieciom), w roku 2011 mieszkańcom gminy wydano 553 orzeczenia (w tym dzieciom 36), w roku 2012 mieszkańcom gminy wydano 652 orzeczenia (w tym dzieciom 71).

18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 46. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. miście	w 25-tys. miście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5 300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy.

Z danych GKRPA w Grodzisku Wielkopolskim wynika, że w punktach konsultacyjno-informacyjnych w 2012 r. 49 osobom z problemem alkoholowym udzielono 237 porad, 10 dorosłym członkom rodzin osób z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA) udzielono 45 porad.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Grodzisk Wielkopolski w latach 2010-2012.

Tabela 47. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2010-2012

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	331.686,00 zł	335.251,00 zł	301.584,00 zł
na przeciwdziałanie narkomanii	10.000,00 zł	6.280,00 zł	2.900,00 zł
razem	341.686,00 zł	341.531,00 zł	304.484,00 zł

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzisku Wielkopolskim.

W 2012 roku wysokość kwot wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych była niższa niż w latach 2010-2011 (301.584,00 zł w stosunku do odpowiednio 331.686,00 zł i 335.251,00 zł). Znaczący wkład na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wniósł bowiem Ośrodek Pomocy Społecznej, co przedstawia poniższe zestawienie tabelaryczne:

Tabela 48. Wielkość środków pozyskanych przez OPS w Grodzisku Wielkopolskim na realizację kampanii przeciw przemocy w rodzinie w latach 2012-2013 z uwzględnieniem wkładu własnego Gminy

rok	środki Unii Europejskiej (PLN)	środki Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (PLN)	środki Gminy Grodzisk Wielkopolski (PLN)	razem (PLN)
2012	37.736,06	43.700,00	15.374,32	96.810,38
2013	79.681,20	50.000,00	35.515,11	165.196,31
Razem	117.417,26	93.700,00	50.889,43	262.006,69

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Tabela 49. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	66	60	66
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	8	11	12
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	66	44	47
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	66	44	47
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	16	28	16

liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	3	15	8
---	---	----	---

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzisku Wielkopolskim.

W latach 2010-2012 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie ulegała wahaniom (z 66 w 2010 r. poprzez 60 w 2011 r. do 66 w 2012 r.; limit punktów uchwalony przez Radę Miejską wynosił na koniec 2012 r. 300). Liczba przeprowadzonych w nich kontroli rosła natomiast z roku na rok (od 8 w 2010 r., do 12 w 2012 r.).

Na liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie wpływ miała liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Ich liczba w kolejnych latach, podobnie jak liczba punktów sprzedaży, ulegała wahaniom (od 66 w 2010 r. poprzez 44 w 2011 r. do 47 w 2012 r.; liczba obowiązujących zezwoleń na koniec 2012 r. wynosiła 66). Na zmienną liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie wpłynęły również pozytywne opinie GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, ich liczba w latach 2010-2012 była równa liczbie wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i wynosiła odpowiednio (66, 44 i 47). W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż w analizowanym okresie nie podjęto decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, nie było też negatywnych opinii w sprawie wydania zezwolenia na tę sprzedaż.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W latach 2010-2012 liczba osób nimi objętych wahała się (z 16 w 2010 r., poprzez 28 w 2011 r., do 16 w 2012 r.). Wahaniom ulegała również liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (od 3 w 2010 r., poprzez 15 w 2011 r., do 8 w 2012 r.).

Istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełni Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy. Podmioty te są wspomagane przez inne jednostki i grupy wsparcia. Ich wykaz zawiera poniższa tabela.

Tabela 50. Jednostki i grupy wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie Grodzisk Wielkopolski w 2012 roku

nazwa jednostki	adres jednostki
Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	ul. Powstańców Chocieszyńskich 23d 62-065Grodzisk Wielkopolski
Grupa Samopomocowa działająca na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f 62-065Grodzisk Wielkopolski

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym	ul. 27 Stycznia 7 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza przy GKRPA	ul. 27 Stycznia 7 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza przy Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Ptaszkowie	Ptaszkowo 31a 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza przy Szkole Podstawowej w Grąblewie	Grąblewo 22 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza przy Szkole Podstawowej w Kąkolewie	Kąkolewo 64 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza w SP nr 4	ul. Środkowa 56 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Stowarzyszenie Abstynenckie „NOWE ŻYCIE”	ul. Kościelna 4 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Poradnia Zdrowia Psychicznego i Poradnia Leczenia Uzależnień „MEDYK”	ul. Zbożowa 26 62-065 Grodzisk Wielkopolski

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Od 2011 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stała się jednym z podmiotów powołanych do rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie. Jednostką inicjującą pracę nad problemem i konstruującą plan pomocy rodzinie dotkniętej tym zjawiskiem stał się Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy. Praca ZI uruchomiona zostaje wszczęciem procedury przez powołanych do tego- znowelizowaną w 2010 roku ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia skupieni w Grupach Roboczych powołanych przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy.

Analiza wpływu Niebieskich Kart rozpoczynających wszczęcie procedury interwencyjnej wyłania podmioty najczęściej stykające się z przemocą w rodzinie w kolejności: Komenda Powiatowa Policji (63,83%), jednostki pomocy społecznej (25,53%), Szkoły (6,38%), Służba Zdrowia (4,26%).

Tabela 51. Liczba Niebieskich Kart w latach 2011-2014 w aspekcie podmiotów wszczynających procedurę

rok	nazwa podmiotu	Komenda Powiatowa Policji	Jednostki pomocy społecznej	Szkoły	Służba Zdrowia	łącznie liczba wszczętych NK
2011		2	1	0	0	3
2012		12	3	1	2	18
2013		7	2	1	0	10
2014 (stan na		9	6	1	0	16

październik 2014)					
razem 2011-2014	30	12	3	2	47

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w Grodzisku Wielkopolskim

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie świadczy również Ośrodek Pomocy Społecznej. W latach 2010-2012 była ona udzielana rodzinom i osobom w rodzinach, które zmagaly się z alkoholizmem i przemocą domową. Liczba beneficjentów korzystających ze wsparcia OPS w związku z przemocą w rodzinie wahała się (liczba rodzin: z 11 w 2010 r., poprzez 12 w 2011 r., do 9 w 2012 r., liczba osób w rodzinach: z 38 w 2010 r., poprzez 39 w 2011 r., do 24 w 2012 r.), podobnie jak liczba osób objętych pomocą z powodu alkoholizmu (liczba rodzin: z 27 w 2010 r., poprzez 31 w 2011 r., do 28 w 2012 r., liczba osób w rodzinach z 72 w 2010 r., poprzez 73 w 2011 r., do 72 w 2012 r.).

Ważną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie Grodzisk Wielkopolski odgrywa również policja. Współpracuje ona w powyższym zakresie z GKRPA, OPS, PCPR oraz pedagogami szkolnymi i kuratorami sądowymi. W 2011 roku policjanci Komendy Powiatowej Policji w Grodzisku Wielkopolskim przeprowadzali w gminie 84 interwencje domowe, a w 2013 roku 190.

Powyższe dane uzupełnia informacja Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim o objęciu nadzorem kuratorskim leczenia odwykowego. W 2012 roku dotyczył on 10 mieszkańców gminy.

Według policji obserwowanymi skutkami przemocy w rodzinie są: rozkład pożycia małżeńskiego i w konsekwencji rozpad rodziny, zanik więzi uczuciowych, co wiąże się z trudnościami w wykształcaniu właściwych postaw moralnych i systemów wartościowania, spadek poziomu życia rodziny oraz częste przypadki nerwic, a nawet psychoz wśród ofiar przemocy.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadziła szerokie działania edukacyjne, informacyjne i profilaktyczne w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Były to między innymi: warsztaty profilaktyczne „Stop Agresji”, „Tolerancja każdy inny – wszyscy równi” „Szkoła w profilaktyce FAS”, koncert profilaktyczny grupy „NA OSTATNIĄ CHWILĘ”

oraz spektakle profilaktyczne dla dzieci: „W krainie bajtów”, „Poskromienie nieznośnego smoka”.

Wspólnie z Komendą Powiatową Policji GKRPA zorganizowała akcję „Pozory mylą, dowód nie – reaguj, gdy niepełnoletni kupuje alkohol”. Jednocześnie przeprowadzono kontrole w sklepach i punktach gastronomicznych; nie stwierdzono nieprawidłowości ani uchybień dotyczących naruszania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.

19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Grodzisk Wielkopolski badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. burmistrza, sołtysów, radnych, naczelników Wydziałów Urzędu Miejskiego, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, Kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 56 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

Atuty gminy

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe atuty gminy. Wskazując je, respondenci podkreślali zwłaszcza ład i porządek panujący w mieście, zwrócili szczególną uwagę na dobre położenie geograficzne i komunikacyjne gminy, w nieznaczej odległości od Poznania. Duże znaczenie przywiązywali również do walorów krajobrazowych gminy, doceniając sprzyjającą rozwojowi turystyki atrakcyjność czystego środowiska przyrodniczego.

Mieszkańcy gminy Grodzisk Wielkopolski podkreślali także korzyści płynące z powiatowego charakteru miasta, a mianowicie sprawną administrację oraz bogatą sieć placówek i obiektów oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, służby zdrowia, pomocy społecznej czy usługowych. Akcentując walory kulturalne miasta, wysoko oceniali organizowane w nim imprezy. Nie zapomnieli również wspomnieć o walorach estetycznych miasta i okolic, których poznanie ułatwiają liczne ścieżki rowerowe.

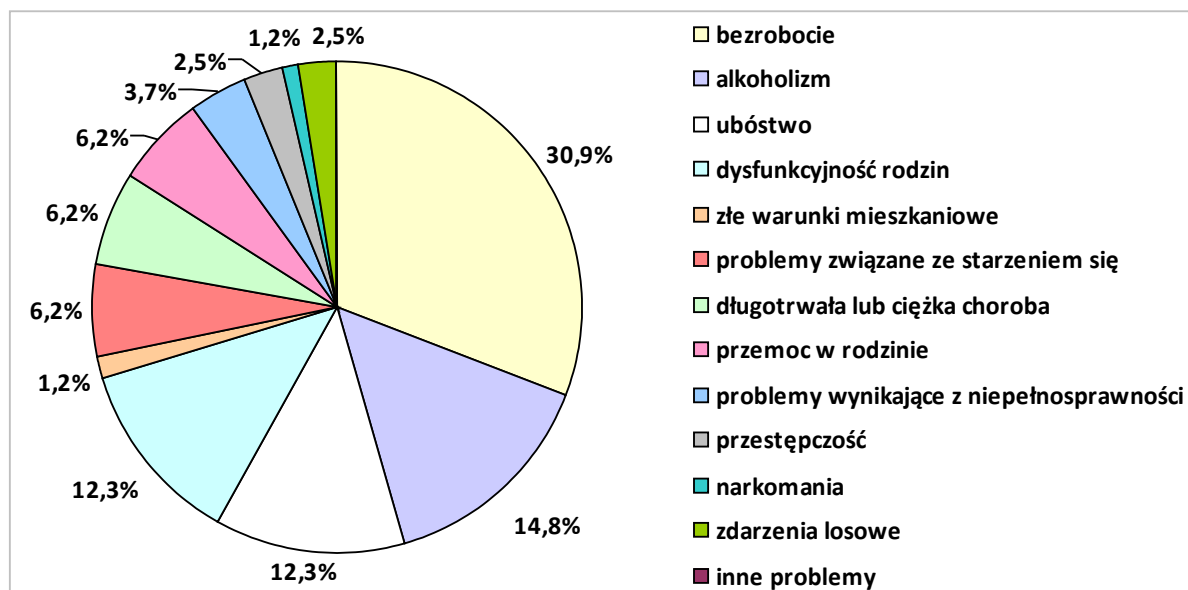
Słabe strony gminy

Odpowiadając na następane pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. Najczęściej wymienianą słabością był zły stan dróg lokalnych. Według ankietowanych problemem gminy są także deficyty w infrastrukturze sportowo-rekreacyjnej, najbardziej widoczne na terenach wiejskich, co skutkuje niewielką ofertą zagospodarowania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży. Za ważne problemy respondenci uznali również ograniczoną liczbę mieszkań komunalnych i socjalnych oraz utrudniony dostęp do specjalistycznych usług medycznych.

Analizując słabe strony gminy, respondenci najczęściej wspominali braku miejsc pracy. Niewielka część badanych uznała, że imprezy kulturalne w gminie są organizowane zbyt rzadko. Niektórzy stwierdzili, że istotnymi problemami są przestępczość i akty wandalizmu.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

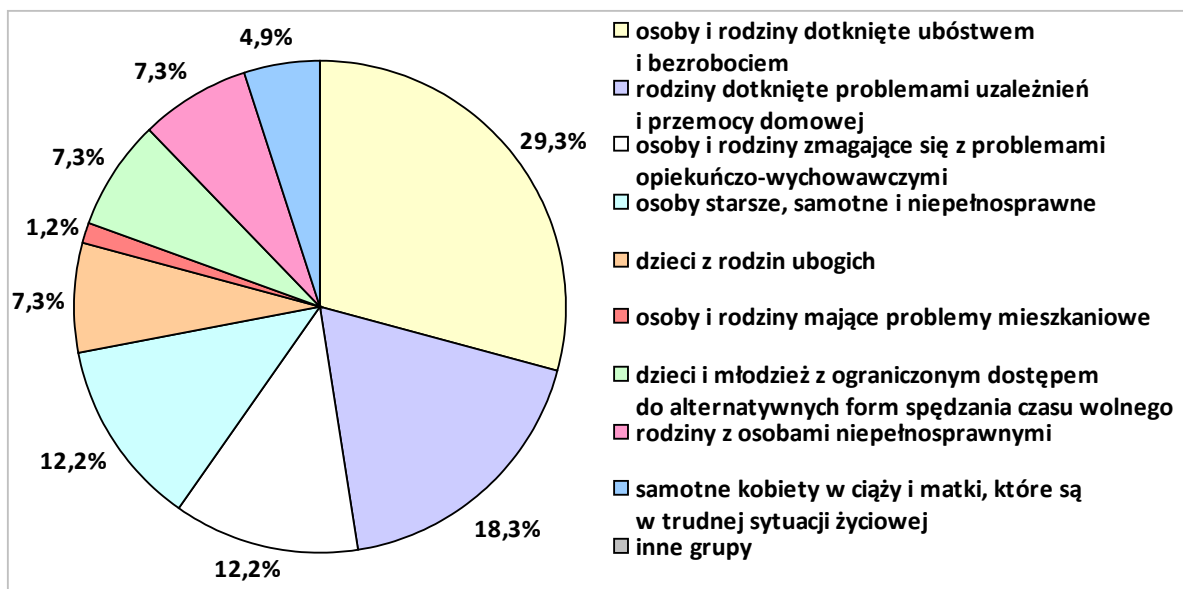

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie (30,9%) oraz alkoholizm (14,8%). Szczególną uwagę zwrócili również na ubóstwo (12,3%), dysfunkcyjność rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci i rozpad więzi rodzinnych (12,3%), problemy związane ze starzeniem się (6,2%), długotrwała lub ciężka choroba (6,2%), przemoc w rodzinie (6,2%) oraz problemy wynikające z niepełnosprawności (3,7%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

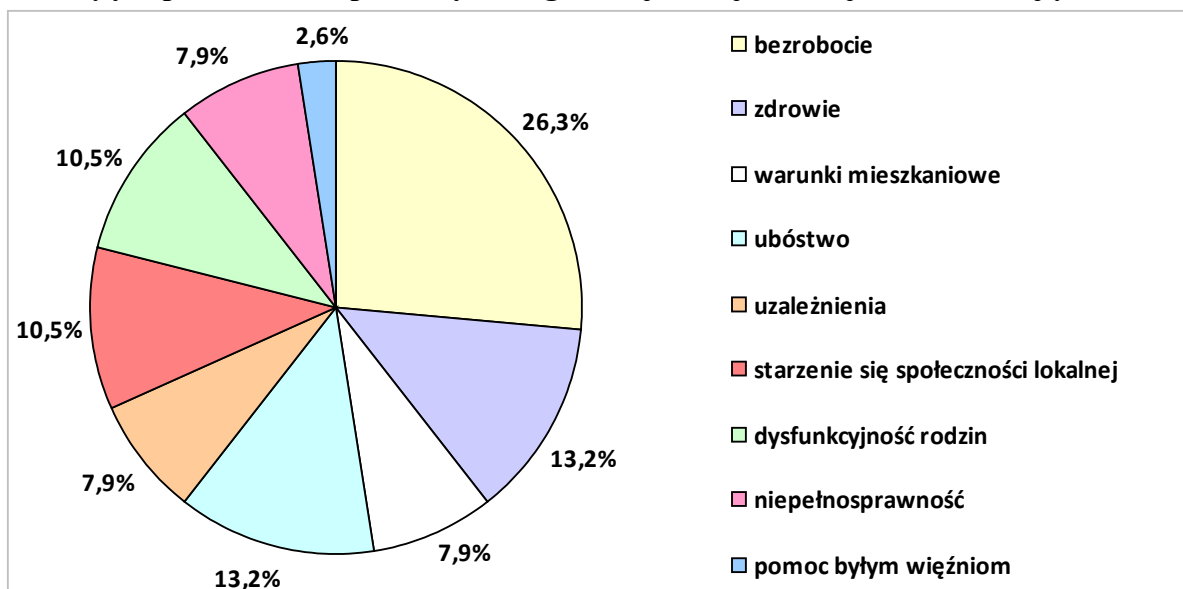

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (29,3%) stwierdziło, że grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali na osoby i rodziny zmagające się z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie (18,3%), opiekuńczo-wychowawczymi (12,2%) oraz osoby starsze, samotne i niepełnosprawne (12,2%). Zdaniem respondentów z następstwami problemów społecznych w gminie zmagają się także m.in. dzieci z rodzin ubogich (7,3%), dzieci i młodzież z ograniczonym dostępem do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (7,3%) oraz rodziny z osobami niepełnosprawnymi (7,3%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niewystarczająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach jak: bezrobocie (26,3%), zdrowie i ubóstwo po (13,2%) oraz dysfunkcyjność rodzin i starzenie się społeczności lokalnej (po 10,5%).

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególnie nacisk położyli na przeciwdziałanie bezrobociu oraz rozbudowę mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego. Za równie istotne uznali podjęcie kroków w celu zwiększenia dostępu mieszkańców gminy do pomocy psychologicznej i prawnej, specjalistycznych usług medycznych oraz zakresu pomocy społecznej, szczególnie jeśli chodzi o pomoc ofiarom przemocy w rodzinie, osobom starszym chorym i samotnym.

Do ważnych działań, które wymagają podjęcia w gminie, respondenci zaliczyli także przedsięwzięcia służące zmniejszeniu skali problemu uzależnień. Wśród nich uwypatnili te, które wiążą się z profilaktyką oraz zwiększeniem dostępności terapii.

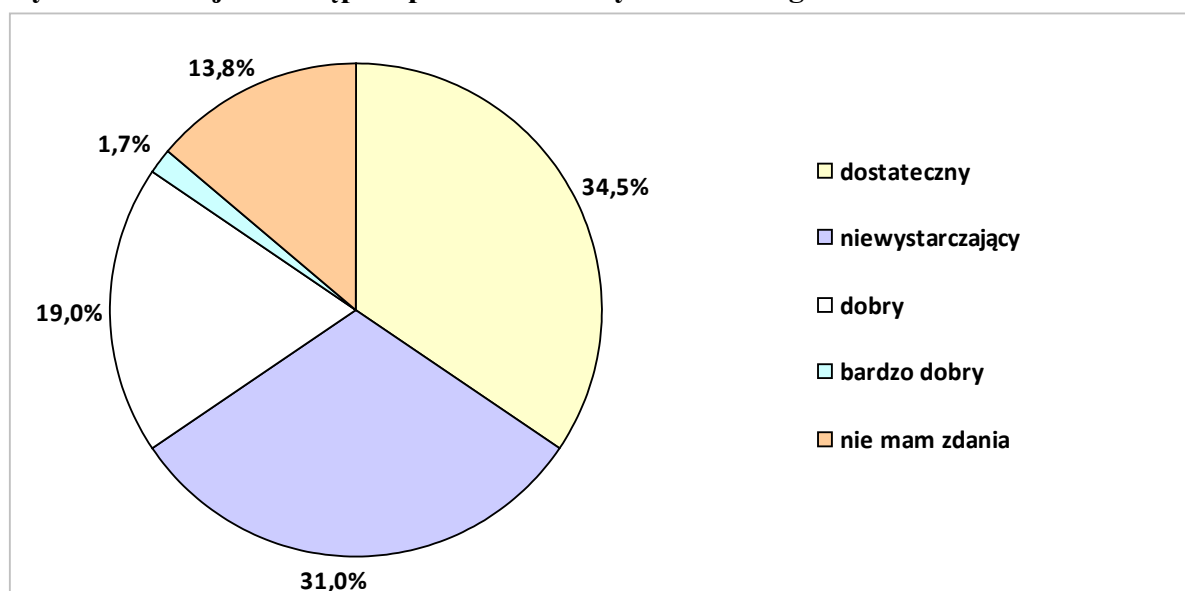
Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą

w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. W pierwszej kolejności zaliczyli do nich: Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski oraz Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Ważną rolę do odegrania przypisali również Policji i placówkom oświatowym. Zwrócili także uwagę na jednostki ochrony zdrowia, NGO, instytucje kultury, parafie, Caritas, Grupę „Anioł Stróż”, grupy samopomocowe i GKRPA.

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły dostępności w gminie placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

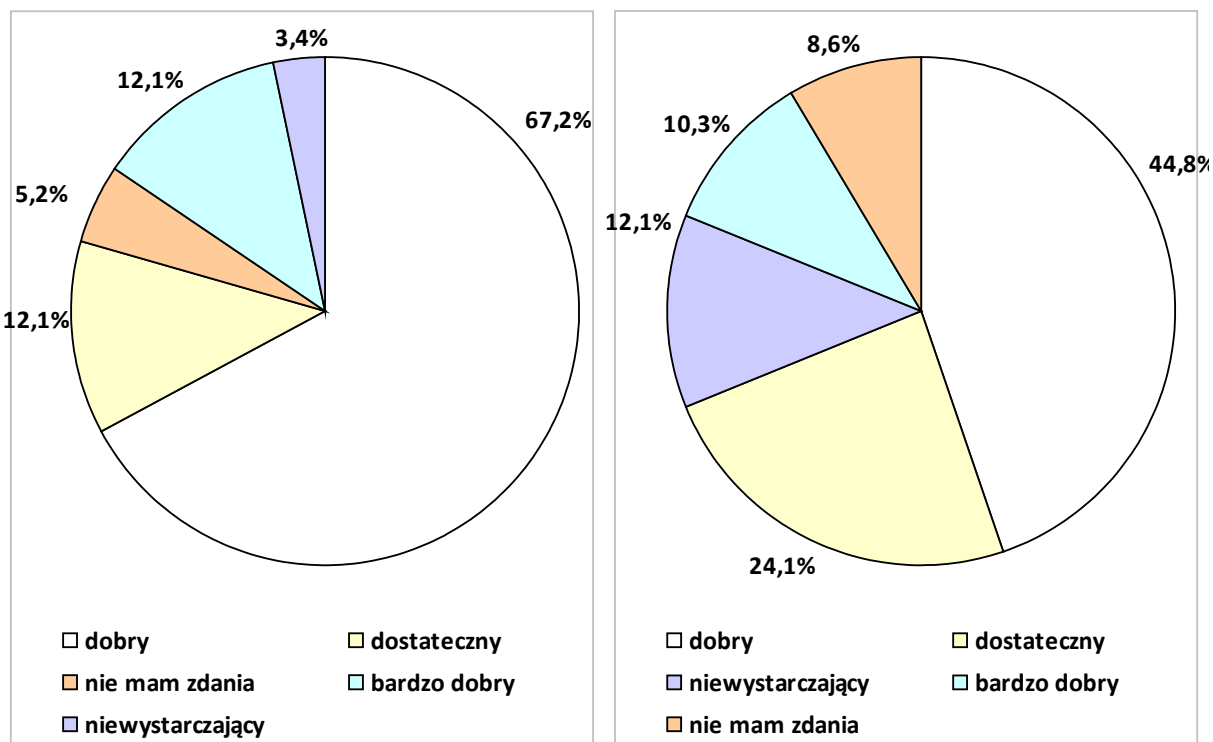
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość respondentów pozytywnie oceniła dostępność placówek służby zdrowia w gminie. Prawie 35% z nich uznało ją za dostateczną, 19,0% za dobrą, a 1,7% za bardzo dobrą. Jednocześnie jednak 31,0% badanych stwierdziło, że jest ona niewystarczająca, a 13,8% badanych nie miało w tej sprawie zdania.

Do lekarzy, których w gminie brakuje bądź do których trudno się dostać, ankietowani zaliczali najczęściej: kardiologa, okulistę, pediatrę, onkologa, dermatologa, neurologa, ortopedę, psychiatrę, pulmonologa, lekarza rodzinnego, stomatologa, diabetologa, alergologa i laryngologa.

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

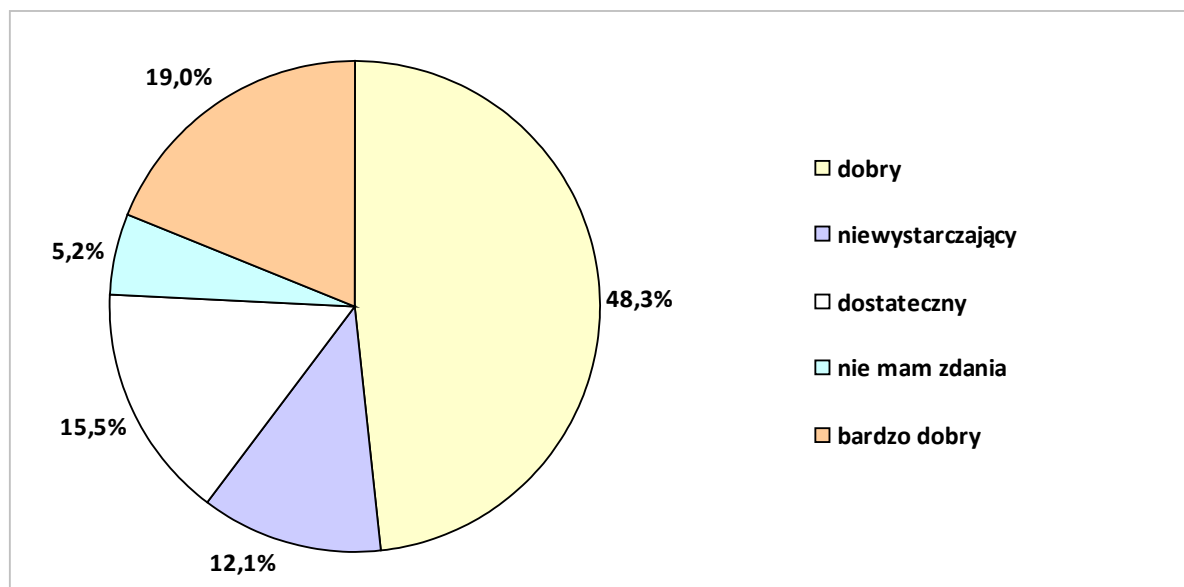

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Największy odsetek respondentów (odpowiednio 67,2% i 44,8%) stwierdził, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych w gminie jest dobry. Za dostateczny uznało go odpowiednio 12,1% i 24,1%, a za bardzo dobry odpowiednio 12,1% i 10,3% badanych. Negatywnie dostępność placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych w gminie oceniło odpowiednio 3,4% i 12,1% ankietowanych. Zdania w tej sprawie nie miało odpowiednio 5,2% i 8,6% respondentów.

Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w gminie brakuje bądź do których dostęp jest ograniczony, badani wymieniali najczęściej świetlice wiejskie, kino, teatr, dużo rzadziej natomiast szkołę muzyczną, filię szkoły wyższej, salki prób dla zespołów muzycznych.

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo- rekreacyjnych w gminie?

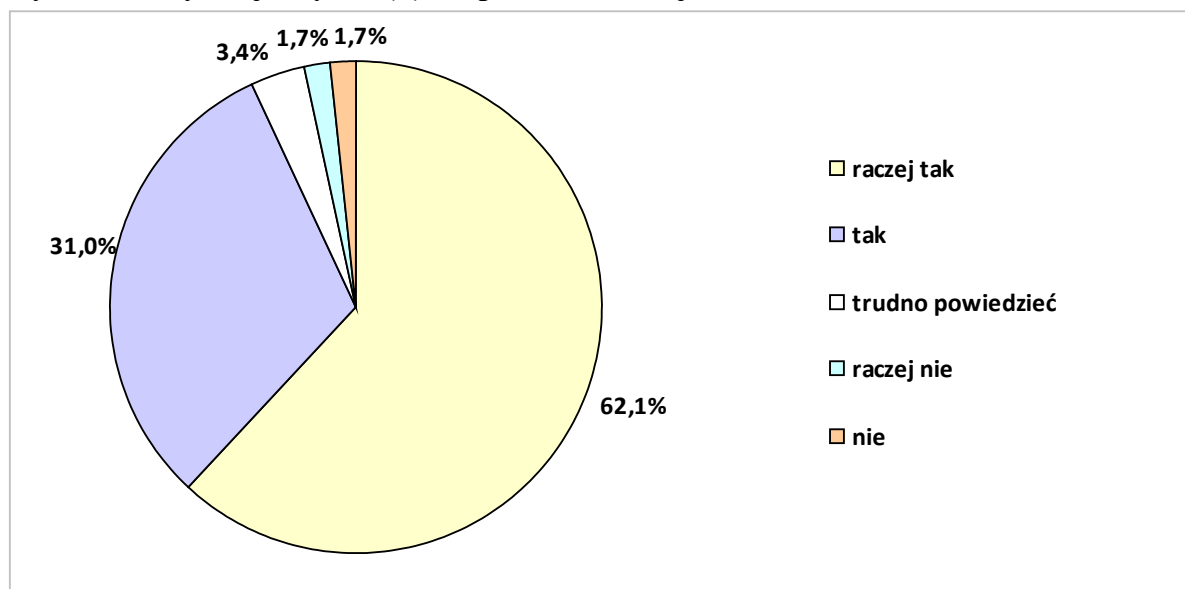

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad 48% respondentów dobrze oceniło dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie, a kolejne 15,5% przyznało, że jest on dostateczny. 12,1 % badanych uznało jednak, że jest on niewystarczający, a bardzo dobrą opinię w tej sprawie przedstawiło 19,0% ankietowanych. Jednocześnie zdania na ten temat nie miało 5,2% respondentów.

W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani dostrzegli więcej deficytów aniżeli w przypadku placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych. Wśród nich najczęściej wymieniali niedostatek takich obiektów, jak: kryty basen, boiska, hale sportowe, place zabaw, park linowy i ścianka wspinaczkowa.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające uzyskać od respondentów opinie na temat stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (w sumie 93,1%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmienną opinię wyraziło łącznie 3,4% badanych. Jednocześnie zdania w tej sprawie nie miało 3,4% respondentów.

20. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego (Program współpracy z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego), podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych gminy, wsparcia lokalowego organizacji oraz doradztwa i konsultacji. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w gminie.

Tabela 52. Organizacje pozarządowe w gminie

lp.	nazwa i adres organizacji
1	Uczniowski Klub Sportowy DYSKOBOLIA ul. Powstańców Chocieszyńskich 23 D, 62-065 Grodzisk Wielkopolski, tel. 0 61 44 44 902
2	Gminne Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f, 62-065 Grodzisk Wielkopolski, tel. 0 61 44 45 336
3	Stowarzyszenie Grodziski Klub Biegacza ul. Żwirki i Wigury 2A, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
4	Grodziskie Stowarzyszenie „Amazonki” ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
5	Grodziskie Stowarzyszenie na Rzecz Współpracy z Zagranicą ul. Stary Rynek 1, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
6	Grodziskie Stowarzyszenie Sportowe Os. Wojska Polskiego 25, 62-065 Grodzisk Wielkopolski, Tel. 0 61 44 45 255
7	Grodziskie Stowarzyszenie Agroturystyczne Kąkolewo, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
8	Grodziska Kolej Drezynowa Grąblewo 66, 62-065 Grodzisk Wielkopolski, tel. 504 159 996, www.drezyny.kolej.one.pl
9	Grodziskie Stowarzyszenie Cyklistów Stary Rynek 1, 62-065 Grodzisk Wielkopolski, tel. 604 511 016
10	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Groclin Sport ul. Sportowa 2, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
11	Klub Oficerów Rezerwy LOK 62-065 Grodzisk Wielkopolski, www.korgrodzisk.cba.pl , e-mail: biuro@korgrodzisk.cba.pl
12	Ludowy Klub Piłkarski „Inter Zdrój” Zdrój 11/1, 62-065 Grodzisk Wielkopolski, e-mail: interzdroj@interzdroj.com , tel. 606278474
13	Ludowe Stowarzyszenie Sportowe Gminy Grodzisk ul. Stary Rynek 1, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
14	Motocyklowe Stowarzyszenie Pomocy Polakom za Granicą „WSCHÓD-ZACHÓD” ul. Nowotomska 82, 62-065 Grodzisk Wielkopolski, tel. 608 686 009 e-mail: poczta@wschod-zachod.org.pl , http://www.wschod-zachod.org.pl
15	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
16	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Grodzisku Wielkopolskim ul. Rakoniewicka 16, 62-065 Grodzisk Wielkopolski, tel. 0 61 44 47 346
17	Powiatowe Zrzeszenie Handlu i Usług ul. Jabłoniowa 3, 62-065 Grodzisk Wielkopolski, tel. 0-61 44 46 318
18	Powiatowy Cech Rzemiosł Różnych Małej i Średniej Przedsiębiorczości ul. Szeroka 1, 62-065 Grodzisk Wielkopolski e-mail: cech.grodzisk@post.pl , tel. 0-61 44 45 884
19	Stowarzyszenie Abstynenckie „Nowe Życie” ul. Kościelna 4, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
20	Stowarzyszenie Futrzarzy Polskich ul. Garbary 16, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
21	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych im. Jana Pawła II w Grodzisku Wielkopolskim ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
22	Stowarzyszenie Producentów Rolnych Ziemi Grodziskiej ul. Mossego 9, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
23	Stowarzyszenie Sołtysów Województwa Wielkopolskiego Rada Powiatowa w Grodzisku Wielkopolskim Ptaszkowo 73, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
24	Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
25	Koło Sekcji Emerytów i Rencistów Związek Nauczycielstwa Polskiego w Grodzisku Wielkopolskim,

	ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
26	Stowarzyszenie Harcerzy z tamtych lat ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
27	Stowarzyszenie Ziemi Grodziskiej LEADER ul. Powstańców Chocieszyńskich 23d, 62-065 Grodzisk Wielkopolski tel. 0 61 44 44 486, e-mail: m.burzynski@leader-grodzisk.wlkp.pl
28	Towarzystwo Miłośników Ziemi Grodziskiej ul. Kolejowa 12, 62-065 Grodzisk Wielkopolski, http://www.towarzystwo.igr.pl
29	Uczniowski Klub Sportowy AG Kąkolewo Kąkolewo 64 lok. 2, 62-065 Grodzisk Wielkopolski, tel. 0 61 44 11 625
30	Związek Kombatantów RP i byłych Więźniów Politycznych ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
31	Koło Gospodyń Wiejskich w Zdroju
32	Koło Gospodyń Wiejskich w Czarnej Wsi
33	Koło Gospodyń Wiejskich w Grąblewie
34	Koło Gospodyń Wiejskich w Snowidowie
35	Koło Gospodyń Wiejskich w Sworzycach
36	Koło Gospodyń Wiejskich w Kurowie
37	Koło Gospodyń Wiejskich w Białej Wsi
38	Koło Gospodyń Wiejskich w Albertowsku
39	Koło Gospodyń Wiejskich w Kąkolewie
40	Koło Gospodyń Wiejskich w Słocinie
41	Koło Gospodyń Wiejskich w Borzysławiu
42	Koło Gospodyń Wiejskich w Ptaszkowie
43	Ochotnicza Straż Pożarna w Grodzisku Wielkopolskim ul. Rakoniewicka 31, 62-065 Grodzisk Wielkopolski, www.grodzisk.osp.org.pl
44	Ochotnicza Straż Pożarna w Słocinie Słocin 46, 62-065 Grodzisk Wielkopolski, www.ospslocin.pl
45	Ochotnicza Straż Pożarna w Kąkolewie Kąkolewo, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
46	Ochotnicza Straż Pożarna w Grąblewie Grąblewo 28, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
47	Ochotnicza Straż Pożarna w Borzysławiu Borzysław, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
48	Ochotnicza Straż Pożarna w Snowidowie Snowidowo 25, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
49	Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych „APERTE” Osiedle Wojska Polskiego 12/24, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
50	Grupa Samopomocowa dla przeciwdziałania przemocy w rodzinie ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
51	Wspólnota Neokatechumenalna przy Parafii NSPJ w Grodzisku Wielkopolskim ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
52	Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych, Zarząd Sekcji w Grodzisku Wielkopolskim ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
53	Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Poznaniu, Koło Pszczelarzy w Grodzisku Wielkopolskim ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
54	Polski Związek Wędkarzy Koło nr 14 Grodzisk Wielkopolskim ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
55	Polski Komitet Pomocy Społecznej, Zarząd Miejski i Gminny Grodzisk Wielkopolski ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
56	Grodziskie Stowarzyszenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
57	Grodziski Klub Strzelecki „Gryf” ul. Stary Rynek 1, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
58	Klub Sportowy Dyskobolia Intermarche

os. Wojska Polskiego, 62-065 Grodzisk Wielkopolski

Dane Urzędu Miejskiego w Grodzisku Wielkopolskim i Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim

Analiza liczby organizacji zrzeszających mieszkańców Gminy, dat rozpoczęcia ich funkcjonowania w Gminie oraz liczby zrzeszonych potwierdza, że proces samoorganizacji i integracji społecznej mieszkańców postępuje. Proces ten dokumentują: narastająca liczba osób zrzeszonych z 1899 osób w 2007 roku do 3031 osób w 2013 roku oraz nowo powstałe szczególnie w latach 2000-2013 nowe zrzeszenia. Z pewnością pomocne w tym zakresie jest tworzone oparcie w postaci infrastruktury społecznej, tworzenie programu współpracy z organizacjami pozarządowymi i możliwość aplikowania i uzyskania dotacji.

Tabela 53. Ogólna liczba osób zrzeszonych w organizacjach pozarządowych w gminie w latach 2007-2013

l.p.	nazwa podmiotu	liczba członków w poszczególnych latach	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
		rok rozpoczęcia działalności w gminie							
1	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	1960	210	210	210	210	210	207	207
2	Polski Komitet Pomocy Społecznej	1977	28	28	15	18	18	18	18
3	Krąg Harcerzy z Tamtych Lat	1985	38	35	35	33	30	29	28
4	Związek Nauczycielstwa Polskiego Oddziałowa Sekcja Emerytów i Rencistów	1986	57	56	56	53	48	46	42
5	Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę	1993	bd	bd	193	190	184	181	175
6	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Grodzisku	1994	75	77	80	86	83	73	76
7	Stowarzyszenie Abstynenckie „Nowe Życie”	2002	48	48	44	45	45	45	45
8	Grodziskie Stowarzyszenie AMAZONKI	2006	21	24	22	21	21	24	26
9	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych	2007	20	20	20	23	23	22	21
10	Kobiety Aktywne	2007	50	52	52	55	60	60	60

1 1	Grupa Samopomocowa dla przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2013	0	0	0	0	0	0	15
1 2	Wspólnota Neokatechumenalna przy Parafii NSPJ w Grodzisku Wielkopolskim	2010	0	0	0	20	10	24	24
1 3	Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых Zarząd Sekcji w Grodzisku Wielkopolskim	1927	61	66	69	72	70	69	66
1 4	Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Poznaniu Koło Pszczelarzy w Grodzisku Wielkopolskim	1944	30	30	30	30	30	30	27
1 5	Polski Związek Wędkarzy Koło nr 14 Grodzisk Wielkopolski.	1951	236	266	337	352	398	415	465
1 6	Klub Oficerów Rezerwy LOK	1950	40	40	40	40	33	33	33
1 7	Ludowe Stowarzyszenie Sportowe Gminy Grodzisk	2002	26	30	30	29	33	31	31
1 8	Grodziskie Stowarzyszenie Sportowe	2002	60	65	68	60	76	71	83
1 9	Uczniowski Klub Sportowy Dyskobolia	2010	0	0	0	105	125	140	160
2 0	Uczniowski Klub Sportowy AG Kąkolewo	2010	bd	bd	40	25	25	27	30
2 1	Stowarzyszenie Grodziski Klub Biegacza	2007	19	23	28	44	47	55	58
2 2	Grodziska Kolej Drezynowa	2006	16	16	16	19	21	21	21
2 3	Grodziskie Stowarzyszenie Cyklistów	2011	0	0	0	0	73	81	82
2 4	Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych Aperte	2011	0	0	0	0	16	19	21
2 5	Towarzystwo Miłośników Ziemi Grodziskiej	1973	25	25	25	23	23	27	28
2 6	Powiatowy Cech Rzemiosł Różnych Małej i Średniej Przedsiębiorczości	1984	bd	199	194	186	182	181	176
2 7	Powiatowe Zrzeszenie Handlu i Usług	1999	91	94	93	89	81	75	68
2 8	Stowarzyszenie Futrzarzy Polskich	2004	12	12	12	12	11	11	12
2 9	Stowarzyszenie Sołtysów Województwa Wielkopolskiego Rada Powiatowa	1998	15	15	15	15	15	15	15

	w Grodzisku Wielkopolskim								
30	Koło Gospodyń Wiejskich w Albertowsku	2007	20	20	19	19	19	18	18
31	Koło Gospodyń Wiejskich w Białej Wsi	2006	8	8	8	8	8	8	3
32	Koło Gospodyń Wiejskich w Borzysławiu	1965	40	40	40	40	40	40	40
33	Koło Gospodyń Wiejskich w Czarnej Wsi	2007	21	21	20	19	17	18	14
34	Koło Gospodyń Wiejskich w Kąkolewie	1948 Reaktywacja 2000 r.	19	21	21	21	20	20	20
35	Koło Gospodyń Wiejskich w Kurowie	2009	0	0	31	31	28	27	27
36	Koło Gospodyń Wiejskich w Grąbiewie	1968	31	30	30	27	25	23	23
37	Koło Gospodyń Wiejskich w Słocinie	1953	79	79	82	81	81	81	81
38	Koło Gospodyń Wiejskich w Ptaszku	1979	21	21	20	20	20	17	17
39	Koło Gospodyń Wiejskich w Snowidowie	1974	15	15	15	15	15	13	10
40	Koło Gospodyń Wiejskich w Sworzycach	2009	0	0	28	23	17	17	17
41	Koło Gospodyń Wiejskich w Zdroju	1958	19	15	18	20	20	16	27
42	Ochotnicza Straż Pożarna w Borzysławiu	1949	bd	bd	bd	bd	bd	bd	53
43	Ochotnicza Straż Pożarna w Grąbiewie	1947	71	74	77	79	77	78	76
44	Ochotnicza Straż Pożarna w Grodzisku Wielkopolskim	1893	42	40	41	43	41	44	48
45	Ochotnicza Straż Pożarna w Kąkolewie	1936	48	51	52	52	48	46	49
46	Ochotnicza Straż Pożarna w Słocinie	1946	71	66	75	71	65	58	60
47	Ochotnicza Straż Pożarna w Snowidowie	2004	15	15	15	15	15	13	10
48	Stowarzyszenie Ziemi Grodziskiej LEADER	2006	71	73	78	74	77	75	76
49	Grodziskie Stowarzyszenie na Rzecz Współpracy z Zagranicą	2001	112	110	116	120	120	126	126
50	Motocyklowe Stowarzyszenie Pomocy Polakom za Granicą „WSCHÓD-ZACHÓD”	2009	0	0	22	30	35	38	43
51	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Groclin Sport	2008	0	18	34	39	38	38	34
52	Grodziski Klub Strzelecki „Gryf”	2013	0	0	0	0	0	15	15
53	Ludowy Klub Piłkarski	2004	18	25	28	30	29	33	31

3	„Inter Zdrój”												
	Razem	X	1.899	2.173	2594	2.732	2.846	2.892	3.031				

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisk Wielkopolski

Najbardziej aktywnymi mieszkańcami są osoby w wieku 31-70 lat. Znaczną aktywność przejawiają osoby z przedziałów wiekowych 11-30 lat oraz 71-80 lat.

Tabela 54. Struktura wiekowa osób zrzeszonych działających w Gminie Grodzisk Wielkopolski (stan na 30.05.2014)

l.p.	nazwa podmiotu	liczba osób w przedziale wiekowym									Razem	członek Najmłodszy	Najstarszy członek
		do 10 lat	11-20 lat	21-30 lat	31-40 lat	41-50 lat	51-60 lat	61-70 lat	71-80 lat	81 lat i więcej			
1	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	0	0	0	0	1	80	75	42	12	210	35	95
2	Polski Komitet Pomocy Społecznej	0	0	2	6	3	4	2	0	0	17	26	62
3	Krąg Harcerzy z Tamtych Lat	0	0	0	0	0	0	0	13	14	27	70	88
4	Związek Nauczycielstwa Polskiego Oddziałowa Sekcja Emerytów i Rencistów	0	0	0	0	0	5	22	14	0	41	57	78
5	Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę	0	0	0	0	0	25	40	90	20	175	60	87
6	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Grodzisku Wielkopolskim	5	7	20	20	15	5	4	0	0	76	3	65
7	Stowarzyszenie Abstynenckie „Nowe Życie”	0	0	6	18	15	4	3	0	0	46	26	62
8	Grodziskie Stowarzyszenie AMAZONKI	0	0	0	0	0	3	12	9	4	28	46	78
9	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych	0	0	0	6	4	3	3	1	0	17	31	72
10	Kobiety Aktywne	0	0	2	15	10	12	16	5	0	60	30	72
11	Grupa Samopomocowa dla przeciwdziałania przemocy w rodzinie	0	0	3	5	4	0	3	0	0	15	23	65
12	Wspólnota Neokatechumenalna przy Parafii NSPJ w Grodzisku Wielkopolskim	0	3	0	8	9	2	2	0	0	24	16	65
13	Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых Zarząd Sekcji w Grodzisku Wielkopolskim	0	1	3	7	10	18	18	3	0	60	18	77
14	Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Poznaniu Koło Pszczelarzy w Grodzisku Wielkopolskim	0	0	0	1	7	15	0	3	1	27	35	85
15	Polski Związek Wędkarzy Koło nr 14 Grodzisk Wielkopolski.	0	64	40	88	157	61	32	22	1	465	14	84
16	Klub Oficerów Rezerwy LOK	0	0	0	2	0	10	10	9	2	33	40	81
17	Uczniowski Klub Sportowy Dyskobolia	65	90	0	0	0	0	0	0	0	155	5	16
18	Uczniowski Klub Sportowy AG Kąkolewo	7	18	5	0	0	0	0	0	0	30	9	20
19	Ludowe Stowarzyszenie Sportowe Gminy Grodzisk	0	9	11	6	5	0	0	0	0	31	16	49
20	Grodziskie Stowarzyszenie Sportowe	10	50	10	5	2	4	2	0	0	83	18	63
21	Grodziski Klub Biegacza	0	0	21	18	11	5	3	0	0	58	21	64

2 2	Grodziska Kolej Drezynowa	0	0	8	13	0	0	0	0	0	21	25	40
2 3	Grodziskie Stowarzyszenie Cyklistów	0	3	10	14	15	30	2	8	0	82	11	78
2 4	Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych Aperte	0	1	2	18	2	0	0	0	0	23	18	45
2 5	Towarzystwo Miłośników Ziemi Grodziskiej	0	0	6	7	4	5	2	1	3	28	23	87
2 6	Powiatowy Cech Rzemiosł Różnych Małej i Średniej Przedsiębiorczości	0	0	2	9	13	34	10	0	0	68	27	69
2 7	Powiatowe Zrzeszenie Handlu i Usług	0	0	2	9	13	24	10	0	0	58	27	69
2 8	Stowarzyszenie Futrzarzy Polskich	0	0	0	1	3	4	4	0	0	12	36	64
2 9	Stowarzyszenie Sołtysów Województwa Wielkopolskiego Rada Powiatowa w Grodzisku Wielkopolskim	0	0	0	3	2	5	4	1	0	15	73	15
3 0	Koło Gospodyń Wiejskich w Albertowsku	0	0	0	0	9	8	0	1	0	18	40	80
3 1	Koło Gospodyń Wiejskich w Białej Wsi	0	0	0	0	0	2	1	1	0	4	57	87
3 2	Koło Gospodyń Wiejskich w Borzysławiu	0	0	2	6	6	15	5	5	1	40	27	82
3 3	Koło Gospodyń Wiejskich w Czarnej Wsi	0	0	0	3	2	1	7	0	1	14	31	82
3 4	Koło Gospodyń Wiejskich w Kąkolewie	0	0	0	4	4	4	7	1	0	20	35	76
3 5	Koło Gospodyń Wiejskich w Kurowie	0	0	3	5	15	1	3	0	0	27	23	75
3 6	Koło Gospodyń Wiejskich w Grąblewie	0	0	1	4	5	2	10	4	1	27	25	99
3 7	Koło Gospodyń Wiejskich w Słocinie	0	0	5	6	22	15	16	10	7	81	25	99
3 8	Koło Gospodyń Wiejskich w Ptaszkowie	0	0	0	5	1	4	4	2	0	16	34	79
3 9	Koło Gospodyń Wiejskich w Snowidowie	0	0	0	0	4	3	3	0	0	10	41	70
4 0	Koło Gospodyń Wiejskich w Sworzycach	0	0	1	3	4	2	4	2	1	17	29	82
4 1	Koło Gospodyń Wiejskich w Zdroju	0	0	0	7	0	5	9	2	5	28	33	85
4 2	Ochotnicza Straż Pożarna w Borzysławiu	0	13	7	3	25	3	0	0	2	53	12	84
4 3	Ochotnicza Straż Pożarna w Grąblewie	0	2	23	13	15	10	6	7	0	76	10	80
4 4	Ochotnicza Straż Pożarna w Grodzisku Wielkopolskim	0	3	15	15	4	7	5	2	2	53	16	82
4 5	Ochotnicza Straż Pożarna w Kąkolewie	0	25	7	6	4	5	1	0	0	48	18	63
4 6	Ochotnicza Straż Pożarna w Słocinie	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	9	90
4 7	Ochotnicza Straż Pożarna w Snowidowie	0	0	0	0	4	3	3	0	0	10	41	70
4 8	Stowarzyszenie Ziemi Grodziskiej LEADER	0	0	2	10	10	26	20	2	1	71	29	82
4 9	Grodziskie Stowarzyszenie na Rzecz Współpracy z Zagranicą	0	4	3	11	33	27	42	5	0	125	14	76
5 0	Motocyklowe Stowarzyszenie Pomocy Polakom za Granicą „WSCHÓD-ZACHÓD”	0	0	5	12	11	14	0	0	0	42	21	58
5 1	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Groclin Sport	0	0	1	8	5	14	6	0	0	34	29	70
5 2	Grodziski Klub Strzelecki „Gryf”	0	1	1	6	5	4	4	0	0	21	17	67
5 3	Ludowy Klub Piłkarski „Inter Zdrój”	0	4	24	2	1	0	0	0	0	31	18	46

Razem	87	298	253	408	494	533	435	265	78	2851	3	99
-------	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	----	------	---	----

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Gmina tworzy klimat sprzyjający integracji mieszkańców i budowie społeczeństwa obywatelskiego za pośrednictwem udostępniania infrastruktury społecznej licznym organizacjom w siedzibie GCPŚ, Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Grodzisku, udostępnienia budynków świetlic wiejskich. Rozwojowi kapitału społecznego sprzyjać będą prowadzone od 2014 roku konsultacje społeczne z mieszkańcami na realizację zadań mieszczących się w kompetencjach Gminy. Gmina corocznie zachęca mieszkańców do przeznaczania 1% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego, corocznie ogłasza program współpracy z organizacjami pozarządowymi i udziela dotacje na wspieranie i realizowanie celów. Zestawienie udzielonych dotacji w latach 2007-2013 potwierdza wzrastającą liczbę organizacji uzyskujących wsparcie w realizacji zadań publicznych, liczby powierzanych zadań oraz kwot przeznaczanych na realizację tych zadań.

Tabela 55. Struktura dotacji udzielanych przez Gminę w latach 2007-2013

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	14	14	16	15	15	18	20
liczba zleceń / umów	17	18	17	15	14	18	22
wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	136.762	230.725	389.805	568.498	478.305	501.007	526.237

Dane Urzędu Miejskiego w Grodzisku Wielkopolskim

W 2012 roku w gminie było 5 parafii Kościoła rzymskokatolickiego i 1 związek wyznaniowy. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 56. Kościoły i związki wyznaniowe w gminie w 2012 roku

lp.	nazwa	adres
1.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa	ul. Powstańców Chocieszyńskich 16 62-065 Grodzisk Wielkopolski
2.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Św. Faustyny	Osiedle Wojska Polskiego 108 62-065 Grodzisk Wielkopolski
3.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Św. Jadwigi Śląskiej	ul. Kościelna 1 62-065 Grodzisk Wielkopolski
4.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Św. Apostołów Piotra i Pawła	Ptaszkowo 28 62-065 Grodzisk Wielkopolski
5.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Niepokalanego Serca	Kąkolewo 61

		62-065 Grodzisk Wielkopolski
6.	Sala Królestwa Świadków Jehowy	ul. Malinowskiego 9 62-065 Grodzisk Wielkopolski

Dane Urzędu Miejskiego w Grodzisku Wielkopolskim.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- bezdomność;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki;
- inne mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet • przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia • duża liczba osób długotrwale bezrobotnych sprzyjająca marginalizacji i wykluczeniu społecznemu

<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 45 lat i więcej • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • rozpowszechnianie ofert pracy z zagranicy • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy, • prowadzenie działań wpływających na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa • działający na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród osób w wieku 18-25 lat ochotniczy hufiec pacy 	<ul style="list-style-type: none"> • znaczący udział w strukturze bezrobocia udział osób w wieku 18-24 i 25-34 lata oraz osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym i gimnazjalnym i niższym • brak preorientacji zawodowej dzieci w szkole • brak rozwiniętej ekonomii społecznej • narastająca liczba osób dotkniętych ubóstwem, bezrobociem korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • niewzrastający poziom bezrobocia, w tym wśród osób w wieku 45 lat i więcej • niewzrastająca liczba osób bezrobotnych wymagających aktywizacji • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach • możliwość znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież • korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy • możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • polityka Unii Europejskiej sprzyjająca włączeniu społecznemu osób narażonych na marginalizację i wykluczenie społeczne 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet • malejąca liczba nowych inwestorów tworzących miejsca pracy- niska liczba nowych miejsc pracy • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych • postępujące zjawisko ubóstwa • delegowanie kolejnych zadań z budżetu centralnego do budżetów gminnych bez zabezpieczenia finansowego

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ

mocne strony	słabe strony
---------------------	---------------------

<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin • efektywna praca socjalna • prowadzenie analiz potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • koordynowanie działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzieży • rozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • rozwijanie opieki dla dzieci poniżej 3 lat, przedszkolnej, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego • prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu nauczania • prowadzenie działań na rzecz rozwoju szkolnictwa ponadgimnazjalnego • propagowanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia • prowadzenie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców • profilaktyka rodziców i uczniów w zakresie uzależnień • organizacja wypoczynku letniego dla dzieci pozbawionych takich możliwości przez szkoły, GKRPA, OPS, CK RONDO • rozwój dożywiania dzieci w szkole • uruchomienie pomocy asystenta rodziny dla rodzin wykazujących trudności opiekuńczo-wychowawcze • dostępność ścieżek rowerowych i dostępność infrastruktury sportowej umożliwiających rodzinną aktywność • duża oferta wydarzeń kulturalnych (w tym nieodpłatnych) • duża liczba placów zabaw dla dzieci w ramach programu „Gmina Dzieciom” sprzyjająca rekreacji • bezpłatna dostępność w okresie letnim do rekreacji rodzin na basenie odkrytym • zatrudnienie kolejnych asystentów rodziny dla rodzin dotkniętych bezradnością opiekuńczo-wychowawczą 	<ul style="list-style-type: none"> • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • ograniczony czasem oczekiwania dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej • brak działań inicjujących powstawanie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • niedostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego • brak szczegółowej diagnozy negatywnych zachowań dzieci w szkole • ograniczony i niewystarczający zasób mieszkań socjalnych • mała dostępność mieszkań nisko czynszowych mimo rozwoju budownictwa mieszkaniowego • wzrastająca liczba rodzin ubiegających się o dodatki mieszkaniowe • niewystarczająca liczba zajęć wyrównawczych dla dzieci i młodzieży • niewystarczająca oferta zajęć pozalekcyjnych • mała dostępność uczniów do bezpośredniej pomocy psychologicznej, pedagogicznej w środowisku szkolnym • wzrastająca liczba rodzin dotkniętych ubóstwem i bezradnością opiekuńczo-wychowawczą • brak w Gminie Poradni Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży • rosnąca liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i kosztów z tym związanych • prowadzenie na niewielką skalę socjoterapii grodziskich uczniów
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • istnienie warunków do prowadzenia pracy socjalnej • możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych • zwiększenie liczby decyzji Sądu Rejonowego o umieszczeniu dzieci w formach pieczy zastępczej niedostateczne rozpoznanie potrzeb

<p>dzięki koordynacji działań instytucji wspierających te grupy</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostateczny dostęp do opieki przedszkolnej • odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych • możliwość kontynuowania przez młodzież nauki na poziomie ponadgimnazjalnym • wystarczający dostęp do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży • wzrastająca liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego • wzrastająca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych • wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców • ustawodawstwo sprzyjające rozwojowi budownictwa mieszkań czynszowych dla ludzi o niskich dochodach • zainicjowany przez Prezydenta RP w 2014 r. program wspierania rodzin wielodzietnych Karta Dużej Rodziny promujący model, pozytywny wizerunek rodziny wielodzietnej oraz zwiększający szanse rozwojowe i życiowe dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych 	<p>rodzin, dzieci i młodzieży</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • słaba dostępność opieki medycznej, niewystarczający dostęp do lekarza rodzinnego i specjalistów • narastająca liczba dzieci z problemami psychicznymi • brak zainteresowania podmiotów budową mieszkań czynszowych dla ludzi o niskich dochodach • brak zainteresowania na poziomie gminnym sektora prywatnego wprowadzeniem zniżek dla rodzin wielodzietnych sprzyjającym obniżeniu kosztów utrzymania i zwiększający szanse rozwojowe i życiowe dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych • ograniczone środki Gminy na rozwój programu wspierania rodziny wielodzietnej na poziomie gminnym
--	--

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • zapewnianie dostępu do pomocy psychospołecznej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień • kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe • prowadzenie wśród nauczycieli działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień • diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych • zapewniony dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień do pomocy prawnej • prowadzenie działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień wśród 	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie szerokiej oferty pomocowej przede wszystkim z grantów • brak własnej kadry do pracy terapeutycznej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą • kontynuacja działań przeciw przemocy w rodzinie oraz uzależnieniom od alkoholu w ograniczonym wymiarze z uwagi na ograniczone środki i liczne inne potrzeby odbiorców pomocy społecznej • brak w kadrze OPS pracowników przeszkolonych w realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego, socjoterapii

<p>rodziców i sprzedawców napojów alkoholowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie kampanii przeciw przemocy w rodzinie • duża różnorodność działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • istnienie zespołów interdyscyplinarnych • inicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • podejmowanie działań mających na celu kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych • prowadzenie we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej i placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia • zaangażowanie licznych podmiotów społeczności lokalnej w tematykę przemocy w rodzinie objawiające się systematyczną, dużą oglądalnością zakładki przemoc w rodzinie na stronie internetowej OPS, współorganizacją i udziałem w konkursach profilaktycznych, szkoleniach • zaowocowanie udzielanej pomocy przeciw przemocy w rodzinie powstaniem grupy samopomocowej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie • funkcjonowanie w Gminie podmiotów działających na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych (organizacja pozarządowa „Nowe Życie”, ruch AA, Al-Anon, Al- Ateen) • coroczne przystępowanie Gminy do Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów 	<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba osób wyleczonych z uzależnień

<p>alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszająca się skala zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych • funkcjonowanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami • wzrost liczby rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie • zaprogramowane działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie • niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia • niewzrastająca liczba osób wymagających działań korekcyjno- edukacyjnych • nieobniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej 	<ul style="list-style-type: none"> • nie zwiększająca się liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychospołecznego i prawnego • niewzrastająca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym • niewystarczająca ilość kadry pracującej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • mała liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie • wzrost liczby osób w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych • niepomyślne próby pozyskania środków finansowych na rozwój usług dla odbiorców pomocy społecznej
---	--

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • diagnozowanie problemu bezdomności • niewielka skala bezdomności w Gminie w odniesieniu do liczby mieszkańców • zapobieganie bezdomności oraz prowadzenie działań na rzecz osób bezdomnych • informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • zapewnianie osobom bezdomnym schronienia • udzielanie wsparcia osobom bezdomnym przybywającym z innych gmin • zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności • współpraca z licznymi podmiotami świadczącymi usługi osobom bezdomnym 	<ul style="list-style-type: none"> • brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności • wielość problemów z którymi borykają się osoby bezdomne • odrzucenie ofert pomocy przez osoby bezdomne innych niż pomoc finansowa w trakcie ciągu alkoholowego • niechęć rodzin do współudziału w rozwiązywaniu problemu bezdomności członków rodzin
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych • posiadanie przez bezdomnych wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • niewzrastająca liczba osób bezdomnych wymagających schronienia 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca skala problemu bezdomności • minimalizowanie zjawiska problemów osób bezdomnych • ograniczone możliwości realizowania indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności • niski poziom społecznej akceptacji osób

<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba osób bezdomnych przybyłych z innych gmin • odpowiednia jakość usług świadczonych osobom bezdomnym 	bezdomnych <ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba osób wychodzących z bezdomności
--	--

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • badanie liczebności osób starszych • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • inicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych • zapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (dom dziennego pobytu) • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej • prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu życia osób starszych • prowadzenie wśród osób starszych działań prozdrowotnych • wystarczająca liczba pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • prowadzenie działań umożliwiających osobom starszym kontynuowanie aktywności zawodowej • inicjowanie w gminie wolontariatu na rzecz osób starszych • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych • prowadzenie działań mających na celu poprawę sfery technicznej ułatwiającej osobom starszym codzienne życie • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych • doświadczenie w pozyskiwaniu środków finansowych na rozwój usług dla osób starszych • systematyczne urozmaicanie ofert 	<ul style="list-style-type: none"> • niezapewnianie osobom młodym warunków do pozostania w gminie • większy przyrost osób w wieku poprodukcyjnym nad urodzeniami • brak na terenie gminy zakładu opiekuńczo-leczniczego • brak usług geriatry na terenie gminy

integracyjno-aktywizacyjnych dla osób starszych w Gminnym Centrum Pomocy Środowiskowej im. Jana Pawła II	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny • funkcjonowanie w gminie grupy wsparcia i instytucji wsparcia dla osób starszych • odpowiedni dostęp osób starszych do małych form pomocy (dom dziennego pobytu) • odpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna • dobra dostępność domów pomocy społecznej • zwiększający się udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych • brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba osób starszych korzystających z usług opiekuńczych • wzrost liczby osób starszych • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu • migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych • brak rozwoju usług finansowanych w ramach NFZ typu zakłady opiekuńczo-lecznicze, oddziały opiekuńczo- pielęgnacyjne • brak rozwoju usług geriatry w skali kraju • niski poziom życia osób starszych w gminie

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • inicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych • prowadzenie działań służących określeniu liczby osób niepełnosprawnych • wystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • podejmowanie działań mających na celu zwiększenie wśród mieszkańców gminy akceptacji osób niepełnosprawnych • inicjowanie wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych • podejmowanie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym • udział w likwidowaniu barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • brak wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • brak danych dotyczących całkowitej liczby osób niepełnosprawnych w gminie, w tym dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi • ograniczone środki finansowe na rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych • znacząca liczba rodzin osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych korzystająca z pomocy społecznej

<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych • budowa oparcia dla osób niepełnosprawnych w Gminnym Centrum Pomocy Środowiskowej im. Jana Pawła II przez integrację tych osób, ich aktywizację i rehabilitację • udzielanie przez gminę dotacji organizacjom pozarządowym działającym na rzecz osób niepełnosprawnych • funkcjonowanie w gminie Warsztatów Terapii Zajęciowej dla osób upośledzonych umysłowo • funkcjonowanie w gminie zakładów pracy chronionej sprzyjających integracji i aktywizacji osób w wieku produkcyjnym 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba osób niepełnosprawnych • niewzrastająca liczba osób niepełnosprawnych wymagających opieki i wsparcia ze strony pracowników OPS • niezwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających wsparcia • niewzrastająca liczba dzieci wymagających umieszczenia w grupach i klasach integracyjnych • niemarginalizowanie problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • funkcjonowanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych • istnienie bazy rehabilitacyjnej • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wystarczającej wiedzy o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • istnienie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu • brak rozwoju zakładów opiekuńczo-leczniczych • dalsze limitowanie dostępu do zakładów opiekuńczo-leczniczych przez NFZ

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • duża liczba aktywnie działających organizacji pozarządowych • rozwijający się wolontariat • partnerstwo między jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi tj. OPS i stowarzyszenia • partnerstwo między jednostkami organizacyjnymi samorządu terytorialnego tj. OPS i szkoły , OPS i sołectwa na rzecz rozwiązywania problemów społecznych • rosnąca liczba organizacji pozarządowych wykonujących zadania zlecone • duża ilość bezpłatnych wydarzeń kulturalnych • wyzwalająca aktywność i integrację społeczną • duża liczba ścieżek rowerowych wyzwalających aktywność mieszkańców • duża liczba placów zabaw dla dzieci w ramach programu „Gmina Dzieciom” sprzyjająca integracji i aktywności społecznej • rozwijanie umiejętności i kwalifikacji przez mieszkańców dzięki uczestnictwu w projektach aktywnej integracji organizowanych przez OPS i współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej i Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej • infrastruktura społeczna pozwalająca na realizację licznych przedsięwzięć scalających mieszkańców • otwartość władz Gminy na inicjatywy społeczne • doświadczenie w działaniu na rzecz rozwoju aktywnej integracji • doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych • operatywność kadry działającej na rzecz aktywnej integracji • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • diagnozowanie problemów społecznych w gminie • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczona pula środków finansowych na rozwój kapitału ludzkiego i społecznego • brak rozwiniętych działań na rzecz ekonomii społecznej • utrzymujące się problemy społeczne tj. ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, przewlekłe choroby, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza skutkujące zagrożeniem marginalizacją i wykluczeniem społecznym

<ul style="list-style-type: none"> • odpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych • prowadzenie działań zapobiegających wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej • poprawianie jakości obsługi klientów OPS • prowadzenie bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, MPiPS • inicjowanie wolontariatu • uświadamianie władzom gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych 	
<p>szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • nowy okres programowania działań w ramach Strategii na poziomie UE, kraju, wojewódzkim i lokalnym uwzględniający działania na rzecz rozwoju ekonomii społecznej • zagwarantowane dla Polski w ramach budżetu UE środki finansowe na rozwój kapitału ludzkiego i społecznego • promocja rozwoju ekonomii społecznej • rozwój polityki państwa na rzecz ekonomii społecznej • zainicjowany przez Prezydenta RP w maju 2014r program wspierania rodzin wielodzietnych Karta Dużej Rodziny sprzyjający budowie kapitału ludzkiego i społecznego • niezwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego • dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w ośrodku pomocy społecznej • wystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie • posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia • niepopadanie w rutynę i brak syndromu wypalenia zawodowego przez pracowników 	<ul style="list-style-type: none"> • niedofinansowany system pomocy społecznej z uwagi na rosnące nakładanie zadań na gminy • mała ilość grantów i wielość podmiotów aplikujących o wsparcie finansowe • małe zainteresowania pracodawców rozwojem ekonomii społecznej

<p>pomocy społecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpowiednia jakość obsługi klientów OPS, • posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • dostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej • wzrastająca liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia • świadomość władz gminy co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej • możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • istnienie organizacji pozarządowych (m.in. dobrze działających w dziedzinie sportu) • włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe 	
--	--

22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grodzisk Wielkopolski obejmowała kilkanaście zagadnień. Analiza **sytuacji demograficznej** wykazała, że w gminie nieznacznie spadała liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a wzrastała liczba osób starszych. Tendencja ta implikuje konieczność zapewnienia dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, a osobom starszym pomocy materialnej i rzeczowej, dostępu do usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

W odniesieniu do **infrastruktury technicznej**, diagnoza pozwoliła stwierdzić, iż jest ona dość dobrze rozwinięta, choć nie w pełni na obszarze wiejskim gminy. Wpływ na taki stan rzeczy ma generujący wysokie koszty budowy infrastruktury rozproszony charakter zabudowy miejscowości wiejskich. Pomimo tych trudności w latach 2010-2012 zrealizowano w gminie m.in. takie inwestycje, jak m. in.: budowa stacji uzdatniania wody w Kąkolewie, budowa kanalizacji w Grąblewie i Ptaszkowie, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Grodzisku i budowa obwodnicy północnej Grodziska.

Jeśli chodzi o **komunikację** w gminie, dobre połączenia mają mieszkańcy Grodziska, z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy miejscowości Albertowsko, Kąkolewo, Kurowo, Borzysław, Sworzyce, Rojewo i Czarna Wieś, Woźniki.

Analiza **sytuacji gospodarczej** gminy wykazała, że w mieście oraz na przylegających bezpośrednio do niego terenach wiejskich skupia się przemysł, w którym dominującą rolę odgrywają zakłady branży tapicerki samochodowej, siedzeń do wagonów, mebli tapicerowanych i stolarki aluminiowej, przetwórstwa spożywczego. Obszar wiejski natomiast, choć ewoluuje w kierunku przemysłowo- usługowym i rzemieślniczym posiada nadal charakter rolniczy.

Generalnie liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie w latach 2010-2012 zwiększała się. Działały one głównie w takich sekcjach, jak: handel i naprawy, budownictwo i przetwórstwo przemysłowe.

Gospodarka determinuje sytuację na **rynku pracy**. Jej analiza wykazała, że na koniec 2012 roku liczba osób bezrobotnych w gminie znacznie wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim (wśród nich większość stanowiły kobiety).

Co się tyczy **zasobów i warunków mieszkaniowych**, w latach 2010-2012 liczba mieszkań w gminie Grodzisk Wielkopolski wahała się. Niepokój budziła mała liczba mieszkań komunalnych. W analizowanym okresie wahaniami ulegała również liczba rodzin, które nie mogąc pokryć całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywały dodatek mieszkaniowy.

Problemem związanym ze złą polityką mieszkaniową i deficytem mieszkań jest niekiedy eksmisja. Może ona prowadzić do **bezdomności**.

Analiza **zasobów edukacyjnych** gminy pozwoliła stwierdzić, iż prowadziła ona 10 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 2 przedszkola, 6 szkół podstawowych i 2 gimnazja. Jeśli chodzi o **instytucje kultury**, działalność w gminie prowadzą: Centrum Kultury RONDO, Muzeum Ziemi Grodziskiej, Centrum Kultury i Rozrywki Masarnia, Grodziska Orkiestra Dęta oraz Powiatowa i Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna oraz jej filie.

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna w gminie jest dobrze rozwinięta. Składają się na nią m.in. takie obiekty, jak: Ośrodek Sportu i Rekreacji, hala sportowa, stadion, liczne boiska i place zabaw.

Jeśli chodzi o **walory turystyczne** gminy, posiada ona w swojej ofercie różne formy wypoczynku. Jedną z nich są szlaki rowerowe po najciekawszych terenach gminy. Ofertę turystyczną posiada również miasto.

Co się tyczy **infrastruktury zdrowotnej**, w gminie funkcjonuje 12 zakładów opieki zdrowotnej (w tym 1 publiczny), działają ok. 50 prywatnych gabinetów lekarskich oraz 11 aptek.

Analiza **sytuacji dziecka** w gminie wykazała, że problemami, które najczęściej dotykają dzieci, młodzież i ich rodziny, są dysfunkcje występujące w domu (odnoszące się do bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodziców), zjawisko ubożenia rodzin (powodowane m.in. bezrobociem) oraz sięganie po środki uzależniające (alkohol, papierosy) przez dzieci i młodzież. Z kolei analiza potrzeb dzieci i młodzieży pokazała konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (głównie w przypadku dzieci i młodzieży z obszarów wiejskich gminy), zwiększenia dostępu do pomocy pedagoga, psychologa i logopedy, rozszerzenia wsparcia w postaci dożywiania oraz organizowania terapii zajęciowej dla dzieci i młodzieży z objawami niedostosowania społecznego.

Jeśli chodzi o stan **bezpieczeństwa publicznego**, w 2012 roku najczęściej dochodziło w gminie do przestępstw kryminalnych. Dominowały przestępstwa przeciwko mieniu, głównie kradzieże cudzej rzeczy i kradzieże z włamaniem. W 2011 roku ujawniono 44 czyny karalne popełnione przez nieletnich, natomiast w 2013 roku już 85 takich czynów .

Szeroko rozumianą **pomoc społeczną** w gminie świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej, którego kadrę w 2012 roku stanowiło 30 osób. Na 1 pracownika socjalnego przypadało 2 156 mieszkańców, co oznacza, że wskaźnik zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, nie był spełniony. W wykonywaniu zadań OPS współdziałał z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2010-2012 rosła z roku na rok; zwiększał się również udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy. Największą grupę w ich gronie stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny ubogie. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdziły dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej; w latach 2010-2012 najczęstszą przyczyną było ubóstwo, w dalszej kolejności bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność. W mniejszym stopniu mieszkańcy gminy korzystali z pomocy społecznej z takich przyczyn, jak potrzeba ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach

opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm czy przemoc w rodzinie.

Analiza **sytuacji osób niepełnosprawnych** pozwoliła stwierdzić, że ich udział w ogóle mieszkańców gminy był w 2002 roku wysoki i wynosił 18,3%. Osoby w wieku produkcyjnym dotknięte niepełnosprawnością stanowiły prawie 1/5 ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku. Liczną grupę reprezentowały również osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym, których odsetek wśród osób starszych w gminie wynosił blisko 45%. Najwięcej osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie posiadało wykształcenie podstawowe ukończone i zasadnicze. Zdecydowana większość osób zmagających się z tym problemem była bierna zawodowo.

Diagnoza **problemów uzależnień i przemocy w rodzinie** pokazała, że ich rozmiar wyłaniający się z danych statystycznych może się różnić od faktycznego stanu. Świadczą o tym odczucia mieszkańców, którzy w badaniach ankietowych i monitoringowych często zaliczali te zjawiska do najpoważniejszych problemów społecznych w gminie.

W 2012 roku na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie przeznaczono więcej środków finansowych niż w latach 2010-2011 dzięki pozyskaniu środków z budżetu państwa przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie wahała się, podobnie jak liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W ramach swojej działalności GKRPA przeprowadzała kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz odbywała rozmowy interwencyjno-motywuujące z osobami nadużywającymi alkoholu. W latach 2010-2012 liczba osób objętych takimi rozmowami wahała się, wahaniom ulegała również liczba osób, wobec których Komisja wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Obok Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy i GKRPA ważną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełniły Komenda Powiatowa Policji, Ośrodek Pomocy Społecznej oraz takie jednostki i grupy wsparcia, jak: Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym, 5 Świetlic Opiekuńczo-Wychowawczych, Stowarzyszenie Abstynenckie „Nowe Życie”, Poradnia Zdrowia Psychicznego i Poradnia Leczenia Uzależnień „Medyk”. W 2011 roku policjanci Komendy Powiatowej Policji w Grodzisku Wielkopolskim przeprowadzali w gminie 84 interwencje domowe, a w 2013 roku 190.

Badania ankietowe w środowisku lokalnym wykazały, że za największe atuty gminy mieszkańcy uważają dobre położenie geograficzne i komunikacyjne, w nieznaczej odległości od Poznania oraz walory krajobrazowe. Podkreślają również sprawną administrację oraz bogatą sieć placówek i obiektów oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, służby zdrowia, pomocy społecznej czy usługowych.

Najczęściej wymienianymi przez mieszkańców słabościami były z kolei zły stan dróg lokalnych, deficyty w infrastrukturze kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i mieszkalnictwie komunalnym oraz utrudniony dostęp do specjalistycznych usług medycznych, szczególnie na obszarach wiejskich gminy. Do słabych stron zaliczyli także rosnące bezrobocie. Część mieszkańców uznała, że imprezy kulturalne w gminie są organizowane zbyt rzadko.

Do problemów najczęściej występujących w gminie, mieszkańcy zaliczyli bezrobocie i alkoholizm, na kolejnych miejscach ubóstwo, dysfunkcyjność rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci i rozpad więzi rodzinnych i problemy związane ze starzeniem się. Jednocześnie stwierdzili, że grupami, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem oraz zmagające się z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, a oferta świadczonej pomocy jest najmniej zadowalająca w takich obszarach, jak: bezrobocie, zdrowie, warunki mieszkaniowe, ubóstwo i uzależnienia.

Według mieszkańców, działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi, powinny przede wszystkim skupić się na przeciwdziałaniu bezrobociu oraz rozbudowie mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego. Za równie istotne uznali podjęcie kroków w celu zwiększenia dostępności pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej oraz specjalistycznych usług medycznych, a także zmniejszenia skali problemu uzależnień (głównie poprzez zintensyfikowanie działań profilaktycznych i terapeutycznych).

Analiza **sektora pozarządowego** pozwoliła stwierdzić, iż, samorząd gminy podejmował współpracę z organizacjami pozarządowymi, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych gminy, wsparcia lokalowego organizacji oraz doradztwa i konsultacji. W gminie było także 5 parafii Kościoła Rzymskokatolickiego i 1 związek wyznaniowy.

Dokonana z udziałem przedstawicieli samorządu gminy **analiza SWOT** umożliwiła identyfikację mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją, pomagając jednocześnie usystematyzować zgromadzoną dotychczas wiedzę. Uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych posłużyły, po ich

nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy Grodzisk Wielkopolski na lata 2014-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grodzisk Wielkopolski na lata 2014-2020, jest następująca:

**Gmina Grodzisk Wielkopolski jest zintegrowana społecznie,
podnosi jakość życia mieszkańców i stwarza im możliwości rozwoju**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Cel strategiczny 1.:

Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
2. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
3. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez OPS.
4. Pozyskiwanie inwestorów oraz wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości.
5. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
6. Wpływanie na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych o zasięgu ponadgminnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
4. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.

5. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
7. Powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych.
8. Organizacja mieszkania chronionego
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z Kościołem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.
2. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.
3. Tworzenie mieszkań socjalnych.
4. Zapewnianie osobom bezdomnym schronienia.
5. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponadgminnym działającymi na rzecz osób bezdomnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy, szkoły ponadgimnazjalne, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska w województwie wielkopolskim, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności.
- liczba nowych inwestorów,
- liczba nowych podmiotów gospodarczych, w tym liczba nowych małych i średnich przedsiębiorstw,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba programów wsparcia zagrożonych i dotkniętych ubóstwem oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba opracowanych i realizowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba nowych mieszkań komunalnych, socjalnych, chronionych,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.:

1. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników OPS i placówek oświatowych.
2. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
3. Udzielanie przez OPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
4. Zwiększenie dostępności dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
5. W miarę możliwości finansowych zatrudnianie asystentów rodziny.
6. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, kontynuacja działalności świetlic, organizowanie wypoczynku (np. półkolonii).
7. Zwiększenie liczby zajęć wychowawczych i edukacyjnych oraz dostępności wsparcia pedagogicznego i logopedycznego w placówkach oświatowych.
8. Rozszerzenie dożywiania dzieci uczęszczających do placówek oświatowych działających na obszarze wiejskim gminy.
9. Zwiększenie dostępności dzieci do pomocy psychologów, pedagogów, psychoterapeutów.
10. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
11. Zwiększenie liczby miejsc w placówkach przedszkolnych działających w gminie.

12. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, Sądu Rejonowego i kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych i Kościoła.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014- 2020

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne, żłobek, placówki służby zdrowia, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, Kościół.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny,
- liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób z nich korzystających,
- liczba zajęć wychowawczych i edukacyjnych,
- liczba dzieci objętych wsparciem pedagoga i logopedy,

- liczba dzieci objętych dożywianiem,
- liczba przedsięwzięć służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży,
- liczba dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych,
- liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających,
- liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka.

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
2. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i niepełnosprawnym.
3. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
4. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne - zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, zajęć.
5. Zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego w gminie.
6. Podejmowanie współpracy z PCPR, PUP i PFRON w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy likwidacji barier architektonicznych.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z kościołem.
8. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Warsztat Terapii Zajęciowej w Grodzisku Wielkopolskim, szkoły ponadgimnazjalne, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych beneficjentów objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz liczba opiekunów,
- liczba przedsięwzięć organizowanych dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba klas integracyjnych oraz liczba osób do nich uczęszczających,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba osób korzystających z warsztatów terapii zajęciowej,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- liczba wolontariuszy.

Cel strategiczny 4.:

Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne 1-2.:

1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej,
3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego.
3. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponadgminnym, działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Szczegółowe działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie zawierają odrębne programy gminne:

- **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,**
- **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Narkotykowych,**
- **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.**

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjno- Informacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym, grupy samopomocowe, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki służby zdrowia, w tym Poradnia Zdrowia Psychicznego i Poradnia Leczenia Uzależnień „Medyk”, specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy, ośrodki interwencji kryzysowej, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, w tym Stowarzyszenie Abstynenckie „Nowe Życie”, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,

- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Cel strategiczny 5.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Podejmowanie przez jednostki gminne i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym, Policją, Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki ponadgimnazjalne, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przestępczości,
- liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób z nich korzystających,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- liczba dzieci i młodzieży dowożonych do szkół,
- stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Cel strategiczny 6.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.
3. Wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.

1. Zwiększenie liczby pracowników socjalnych do poziomu zgodnego z zapisami ustawy o pomocy społecznej, w miarę możliwości finansowych zatrudnianie asystentów rodziny.
2. Doksztalcanie kadry pomocy społecznej.
3. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
4. Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
5. Inicjowanie w gminie działalności nowych organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej.
6. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym, podmiotami ekonomii społecznej oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (także o zasięgu ponadgminnym).
7. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
8. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba pracowników socjalnych,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba nowo powstałych jednostek pomocy społecznej,
- liczba inicjatyw społecznych,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba wspólnych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba wolontariuszy.

RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 podpunkt c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych Strategii. Są one przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 57. Ramy finansowe Strategii w latach 2014-2020

szacunkowa wielkość wydatków w latach:						
2014 r.*	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.

400 000,00	1 200 000,00	1 260 000,00	1 323 000,00	1 389 000,00	1 458 000,00	1 531 000,00
------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

*IV kwartał 2014 roku

Przedstawione w tabeli prognozowane wydatki na realizację strategii są szacunkowe. Rzeczywista wielkość nakładów na realizację celów będzie uzależniona od:

- możliwości finansowych Gminy,
- ustawowych obciążeń Gminy dodatkowymi, nieprzewidzianymi zadaniami,
- zdolności i zaangażowania podmiotów funkcjonujących w Gminie w pozyskiwanie dodatkowych środków,
- dostępności programów zewnętrznych, alokacji środków w tych programach,
- wielości podmiotów spoza Gminy uprawnionych do ubiegania się o dodatkowe środki zewnętrzne z tych samych programów,
- priorytetów grantodawców ogłaszających konkursy.

Środki finansowe na działania zaplanowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będą pochodzić:

- z budżetu gminy,
- z budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- z budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań zleconych,
- z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- z funduszy europejskich,
- z innych programów i grantów.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu oraz brak stałych, długookresowych źródeł finansowania. Szacunek kosztów jest bardziej prawdopodobny w przypadku zadań krótkookresowych niż zadań długookresowych. Czynnikiem utrudniającym dokładne oszacowanie źródeł zewnętrznego finansowania jest trwająca konsultacja większości dokumentów programowych nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020. Stopień zawansowania prac nad dokumentami pozwala przyjąć założenie, że jednym z głównych zewnętrznych źródeł finansowania realizacji Strategii będą środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego – Wiedza, Edukacja, Rozwój (POWER), który promować będzie włączenie społeczne i zwalczanie ubóstwa oraz rozwiązania systemowe na rzecz ekonomii społecznej.

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Zapisane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grodzisk Wielkopolski na lata 2014-2020 cele i działania mają szanse realizacji pod warunkiem dostępności środków finansowych. Strategia jest dokumentem warunkującym ubieganie się o dotacje. Zapisy te dają szanse pozyskania środków z budżetów zewnętrznych (tj. Unia Europejska, programy osłonowe i inne). Brak planowania działań uniemożliwia pozyskiwanie dotacji. Rolą dotacji jest przyciąganie się grant dawców, sponsorów do zaplanowanego rozwoju lokalnego. Strategia jako dokument staje się oparciem dla wszystkich podmiotów będących w zasobach Gminy tj podmioty administracji publicznej, organizacji pozarządowych.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań pozwoli stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany. Monitoringiem zajmie się kadra OPS przy współpracy podmiotów zaangażowanych w działania strategiczne.

Strategia jest dokumentem otwartym pozwalającym na przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grodzisk Wielkopolski będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez radę i powinny stanowić załączniki do niniejszej strategii.

3.1. PROGRAMY

Załączniki do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grodzisk Wielkopolski na lata 2014-2020 stanowią następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Narkotykowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Program Wspierania Rodziny w Gminie Grodzisk Wielkopolski na lata 2014-2016
- Program Współpracy Gminy Grodzisk Wielkopolski z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

3.2. PROJEKTY

Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych działających w gminie w obszarze polityki społecznej. Projekty stanowią „bank pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

Projekt 1. „Nic o nas bez nas”

Cykl spotkań przedstawicieli NGO i samorządu terytorialnego

Wnioskodawca projektu

Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych APERTE,
Osiedle Wojska Polskiego 12/24, 62-065 Grodzisk Wielkopolski

Cel główny projektu

Budowa i umacnianie społeczeństwa obywatelskiego

Cele szczegółowe projektu

- nawiązanie kontaktów i prezentacja
- analiza stanu faktycznego – problemy
- propozycje rozwiązań

Miejsce realizacji projektu

Wybrane sołectwa

Beneficjenci projektu

Społeczności lokalne, NGO

Partnerzy w realizacji projektu

NGO z powiatu grodziskiego, jednostki samorządowe

Czas realizacji projektu

Lata 2014- 2020

Projekt 2. „Nowa szkoła – nowi koledzy”

Wnioskodawca projektu

Gimnazjum im. Powstańców Wielkopolskich w Grodzisku Wielkopolskim, ul. 3 Maja 5

Cel główny projektu

Integracja uczniów

Cele szczegółowe projektu

- integracja nowoprzyjętych ze starszymi kolegami
- pasowanie na gimnazjalistę- przygotowanie programu artystycznego

Miejsce realizacji projektu

Szkoła oraz Muzeum Rolnictwa w Szreniawie

Beneficjenci projektu

8 klas I (ok. 180 osób) i 7 klas II (ok. 180 osób) oraz SV (około 20 osób)

Partnerzy w realizacji projektu

brak danych

Czas realizacji projektu

Rok szkolny

Projekt 3. „Świadome wychowanie gwarantem sukcesów życiowych dziecka”

Wnioskodawca projektu

SP Nr 1 im. Polskich Olimpijczyków w Grodzisku Wielkopolskim

Cel główny projektu

Wypracowanie wspólnych działań wychowawczych na rzecz dziecka

Cele szczegółowe projektu

- wspieranie rodziców w ich wychowawczej roli
- wspieranie dzieci i młodzieży w radzeniu sobie z trudnymi emocjami
- propagowanie w społeczeństwie idei świadomego wychowania młodego pokolenia
- doskonalenie umiejętności osób pracujących z rodzicami

Miejsce realizacji projektu

Gmina Grodzisk Wielkopolski

Beneficjenci projektu

- rodzice
- dzieci i młodzież
- osoby pracujące z rodzinami

Partnerzy w realizacji projektu

Szkoły i instytucje pracujące z rodzinami

Czas realizacji projektu

Rok szkolny

Projekt 4. „Grąblewo – aktywna wieś”

Wnioskodawca projektu

SP w Grąblewie

Cel główny projektu

Integracja społeczności lokalnej poprzez budowę strefy sportowo- rekreacyjnej

Cele szczegółowe projektu

- kształtowanie pozytywnych wzorców w zakresie wychowania fizycznego
- kształtowanie postaw aktywnego spędzania czasu w gronie rodziny – nieformalne zespoły
- stworzenie warunków do powstania młodzieżowej drużyny strażackiej

Miejsce realizacji projektu

Teren przy SP w Grąblewie

Beneficjenci projektu

- uczniowie, nauczyciele w Grąblewie
- członkowie OSP
- mieszkańcy

Partnerzy w realizacji projektu

- UM w Grodzisku Wielkopolskim
- Sołectwo Grąblewo
- OSP
- Powiatowa Straż Pożarna
- Grodziskie Stowarzyszenie Sportowe

Czas realizacji projektu

Rok szkolny

Projekt 5. „Żyj zdrowo”

Wnioskodawca projektu

SP Nr 4

Cel główny projektu

Profilaktyka zdrowotna dzieci ze szkoły podstawowej

Cele szczegółowe projektu

- zagospodarowanie czasu wolnego
- rozwój kultury fizycznej w środowisku szkolnym

Miejsce realizacji projektu

Boisko SP Nr 4 w Grodzisku Wielkopolskim

Beneficjenci projektu

Uczniowie szkoły

Partnerzy w realizacji projektu

brak danych

Czas realizacji projektu

Rok szkolny

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grodzisk Wielkopolski na lata 2014-2020 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy:

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

Tabele:

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2012 roku

Tabela 2. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2010-2012

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2010-2012

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2010-2012

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2010-2012

Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2010-2012

Tabela 8. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) z końcem 2012 roku

Tabela 9. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2012

Tabela 10. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju latach 2010-2012

Tabela 11. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wieku i wykształcenia

- Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2010-2012
- Tabela 13. Zasoby mieszkań komunalnych gminy w latach 2010-2012
- Tabela 14. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2010-2012 - wskaźniki
- Tabela 15. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2010-2012
- Tabela 16. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2011/2012
- Tabela 17. Placówki kulturalne w gminie w 2012 roku
- Tabela 18. Obiekty zakwaterowania w gminie w 2012 roku
- Tabela 19. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół podstawowych
- Tabela 20. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół gimnazjalnych
- Tabela 21. Zakłady opieki zdrowotnej w gminie w 2012 roku
- Tabela 22. Liczba porad udzielonych przez SPZOZ w 2012 roku
- Tabela 23. Wybrane przestępstwa przeciwko mieniu i zdrowiu popełnione w powiecie w 2012 roku
- Tabela 24. Stan zatrudnienia w OPS oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku
- Tabela 25. Wykształcenie kadry OPS oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku
- Tabela 26. Środki finansowe wydatkowane przez OPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2010-2012
- Tabela 27. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012
- Tabela 28. Struktura wiekowa oraz aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2012 roku
- Tabela 29. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012
- Tabela 30. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2010-2012
- Tabela 31. Liczba osób skierowanych do DPS w latach 2010-2012
- Tabela 32. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2012 roku
- Tabela 33. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2010-2012
- Tabela 34. Aktywność organizacji pozarządowych skupionych w Gminnym Centrum Pomocy Środowiskowej im. Jana Pawła II przejawiona ilością osób zrzeszonych według stanu na 30.05.2014 roku (dane od organizacji pozarządowych)
- Tabela 35. Aktywność niektórych organizacji pozarządowych przejawiona wysokością pozyskanych środków finansowych spoza Gminy na działalność w latach 2007-2013 (dane od organizacji pozarządowych)

Tabela 36. Aktywność partnerstwa publiczno-społecznego Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej, Wielkopolskiego Banku Żywności i Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim przejawiona pomocą rzeczową w formie żywności w okresie od 2007-2013 roku

Tabela 37. Struktura odbiorców usług Gminnego Centrum Pomocy Środowiskowej im. Jana Pawła II w Grodzisku Wielkopolskim w latach 2010-2012

Tabela 38. Rozwój oferty zajęć cyklicznych Gminnego Centrum Pomocy Środowiskowej im. Jana Pawła II w Grodzisku Wielkopolskim w latach 2007-2013

Tabela 39. Rozwój oferty zajęć okazjonalnych Gminnego Centrum Pomocy Środowiskowej im. Jana Pawła II w Grodzisku Wielkopolskim w latach 2007-2013

Tabela 40. Aktywność projektowo-konkursowa Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim w latach 2007-2013

Tabela 41. Działalność PCPR w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012

Tabela 42. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy

Tabela 43. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

Tabela 44. Osoby niepełnosprawne w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Tabela 45. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Tabela 46. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Tabela 47. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2010-2012

Tabela 48. Wielkość środków pozyskanych przez OPS w Grodzisku Wielkopolskim na realizację kampanii przeciw przemocy w rodzinie w latach 2012-2013 z uwzględnieniem wkładu własnego Gminy

Tabela 49. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2010-2012

Tabela 50. Jednostki i grupy wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie Grodzisk Wielkopolski w 2012 roku

Tabela 51. Liczba Niebieskich Kart w latach 2011-2014 w aspekcie podmiotów wszczynających procedurę

Tabela 52. Organizacje pozarządowe w gminie

Tabela 53. Ogólna liczba osób zrzeszonych w organizacjach pozarządowych w gminie w latach 2007-2013

Tabela 54. Struktura wiekowa osób zrzeszonych działających w Gminie Grodzisk Wielkopolski (stan na 30.05.2014)

Tabela 55. Struktura dotacji udzielanych przez Gminę w latach 2007-2013

Tabela 56. Kościoły i związki wyznaniowe w gminie w 2012 roku

Tabela 57. Ramy finansowe Strategii w latach 2014-2020

Wykresy:

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Uzasadnienie

Do Uchwały Nr XLVIII/327/2014

Rady Miejskiej w Grodzisku Wielkopolskim z dnia 6 listopada 2014r

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r poz.182 ze zmianami) na gminę nałożony został obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Opracowanie takiej strategii stanowi istotny element gminnego systemu rozwiązywania problemów społecznych. Realizując postanowienia ww. ustawy opracowano gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014-2020.